EPIcenter

Glasilo Posoškega razvojnega centra | letnik X, št. 6, 2009 | BOVEC, KOBARID, TOLMIN | ISSN 1581-6087

10 let
Posoški
razvojni
center

- **Na dva razpisa programa Soča je prispelo 73 vlog**
- **Pri turistični kmetiji mora sodelovati cela družina**
- **Poslovneži morajo poznati pravila poslovnega bontona**
- **Naravna sredstva za zaščito**
- **Toni, Dolfi in strah**

Ljubo doma, kdor ga ima

EPIcenter

Številka vpisa v razvid medijev: 787
ISSN 1581-6087

Izdal in založil:
Posoški razvojni center
Trg svobode 2, 5222 Kobarid

Naslov:
Uredništvo EPIcentra
Padlih borcev 1b, 5220 Tolmin

Telefon:
05/38-41-510 (glavna urednica)
05/38-41-502 (pomočnica urednice)
05/38-41-500 (Posoški razvojni center)

Faks:
05/38-41-504

E-pošta:
epicenter@prc.si

Spletne strani:
www.prc.si
(arhiv izdaj od leta 2003 dalje)

V. d. glavne in odgovorne urednice:
Špela Kranjc

V. d. pomočnice urednice:
Jerneja Kos

Stalni sodelavci:
Mariša Bizjak, Pavel Četrtič, Špela Mrak, Damjana Teodorović

Oglasno trženje:
05/38-41-502 (Jerneja Kos)
Cenik oglasov in naročilnico najdete na spletnih straneh.

Lektoriranje:
dr. Nataša Gliha Komac, Špela Kranjc

Fotografija na naslovnici:
Žiga Živulovič - Bobo, arhiv Fundacije »Poti miru v Posočju«

Ilustracija:
Marko Podjavoršek

Oblikovanje in tehnična priprava:
Gaya Bratina-Jereb Cerkno

Tisk:
Tiskarna knjigoveznica Radovljica

Naklada:
7.300 izvodov

Vire navajamo po ISO standardu.

Distribucija:
Glasilo se brezplačno distribuira po vseh gospodinjstvih Zgornjega Posočja.

Glasilo sofinancirajo:
Služba Vlade RS za lokalno samoupravo in regionalno politiko ter Občina Bovec, Občina Kobarid in Občina Tolmin

Letnik X, št. 6, 2009

Če ne bi vsi dobro poznali tega pregovora, bi vas verjetno lahko brez težav prepričala, da gre za grafit, ki ga je na eni od fasad v Posočju (oziroma še prej v Tolminu) zapisal nekdo od mladih. Mladih, ki kljubujejo begu možganov in so se odločili ostati v Posočju. Morda jim tu celo uspe najti kakšno zaposlitev, pa čeprav samo prek pogodbe ali za določen čas, se pa v veliki večini primerov zatakne pri reševanju (navadno prvega) stanovanjskega problema.

Pred kakšnim mesecem smo se nekdanji sošolci in sošolke s tolminske gimnazije zbrali na obletnici mature. Ni nas bilo malo, a med vsemi prisotnimi – smo ugotovili – nihče od tistih, ki smo se po študiju vrnili v Posočje oziroma v Tolmin, še ni na svojem. Pa ne zato, ker ne bi hoteli, ampak preprosto zato, ker nam nikakor ne uspe najti niti najemniškega stanovanja, če že o nakupu nepremičnine lahko vsaj zaenkrat le sanjamo. Res je, da v Tolminu že leta ni zrasel nov stanovanjski blok, vemo pa tudi, da ima skoraj vsak od obstoječih prazno stanovanje ali dve, morda celo več. Ko so na ***Občini Tolmin*** že pred leti napravili nekakšen popis praznih stanovanjskih objektov na svojem območju, jih je bilo vseh skupaj skoraj 1.000, desetina od teh je odpadla na občinsko središče. Koliko bi jih bilo takoj vseljivih in povsem uporabnih, ne vem, a od stotih bi se jih verjetno nabralo kar nekaj. Za koliko mladih ali pa manj mladih posameznikov, parov in družin bi sprostitev teh stanovanj, ki jih njihovi lastniki ljubosumno čuvajo za svoje otroke, vnuke ali pa zase, pomenila lažje življenje! Ja, morda bo stanovanje čez nekaj let res prišlo prav, a zakaj bi do takrat ostalo prazno? Da bodo lastniki, ki v njem prespijo mogoče nekajkrat na leto, oziroma njihovi potomci, ki se bodo naveličali študijskih središč in se po nekaj letih želeli vrniti v domače kraje, uživali v zatohlih, plesnivih in propadajočih prostorih? Vsak najemnik ve, da najemna pogodba določa tudi daljši ali krajši odpovedni rok, zato res ne vidim razloga za tako velik strah lastnikov, da se jih ne bi mogli "znebiti". Argument, da nekdo ne odda praznega stanovanja, ker se bo vanj preselil iz hiše, ko partnerja ne bo več, je absurden. Nenazadnje pa so prav najemniki tisti, ki stanovanje vzdržujejo ter poleg najemnine plačujejo tudi najmanj fiksne stroške, ki bi jih sicer morali lastniki sami.

Skratka, situacija je katastrofalna. Kot je nedolgo tega ugotavljal tudi tolminski župan **Uroš Brežan**, je v Tolminu trenutno praktično nemogoče najti stanovanje. Povpraševanje je ogromno, ponudbe pa skoraj nič. In vsi vemo, kaj sledi ... Stara stanovanja se prodajajo oziroma oddajajo za ceno novih, najemnine se približujejo tistim v največjih središčih, kjer pa je kupna moč prebivalcev večja kot v Posočju. Cena kvadratnega metra novogradnje (ali pa tudi zgolj adaptiranega stanovanja) se v Tolminu z okolico giba okoli 2.000 evrov, kar je nekaj sto evrov več kot na primer v Mariboru, Celju in Postojni, kjer je izbire dovolj. V Kobaridu je znesek le kakšnih 200 evrov nižji od tolminskega, Bovec pa bo s konkretno preseženo 2.000-evrsko znamko očitno kmalu dostopen le še petičnežem. In kaj ostane nam? Lahko čakamo, da se bo država zbudila in takšne prazne stanovanjske objekte dodatno obdavčila. Te pobude je slišati že dolgo, a se premik v to smer še ni zgodil. Če se bo, se bo ponudba gotovo približala povpraševanju. Morda se bodo celo lastniki borili za najemnike, kar seveda pomeni, da bodo cene najemnin veliko bolj ustrezne, kot so sedaj. Morda nekaterim tudi poštenost in spoštovanje do najemnikov ne bosta več tuja, pa čeprav ju bodo le hlinili. In morda ne bodo več mogli izkoriščati situacije, kot je sedanja, ter od najemnikov poskušati izsiliti tudi 50 odstotkov višjo najemnino, kot je bila tista, ki so jo najprej postavili.

Za mnenja in izkušnje sem prosila še nekaj svojih kolegov in med drugim dobila naslednje odgovore oziroma zgodbe, čeprav bi jih lahko navedla še kar nekaj:

"Preden sva se s sedanjim sopro-gom spoznala, je on že dve leti intenzivno iskal najemniško stanovanje v Tolminu, ki pa mu ga ni niti slučajno ni uspelo najti. Kasneje sva šla skupaj na ogled stanovanja ob cesti na Rutarjevi ulici. To je bila taka beznica, da ne vem, kako si ga je lastnica, ki sicer živi v Ljubljani, sploh upala oddajati. Na tleh so bile deske, imelo je dve razmajani smrdljivi postelji, smrdljiv in umazan WC pa naj bi si celo delili z drugimi, saj je bil na hodniku. Tudi kuhinjo (če ji sploh lahko tako rečeš) naj bi si delili. Cene se ne spomnim natančno, a je bila kar visoka – najmanj 250 evrov brez stroškov. Tisto stanovanje je bilo slabše, kot če bi mi en kmet odstopil del senika (smeh). *Nato sva imela srečo in dobila stanovanje od prijatelja, ki je nameraval iti na enoletno potovanje in za tisti čas oddati stanovanje. Takoj je imel šest ponudb, a se je k sreči odločil za naju. Ko sva se s soprogom kasneje po enoletnem delu v tujini vrnila v Tolmin, bi plačala tudi visoko najemnino, če bi nama le kdo oddal kakšno stanovanje, pa ni bilo nič. Niti enkrat nisva nikogar klicala, ker nisva imela koga. Veliko sva iskala, ampak nič našla."*

"V Tolminu je velika kriza, ker ni novih blokov in zato primanjkuje stanovanj. Posledica so ogromne cene teh, ki so sedaj na voljo. Katastrofa! Čakati moraš na pravi trenutek, kar pa lahko traja leta."

"Dala sem oglas na TV Tmin in dobila dve ponudbi. Odločila sem se za stanovanje, ki sicer ni nič posebnega, a ni tako zelo drago, lastniki so fajn in me včasih celo povabijo na večerjo. Spomnim pa se primera enega stanovanja, v katerem je bila tuš kabina pravzaprav nekakšen prizidek k stavbi. Lastnica me je že takoj na začetku opozorila, da je stanovanje bolj primerno za delavce."

Pogoltnost pri nekaterih očitno ne pozna meja. Ali pa je morda tudi za to kriva recesija, na katero se mnogi zelo radi zgovarjajo? Ne bi rekla, ker če bi bila finančna kriza tako velika in tako vsesplošna, potem stanovanja prav gotovo ne bi več samevala.

Špela Kranjc

10 let
Posoški razvojni center

Iz vsebine

4 **PRC-jeva oglasna deska**

5 **Soča podjetnik:** Pri turistični kmetiji mora sodelovati cela družina

8 **Iz občinskih uprav**

21 **Da ne bo zadrege:** Poslovni uspeh in poznavanje bontona

23 **Pustili so svoj pečat:** Toni, Dolfi in strahovi

25 **Zlati Bogatin:** Ko je cvetelo zlato

26 **EPIjeva knjižna polica**

31 **Izzivi podeželja (4):** Naravna sredstva za zaščito – 1. del

33 **EPI opozarja**

34 **Javni razpisi**

36 **Koledar prireditev**

NA RAZPISA PROGRAMA SOČA JE PRISPELO 73 VLOG

Konec marca so bili objavljeni trije javni razpisi izvedbenega programa *Soča 2009*. ***Služba Vlade RS za lokalno samoupravo in regionalno politiko*** (SVLR) je za razpis, namenjen spodbujanju podjetništva, prejela 48 vlog, za razpis, namenjen spodbujanju izobraževanja in usposabljanja zaposlenih v podjetjih, pa 25. *Javni razpis za spodbujanje zaposlovanja in samozaposlovanja kadrov z najmanj srednješolsko izobrazbo na območju občin Bovec, Kobarid in Tolmin v letu 2009* je odprt do 3. avgusta, predvidoma začetek avgusta pa bo objavljen še javni razpis za štipendije. V programu Soča je letos za razvoj Posočja skupno namenjenih dobrih 1,2 milijona evrov.

Javni razpis za spodbujanje začetnih investicij in ustvarjanja novih delovnih mest, razvoja mikro, majhnih in srednje velikih podjetjih ter razvoja turističnih kapacitet na območju občin Bovec, Kobarid in Tolmin v letu 2009 letos ponuja slabih 660.000 evrov nepovratnih sredstev v treh sklopih:

- Sklop A: Državna pomoč za majhna in srednja podjetja;
- Sklop B: Državna pomoč za mikro podjetja;
- Sklop C: Državna pomoč fizičnim in pravnim osebam v dejavnosti turizma.

Za kandidaturo na sklopu A sta se odločila dva kandidata, precej večje pa je zanimanje za sklopa B in C, saj je za oba prispelo po 23 vlog. Od skupno 48 vlog je bilo 20 prijaviteljev z območja občine Kobarid, 15 iz občine Tolmin in 13 z območja občine Bovec. Nepovratna finančna sredstva razpis namenja nakupu zemljišč, gradnji in nakupu objektov, nematerialnim naložbam, ki pomenijo prenos tehnologije z nakupom patentiranih pravic, licenc, "know-howa" in nepatentiranega tehničnega znanja ter nakupu strojev in opreme. Prav za slednje je bilo pri prijaviteljih tudi največ zanimanja.

Na *Javni razpis za spodbujanje izobraževanja in usposabljanja zaposlenih v podjetjih na območju občin Bovec, Kobarid in Tolmin v letu 2009* je prispelo 25 vlog. Največ prijaviteljev (18) je iz občine Tolmin, z območja občine Bovec so vlogo oddali štirje, iz občine Kobarid pa trije.

Uradni podatki o številu upravičencev in višini odobrenih sredstev za oba razpisa pa bodo znani predvidoma konec junija oziroma v juliju.

Posoški razvojni center (PRC) je 23. aprila objavil *Javni poziv delodajalcem (ki imajo sedež ali poslovno enoto) na območju občin Bovec, Kobarid in Tolmin za vključitev v štipendijsko shemo SOČA (za šolsko/študijsko leto 2009/2010)*. Pravočasno (do 22. maja) je prispelo devet vlog delodajalcev, ki so skupaj razpisali 36 štipendij – od tega 11 za dijake, 24 za dodiplomske študente in eno za podiplomski študij. Kar 32 štipendij je namenjenih deficitarnim poklicem. Na podlagi tega javnega poziva bo PRC predvidoma začetek avgusta objavil javni razpis za štipendije. ■

Utrinki

KRIZO LAHKO PREMAGA SAMO GOSPODARSTVO

Most na Soči – V okviru letošnje, že *37. Noči na jezeru* so 15. junija pripravili *14. srečanje gospodarstvenikov Primorske s predstavniki Vlade RS*. Udeleženci so najprej v spremstvu predsednika uprave Salonita Anhovo **Jožeta Funde** obiskali to podjetje. Pridružila sta se jim tudi slovenski premier **Borut Pahor** in gospodarski minister dr. **Matej Lahovnik**, ki je predstavil protikrizne ukrepe vlade.

Srečanje so gospodarstveniki že tradicionalno zaključili z druženjem na Mostu na Soči, ki pa se ga predsednik vlade Pahor zaradi obveznosti v državnem zboru ni mogel udeležiti. Lahovnik je poudaril, da se veliko govori o največji krizi v zadnjih 80 letih, največ pa je v teh razmerah odvisno prav od gospodarstvenikov, na katere se ljudje tudi najbolj obračajo. Zagotovil je, da se bo vlada kar najbolj trudila olajšati njihovo delo. V prepričanju, da bodo razmere boljše ▶

MINISTER ZA GOSPODARSTVO DR. MATEJ LAHOVNIK *je na Mostu na Soči med drugim našel čas za pogovor s tolminskim županom* **Urošem Brežanom** *(levo) in gonilno silo Noči na jezeru* **Darijem Voukom** *(desno).*

10 let Posoški razvojni center

znanje za različne sanje
učenje vse življenje

TEČAJI, DELAVNICE, PREDAVANJA

Na ***Posoškem razvojnem centru*** smo zaključili z izobraževanji, predvidenimi v šolskem letu 2008/09. Z novo in pestro ponudbo se vam ponovno oglasimo v začetku septembra, ko bomo začeli zbirati prijave tako za brezplačne kot samoplačniške tečaje, delavnice, predavanja itd.

Izbirali boste lahko med programi s področja:

- jezikovnega izobraževanja,
- računalniškega izobraževanja,
- družboslovnih ved in ohranjanja kulturne dediščine,
- zdravega načina življenja in varovanja okolja,
- medgeneracijskega sožitja in
- izzivov podeželja.

Opisi razpisanih programov bodo objavljeni na naši spletni strani **www.prc.si**, v ***EPIcentru*** ter v informatorju *Za UK in UM*.

DELAVNICE ZA OTROKE IN STARE STARŠE

V drugi polovici avgusta bomo na ***Posoškem razvojnem centru*** organizirali počitniške delavnice za otroke in njihove stare starše. Z natančnejšimi informacijami vas bomo seznanili v julijski številki ***EPIcentra***, objavili pa jih bomo tudi na naši spletni strani **www.prc.si**.

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA ŠOLSTVO IN ŠPORT

Naložba v vašo prihodnost
OPERACIJO DELNO FINANCIRA EVROPSKA UNIJA
Evropski socialni sklad

Točka vseživljenjskega učenja

DO ZNANJA BREZPLAČNO

Točka vseživljenjskega učenja (TVŽU) bo v Tolminu odprta tudi med poletjem, tako da boste lahko s pomočjo računalniških programov začeli ali pa nemoteno nadaljevali učenje tujih jezikov (angleščine, italijanščine, nemščine, francoščine in španščine). Za lažjo predstavo o vašem predznanju lahko rešite jezikovni spletni test na naši spletni strani **www.prc.si**.

Tolminska TVŽU bo med poletjem odprta ob ponedeljkih, torkih in sredah od 8.00 do 14.30, bovška pa bo svoja vrata ponovno odprla jeseni.

KAJ PA UČENJE S SPLETNIMI TEČAJI?

Od doma lahko dostopate do spletnih tečajev na portalu **www.cvzu-vita.si**. Trenutno so na voljo vsebine, ki pokrivajo predvsem računalniško področje, pa tudi druga, kot so poslovni načrt, osnove projektnega managementa, čustvena inteligenca pri vodenju ljudi, gostinsko poslovanje I, psihologija barv, zdravilna zelišča itd. Pokličite nas, da vam dodelimo uporabniško ime in geslo.

Želimo vam veliko uspeha pri učenju.

Dodatne informacije dobite pri **Patriciji Rejec** na tel. št. 05/38-41-506 ali na e-naslovu patricija.rejec@prc.si.

Študijski krožek

VESOLJE JE NAD TABO. ODKRIJ GA!

V mednarodnem letu astronomije vam bo študijska skupina tudi v poletnih mesecih omogočila nekatere dejavnosti, ki vam bodo približale skrivnosti vesolja. Tako v juliju načrtujemo obisk planetarija v Celovcu, v avgustu pa vas bomo povabili na nočno opazovanje neba pod strokovnim vodstvom **Roka Vidmarja**.

Za natančnejše informacije spremljajte našo spletno stran **www.prc.si** ali pa se obrnite na **Patricijo Rejec**, ki se vam bo oglasila na tel. št. 05/-38-41-506.

Zbrala in pripravila: Patricija Rejec

Utrinki

▶ kot letos, je obljubil: *"Vrnemo se zopet prihodnje leto in skupaj bomo pogledali, kaj smo in česa nismo naredili."*

Z ministrom Lahovnikom se je srečanja tudi generalni direktor Gospodarske zbornice Slovenije (GZS) mag. **Samo Hribar Milič**: *"Če bo kdo rešil Slovenijo iz razmer, v katerih je sedaj, boste to gospodarstveniki in bomo to managerji."* Obenem je opozoril na negativen odnos javnosti do teh dveh skupin: *"Očitki in natolcevanja proti slovenskim managerjem in gospodarstvenikom so neupravičeni, saj si tudi mi želimo transparentnosti."*

Udeležence srečanja so nagovorili tudi tolminski župan **Uroš Brežan**, predsednik upravnega odbora Območne zbornice GZS za severno Primorsko **Miloš Šturm** in predsednik GZS **Zdenko Pavček**. Ob tej priložnosti so podelili še priznanja najboljšim inovatorjem severnoprimorske regije za leto 2008, in sicer eno diplomo, tri srebrna in pet zlatih priznanj. Med slednjimi so si dve prislužili tudi inovatorji iz ***Hidrie AET Tolmin*** – **Branko Kutin**, **Dušan Kuštrin** in **Gregor Ivančič** za razvoj nizkonapetostnega sistema za vžig dizelskih motorjev nove generacije EURO5 ter **Davorin Rejc**, **Jože Pregelj** in **Valter Žagar** za razvoj naprave za trajnostni preizkus nizkonapetostnih čepnih svečk in krmilnikov za motorje EURO5.

Besedilo in foto: Špela Kranjc

Pri turistični kmetiji mora sodelovati cela družina

S turistično delavnostjo se družina Kranjc iz Koseča ukvarja že več kot desetletje, ponudbo pa stalno dopolnjujejo, saj je, kot pravita zakonca Irena in Vinko, danes to nuja. Pri tem so jim pomagala tudi finančna sredstva, ki so jih pridobili pred dvema letoma z uspešno kandidaturo na razpisu programa Soča. Turistično kmetijo večinoma obiskujejo gosti, ki se navdušujejo nad pohodništvom, Kranjčevi pa gostijo tudi umetniške ustvarjalce delavnice Lepota v lesu in kamnu.

Kdaj ste se začeli ukvarjati s turizmom?

Vinko: Začetki segajo v leto 1997, ko smo uredili prvi apartma, potem smo kapacitete nadgrajevali, leta 2007 pa smo prišli do tega, kar imamo danes. Če hočeš imeti dobro ponudbo, moraš ponujati tudi hrano, tako da gostom pripravljamo zajtrk in večerjo.

Kaj pa pred letom 1997, s čim ste se ukvarjali?

Vinko: Moj oče je zagovarjal to, da samo krave preživijo kmetijo, ampak kmalu se je pokazalo, da se v bistvu od krav ne da več preživeti. Okoli leta 1995 so tudi podjetja v našem okolju ukinjala delovna mesta, posebno v manjših krajih si je bilo težko zagotoviti delovno mesto. Mi smo si jih poskušali ustvariti sami. Mislim, da smo jih ustvarili tako zase kot za otroke. Pokazalo se je, da smo šli pravi čas v pravo smer. Sedaj sva na turistični kmetiji zaposlena dva, hčerka Urška, ki ima tudi turistično izobrazbo, in jaz. Pri taki dejavnosti mora sodelovati cela družina.

Kakšna je vaša ponudba ležišč?

Vinko: Najprej smo imeli dva apartmaja, nato smo opremili še šest sob. Skupno imamo 18 ležišč, po potrebi pa lahko še kakšno ležišče dodamo.

Kako vam je pri dopolnitvi pomagal program *Soča*, prek katerega ste na razpisu leta 2007 dobili 15.000 evrov?

Vinko: V turizmu so finančna vlaganja zelo velika. Vsak evro je zato dobrodošel. Investicijo smo imeli ob objavi razpisa praktično v zaključku – šlo je za dokončanje sob, ureditev okolice, paviljona, pa nabave dodatne opreme sob za pridobitev višje kategorizacije; vse skupaj vredno 40.000 evrov. Od *Soče 2007* smo dobili 15.000 evrov, ostalo smo morali zagotoviti sami.

"TURISTIČNA KMETIJA NIKOLI NE OBSTAJA Z ENIM ČLOVEKOM, CELA DRUŽINA SE MORA VKLJUČITI V TO," *pravi* **Vinko Kranjc**. *Formalno je poleg njega na turistični kmetiji zaposlena hčerka Urška, vendar dela ne zmanjka tudi za ženo Ireno. Sin Boštjan, ki ga nismo ujeli v fotografski objektiv, pa med drugim skrbi za delovanje spletne strani, ki je, kot pravijo Kranjčevi, dobra promocija, saj veliko gostov zanje izve prav s pomočjo svetovnega spleta.* ***Foto: Jerneja Kos***

Bi se odločili za omenjeno investicijo, če ne bi bilo na voljo tega denarja?

Vinko: Ja, mogoče bi se le zadeva zavlekla za kakšno leto. Za dopolnitev smo se odločili že prej. Ne splača se, da bi se za investicijo odločili samo zaradi razpisa. Slaba stran razpisa je bila, da nismo vedeli, ali bomo izbrani ali ne. Glede na razpisne pogoje smo morali investicijo zaključiti v zelo kratkem času, praktično v času turistične sezone

Irena: Taki razpisi so zelo dobrodošli. Je pa res, da je na začetku težko, ker nimaš kapitala, ker moraš imeti zagotovljena vsa sredstva, šele naknadno dobiš denar povrnjen.

Kakšna je struktura vaših gostov?

Vinko: Največ prihajajo družine, ki jih pritegnejo neokrnjena narava, zdrav način življenja in domača hrana. Poleg tega je tudi veliko gostov, ki jih zanimajo pohodništvo in adrenalinski športi, vse več pa je tudi kolesarjev. 20 odstotkov je domačih, 80 odstotkov pa tujih gostov. Gledano v celoti, so na prvem mestu Slovenci, takoj za njimi so gosti iz Velike Britanije, sledijo Nemci, Avstrijci in Italijani.

Utrinki

PREDSEDSTVO TURISTIČNE ZVEZE ITALIJE NA OBISKU

Tolmin – Sredi maja so nas z obiskom počastili člani predsedstva ***Turistične zveze Italije*** (TZI). Spoznavno srečanje s turističnimi društvenimi delavci iz Posočja je potekalo v Tolminskih koritih, kjer je goste sprejel in pozdravil tudi tolminski župan **Uroš Brežan**.

Italijanskim kolegom smo predstavili eno najbolj obiskanih turističnih točk v Posočju, Tolminska korita s Hudičevim mostom in Dantejevo jamo. Seznanili smo jih s prireditvami, na katere so vabljene tudi pro loco iz zamejstva, ter z izmenjavami otrok in vzgojiteljev vrtca iz Turjaka ob izlivu Soče z vrstniki iz Tolmina. Druženje smo zaključili v okrepčevalnici Pri Palukču.

Člani italijanske delegacije so bili navdušeni nad pokrajino, ohranjenim in negovanim okoljem, čistostjo voda in urejenostjo krajev, gostitelji iz Posočja pa smo jim predstavili organiziranost turizma in značilnosti delovanja turistične društvene organizacije pri nas, pa tudi čezmejno in mednarodno sodelovanje skozi evropske projekte. Skupaj smo ugotavljali sorodnost v organiziranosti, veliko podobnosti v programih turističnih društev in pro loco, prizadevanjih in ciljih turistične društvene organizacije, pa tudi v naših rezultatih. Strinjali smo se, da so pogoji za delovanje prostovoljskih organizacij neprijazni, predvsem z davčnega vidika in vidika izenačevanja pridobitne dejavnosti društev s podjetništvom. Programi dela pri obojih obsegajo prizadevanja za ohranjanje in valorizacijo naravnih vrednot in kulturne dediščine, skrb za urejenost in turistično privlačnost krajev ter organizacijo dogodkov in prireditev, ki nudijo različna doživetja, skozi katera se promo- ▶

ČLANOM PREDSEDSTVA TURISTIČNE ZVEZE ITALIJE *so gostitelji iz Posočja med drugim predstavili eno najbolj obiskanih turističnih točk v Posočju, Tolminska korita s Hudičevim mostom in Dantejevo jamo.* ***Foto: Mihael Uršič***

TURISTIČNA KMETIJA KRANJC**, ki se ponaša s kategorijo štiri jabolk, gosti tudi ustvarjalce umetniške delavnice Lepota v lesu in kamnu. Skulpture popotnika pozdravijo že na poti iz Drežnice proti Koseču, tudi pri hiši jih boste težko zgrešili. Zahtevnejše lahko nastajajo tudi mesec dni. Še nedokončani skulpturi na fotografiji gotovo sodita v to kategorijo. **Foto: Jerneja Kos

Velika Britanija? Zanimivo. Kako izvejo za vas?

Irena: Večina nas najde prek interneta, prek naše spletne strani. Angleških gostov imamo veliko tudi zato, ker imamo pogodbo z angleško turistično agencijo ***Uplandescapes***, ki se ukvarja z drugačnim turizmom, kot smo ga vajeni mi. Ukvarjajo se z organiziranim, vodenim pohodništvom, izbirajo destinacije v različnih državah – in v Sloveniji so izbrali nas.

Kako je prišlo do tega sodelovanja?

Irena: Direktorja te agencije sta prišla v Slovenijo in obiskala vse turistične ponudnike, ki so odgovarjali njihovim zahtevam, na območju Julijskih Alp – od Kranjske Gore vse do Tolmina. Iskali so destinacijo na podeželju, kjer ni množičnega turizma, v ponudbi je morala biti tudi hrana. Z njimi tako sodelujemo že četrto leto. Prvo leto je bila celo hčerka Urška njihov manager, opravila je izobraževanje in tečaje v Angliji, sedaj opravlja to delo njihov manager z Nove Zelandije.

Vinko: Sodelovanje s to agencijo nam je omogočilo, da imamo goste od 1. maja do konca oktobra. Sezona se nam podaljšuje, in to je bistveno. Kapacitet ni problem zapolniti poleti, najbolj važno danes je, da imaš goste tudi spomladi in jeseni. V teh mesecih imamo veliko Angležev. Njih namreč ne moti dež *(smeh)*. Če je slabo vreme, si dajo kapuco na glavo in gredo hodit v dežju, uživajo v tem. Dežja so navajeni.

Svojim gostom nudite hrano. Kaj imajo vaši gosti najraje?

Irena: Kuhamo samo domačo hrano, jedi iz Koseča, Drežnice, s širšega Kobariškega. Ugotavljamo, da je to vedno bolj cenjeno. Gosti so prijetno presenečeni nad tem, da me vidijo v vrtu nabirati zelenjavo, ki potem pride na njihov krožnik. Nekaj

Utrinki

vira in ohranja identiteta območja.

Desetletno sodelovanje, povezovanje in prijateljevanje ***Turistične zveze Gornjega Posočja*** (TZGP) in vanjo včlanjenih društev s sorodnimi organizacijami pro loco iz zamejstva je že pred nekaj leti pritegnilo zanimanje nacionalnega vodstva. Predstavniki TZGP smo bili že leta 2002 povabljeni na vseitalijansko skupščino turističnih društev (TD), pokrajinskih konzorcijev TD in deželnih turističnih zvez v Gradežu. V letih 2003 in 2005 je bila TZGP koordinator dveh srečanj med tedanjima predsednikoma Turistične zveze Slovenije (TZS) **Marjanom Rožičem** in Turistične zveze (TZ) Furlanije - Julijske krajine **Francom Molinarijem**. Leta 2006 sem se kot predsednica ***Komisije za mednarodno sodelovanje pri TZS*** udeležila sestanka za pripravo izhodišč za delovanje nevladnih organizacij in povezovanje civilne družbe na evropski ravni, ki je potekalo v italijanskem Codroipu. Nekateri člani tedanjega predsedstva TZI so predstavili možnosti za delovanje prostovoljskih organizacij in mednarodne izmenjave na ravni Evropske unije.

Novembra 2007 se je TZGP udeležila društvenega posveta ***TZ Furlanije - Julijske krajine***, kjer je predstavila obmejno in čezmejno sodelovanje med turističnimi društvi in pro loco, obenem pa prikazala DVD o Posočju, ki je bil rezultat čezmejnega projekta ***Občine Tolmin*** in ***Občine Tavagnacco***, v katerem je TZGP sodelovala kot izvajalka. Oktobra lani je bila TZGP povabljena v Videm na slavnostno obeležitev 25-letnice delovanja deželne TZ Furlanije - Julijske krajine.

Mojca Rutar, TZGP

PODOBE DOLINE SOČE V ITALIJANSKIH MESTIH

Milan (Italija) – Dvotedenska oglaševalska akcija za italijanski trg, ki jo je pripravila ***Slovenska turistična organizacija*** (STO) v sodelovanju s priznanim proizvajalcem fotoaparatov ***Nikon*** in severnoprimorsko ***Regionalno destinacijsko organizacijo*** (RDO) ***Smaragdna pot***, se je začela 8. junija. Na skupno 1.035 oglasnih mestih v 12 večjih italijanskih mestih, in sicer v Milanu, Rimu, Veroni, Vicenzi, Ferrari, Firencah, Novari, Paviji, Alessandriji, Parmi, Piacenzi in Vareseju, Slovenijo predstavljajo fotografije reke Soče.

V 12 VEČJIH ITALIJANSKIH MESTIH** v Slovenijo vabijo veliki plakati s podobami doline reke Soče. Slap Kozjak tako krasi postajo milanske podzemne železnice Piazzale Argentina. **Foto: Gorazd Skrt

Dolino Soče je oktobra lani in nato še aprila letos obiskala sedmerica profesionalnih Nikonovih fotografov in lovila tako najlepše jesenske kot tudi spomladanske posnetke tukajšnje neokrnjene narave. Prav ta namreč predstavlja tisto prednost, ki jo mora Slovenija pri svoji promociji izpostavljati. Dolini Soče dodatno težo gotovo daje tudi lani osvojeno priznanje oziroma naziv *Evropska destinacija odličnosti* (European Destinations of ExcelleNce ali krajše EDEN).

Po mnenju vodje predstavništva STO v Italiji **Gorazda Skrta** fotografije predstavljajo edinstvenost naše pokrajine in sveta ob Soči, reklamna kampanja pa naj bi prek njih na italijanskem trgu utrdila *"prepoznavnost*

tudi kupimo, večinoma pa jim nudimo, kar sami pridelamo.

Omenili ste, da se vaši gosti zanimajo predvsem za pohodništvo. Kaj jih še pritegne?

Irena: Tujci so najbolj navdušeni nad naravo. Pravijo, da tako lepega ambienta skoraj nikjer ni. Večina gostov je takih, ki znajo živeti z naravo in jo ceniti. Imamo malo gostov, ki so pristaši adrenalinskih športov. Seveda preizkusijo tudi kakšen vodni šport na Soči, a večinoma jih privlači pohodništvo. Obiščejo nas tudi starejši pohodniki. Pridejo tudi taki, npr. z Nizozemske, ki ne znajo hoditi po naših poteh in jih je treba še učiti *(smeh)*. Naši gosti se vsak dan nekam odpravijo, domov pa pridejo utrujeni, a zadovoljni ...

Vinko: ... in ob 10. uri zvečer je v sobah tema *(smeh)*.

Turistična kmetija gosti tudi ustvarjalce umetniške delavnice *Lepota v lesu in kamnu*.

Vinko: Delavnica je tradicionalna, letos smo jo organizirali že osmič. Njen namen je obuditi bogato kulturno dediščino, znanja, ki so jih naši predniki uporabljali pri izdelavi orodij za vsakdanjo uporabo in obogatitev tega prostora s skulpturami, z izdelki ljudi, ki pridejo k nam ustvarjat. Eno ali dve skulpturi pustijo tukaj, postavimo pa jih ob poti med Drežnico in Kosečem. Delavnica je že prerasla amatersko raven, k nam prihajajo akademsko izobraženi kiparji, tudi skulpture so vse večje in bolj zahtevne.

Kakšna pa je zgodovina te delavnice, kako ste prišli na to idejo?

Vinko: Začeli smo na neverjetnem kraju *(smeh)*. Leta 2002 sem si zlomil nogo. V bolnišnični sobi je imel moj sosed izrezljano palico, ki je pritegnila mojo pozornost. Povedal mi je, da se ukvarja z rezbarstvom in da je član tovrstnega društva. Želel sem, da bi tudi na našem koncu predstavili to dejavnost, saj je veliko domačinov, ki marsikaj znajo, vendar jih je težko pripraviti do tega, da se izpostavijo. Delavnico smo tako prvič organizirali v sodelovanju z ***Rezbarskim intarzijskim društvom RIR*** iz Solkana. Naprej se je delavnice udeležilo manjše število ustvarjalcev, zdaj pa je sodelujočih že čez 20. Tudi mi smo se morali organizirati, da smo lahko pridobili kakšna denarna sredstva. Tako smo leta 2003 ustanovili ***Kulturno umetniško društvo Krn Drežnica***, ki je sedaj organizator delavnice.

Kakšen je odziv domačinov?

Vinko: Včasih smo celo mi presenečeni nad tem, da se skriva okoli nas veliko ljudi, ki znajo kaj zanimivega izdelati. Prav vsako leto nas je kdo presenetil. Veliko je neodkritih talentov in to je priložnost, da se predstavijo. Prav tako pa je tudi obiskovalcev vsako leto več.

Boste z delavnico nadaljevali?

Vinko: Bomo, če bomo le mogli *(smeh)*.

Kaj pa ponudba na turistični kmetiji, jo boste še širili? Ste razmišljali, da bi gostom nudili polni penzion?

Vinko: Menimo, da potrebe po polnem penzionu ni. Gostje preživljajo aktiven dopust, zjutraj zajtrk, zvečer večerja, vmes pa razne aktivnosti. Povpraševanja po kosilu ni, saj bi bili potem gosti vezani na to, da so cel dan tukaj. Vsakemu gostu ponudimo vprašalnik in na podlagi tega vidimo, kakšne so njegove želje. Mislim, da bomo prej šli v wellness ponudbo, to je verjetno naložba za naprej. Ljudje so vedno bolj zahtevni, treba je slediti trendom.

Irena: Gostu, ki se vrača, je treba vsako leto ponuditi nekaj novega. Že letos smo razmišljali, da bi uredili mini wellness – savne, bazenček ... Imamo malo kapacitet, ampak dovolj. Treba je delati na kvaliteti, samo tako si bomo zagotovili, da se bodo gosti vračali.

Vam je kdaj žal, da ste se odločili za turistično dejavnost?

Irena: Gotovo pridejo taki trenutki, ampak to se zgodi pri vsaki stvari. Ko začenjaš s turizmom, si ustvariš neko iluzijo, kako je to lepo. Oddaš apartma, ko gost odide, ti vrne ključ in to je to *(smeh)*. Potem seveda spoznaš, da to ne gre tako. Če se s turizmom ne ukvarjaš resno, potem lahko že na začetku vse opustiš. Če se samo za trenutek ustaviš, že stagniraš. Stalno moraš nadgrajevati ponudbo. Odpovedati se je treba tudi prostemu času. Družinske kmetije imajo prihodnost, ker pri delu ne gledaš na vsako minuto. Nama dajejo voljo tudi otroci. Hčerka Urška je končala študij turizma in se je odločila, da bo svoje delo nadaljevala doma na turistični kmetiji. Sin Boštjan je končal študij računalništva in skrbi, da računalniški programi delujejo brezhibno, pa tudi internetno stran smo postavili sami. Tudi gospodarska kriza bo minila, tako da se ni treba bati prihodnosti.

Pogovor pripravila: Jerneja Kos

Utrinki

Slovenije kot turistične destinacije z lastno in prepoznavno identiteto. Posebej goste iz severne Italije želimo opomniti, da jih do nepozabnih doživetij loči le par ur vožnje." **Janko Humar**, direktor Lokalne turistične organizacije (LTO) Sotočje in koordinator RDO Smaragdna pot, opominja, da v zavesti Italijanov *"izrazi, kot sta Isonzo in Caporetto, še vedno prevladujejo kot negativna zgodovinska izkušnja, kot poraz"*. Namen akcije je spremeniti takšno sliko Soče in zahodne sosede prepričati, *"da je območje Posočja in Severne Primorske sveža, še neodkrita in lahko dostopna turistična destinacija, polna naravnih lepot, izzivov in avantur"*, pojasnjuje Humar. Direktorica LTO Bovec **Alenka Čopi** je prepričana, da *"promocija Slovenije skozi objektiv čudovite butične narave in čiste reke Soče, ki so jo tudi profesionalni fotografi zaznali kot pravljično lepo turistično destinacijo, ne more pustiti hladnega nobenega turista"*. Obenem so po njenem prav Italijani dovolj blizu, da se lahko odločijo obiskati našo divje lepo dolino.

Špela Kranjc

VELEPOSLANIKI NA DELOVNI EKSKURZIJI

Posočje – Češko veleposlaništvo je na pobudo ambasadorke **Ivane Hlavsove** za zadnje delovno srečanje veleposlanikov v Sloveniji namesto prestolnice izbralo Zgornje Posočje. V Bovcu so 25 udeležencev 12. junija najprej sprejeli župana občin Bovec in Tolmin **Danijel Krivec** in **Uroš Brežan**, podžupan Občine Kobarid **Branko Velišček**, načelnik Upravne enote Tolmin **Zdravko Likar** in direktor Posoškega razvojnega centra mag. **Roman Medved**. Na delovnem sestanku v kulturnem domu se jim je pridružila tudi ministrica, pristojna za lokalno samoupravo in regionalni razvoj, mag. **Zlata Ploštajner**. Beseda je namreč tekla o regionalnem razvoju in učinkoviti porabi evropskega denarja v Posočju ter o uspešnem medregijskem in čezmejnem sodelovanju. Veleposlanikom so svoje izkušnje poleg ministrice predstavili posoški predstavniki, Ploštajnerjeva pa je ob tem poudarila, da je prav Posočje tisti del Slovenije, ki je glede na uspešno črpanje evropskega denarja nad državnim povprečjem. Največ zaslug za to ministrica pripisuje dobri organiziranosti institucij, ki delujejo na tem področju.

POSOČJE JE NAVDUŠILO VELEPOSLANIKE *– Češka ambasadorka* **Ivana Hlavsová** *(druga z desne) je za zadnje srečanje veleposlanikov, ki ga je pred iztekom češkega predsedovanja Evropski uniji konec junija pripravilo njihovo veleposlaništvo, izbrala Zgornje Posočje. Delovnim obveznostim so dodali še spoznavanje naravnih lepot, med njimi Tolminskih korit.* ***Foto: arhiv PRC***

Po delovnem kosilu so se udeleženci odpravili v Kobarid, kjer so si v spremstvu **Anke Miklavič Lipušček**, direktorice Mlekarne Planika Kobarid, ogledali ta obrat. Zadnji postanek tokratnega srečanja so bila Tolminska korita, ki jih je ambasadorjem razkazal tolminski župan Brežan. Nekateri od udeležencev oziroma udeleženk delovne ekskurzije so se dan za tem preizkusili še na *Dilpomatskem ribolovu*, ki ga je drugo leto zapored zanje in za njihove spremljevalke oziroma spremljevalke in družine pripravila ***Ribiška družina Tolmin*** s pomočjo treh posoških občin.

ŠK

Občina Bovec

Proračun za leto 2009 sprejet

Občina Bovec je kot zadnja od treh posoških občin sprejela proračun za leto 2009. Konec maja so občinski možje potrdili finančni načrt, ki predvideva dobrih osem milijonov evrov na prihodkovni strani, na odhodkovni pa 200.000 evrov več. Primanjkljaj bodo pokrili s sredstvi iz minulega leta, tako da je letošnji proračun uravnotežen. Občini Bovec se tako ne bo treba zadolževati, še vedno pa bo odplačevala kredit, ki ga je najela pred tremi leti.

Več kot polovica proračunske pogače je namenjena investicijam, gledano v celoti, je za novogradnje, rekonstrukcije, adaptacije in nakup opreme namenjenih slabe štiri milijone evrov. Kot je povedal župan **Danijel Krivec**, letos v veliki meri nadaljujejo večje projekte, ki so jih začeli že prej. Dokončanju vodovoda in kanalizacije na Srpenici letos namenjajo slabih 860.000 evrov, kmalu naj bi bila dokončana tudi Stergulčeva hiša – za ureditev poslovno-turističnega objekta na osrednjem bovškem trgu proračun namenja slabih 780.000 evrov.

ZARADI USPEŠNE KANDIDATURE NA RAZPISU ZA EVROPSKA SREDSTVA *se boljši časi obetajo bovškemu kulturnemu domu, ki mu letošnji proračun za izgradnjo prepotrebnega odra namenja dobrih 800.000 evrov.* ***Foto: Iris Stres***

Velik finančni zalogaj je tudi ureditev trga, na katerem so stroji zabrneli že lani, dela pa naj bi se, kljub prekinitvi čez poletje, končala še letos. Investicija znaša več kot 1,5 milijona evrov, v letošnjem proračunu pa je temu projektu namenjenih slabih 970.000 evrov. Celotnega finančnega bremena sicer ne bo nosila samo občina, saj bo v sklopu popotresne obnove nekaj primaknila tudi država, del pa bodo Bovčani pokrili z evropskimi sredstvi, ki so jih pridobili z uspešno kandidaturo na javnem razpisu.

V zaključku so tudi gradbena dela na mladinskem hotelu v Bovcu, ki sicer svojih vrat še ne bo odprl tako kmalu, saj bo potrebno zagotoviti še notranjo opremo, kar bo občina po objavi javnega razpisa za upravljanje oziroma odkup prepustila bodočim najemnikom oziroma lastnikom. Kmalu naj bi se zaključila tudi dela na stavbi bovške občinske uprave, ki sedaj gostuje v prostorih vrtca. *"Selitev je predvidena za konec septembra"*, je povedal župan.

Na področju cestne infrastrukture letošnji načrt predvideva večja izdatka za ureditev ceste do vasi Na Skali (dobrih 380.000 evrov) in odseka med Čezsočo in vasjo Log Čezsoški (dobrih 176.000 evrov). Večjo finančno injekcijo si lahko Bovčani zaradi uspešne kandidature na razpisu za evropska sredstva privoščijo tudi na področju kulture. Boljši časi se tako obetajo bovškemu kulturnemu domu, ki mu letošnji proračun za izgradnjo prepotrebnega odra namenja dobrih 800.000 evrov.

Jerneja Kos

Utrinki

V JAVORCO TUDI VIRTUALNO

Tolmin – Cerkvica svetega Duha v Javorci je od sredine aprila na ogled tudi kot virtualni muzej. Na spletni strani www.burger.si se lahko kadarkoli in od kjerkoli virtualno sprehajamo po njeni notranjosti, lahko pa si tudi ogledujemo sosednje hribe. Cerkvica je dokumentirana v celoti in ponuja možnost dostopa do podrobnosti – tako na primer lahko celo razberemo imena v prvi svetovni vojni padlih vojakov, v spomin na katere so jo postavili.

Na spletni strani www.burger.si najdemo interaktivne prostorske slike naravne in kulturne dediščine sveta s poudarkom na prikazu Slovenije. Prek panoramskih fotografij velikega formata smo lahko prisotni na dogodkih in v mestih, obiskujemo muzeje, gradove, cerkve in toplice, se podamo v kraške jame, gore in na smučišča ter si ogledamo slapove. Po vseh lokacijah se razgledujemo v krogu, se premikamo med prostori ter se približamo izbranim predmetom. Vsa vizualizacija je avtorsko delo **Boštjana Burgerja**, ki ta projekt na svetovnem spletu prikazuje od leta 1996 in ga od takrat nenehno dopolnjuje, tako da doda nove geografske lokacije ali pa starejše nadomešča z novimi skoraj vsak teden. Trenutno si na omenjeni spletni strani lahko ogledamo več kot 8.000 prostorskih slik, kar jo uvršča med najobsežnejše tovrstne na svetu.

Špela Kranjc

UMIRJANJE PROMETA NA PLANINAH PODKUK, RAZOR IN POLOG

Bled – ***Triglavski narodni park*** (TNP) je skupaj z lokalnimi pašnimi skupnostmi, ***Planinskim društvom Tolmin***, ***Lovsko družino*** (LD) ***Tolmin*** in ***LD Ljubinj***, ***Občino Tolmin***, ***Zavodom za gozdove Slovenije*** in drugimi deležniki na območju planin Podkuk, Razor in Polog vzpostavil nov prometni režim. Vožnja oziroma parkiranje sta odslej dovoljena le upravičencem.

Dostopne ceste do planin v narodnem parku zagotovo zahtevajo temeljit premislek glede ureditve prometnega režima, kar bi preprečevalo vsakoletne konflikte – predvsem v poletnih mesecih, ko je obisk planin in gora najštevilčnejši. Vožnja in parkiranje na planinah ovirata kmetijsko rabo zemljišč in nista dober zgled obiskovanja in doživljanja narave.

TNP in deležniki na območju treh planin na Tolminskem so se dogovorili o zaprtju dostopnih cest z zapornicama. Na dostopni cesti do planine Razor je zapornica pred planino Podkuk, v Pologu pa približno 400 metrov za odcepom proti planini Prode. Vožnja za zapornico je odslej dovoljena le lastnikom zemljišč in drugim upravljavcem prostora, ki so prejeli posebne identifikacijske tablice in ključe za zapornice ter se obvezali k doslednemu izvajanju prometnega režima (zapiranju zapornice), dosledni uporabi identifikacijskih tablic in preprečevanju zlorabe ključev.

Skladno z *Zakonom o TNP* in *Uredbo o prepovedi vožnje v naravnem okolju* so naravovarstveni nadzorniki TNP dolžni ravnati v skladu s pooblastili in vozniku vozila brez identifikacijske tablice, ki se nahaja za zapornico, izreči globo.

V TNP-ju se bomo še naprej trudili, da pride do skupnih dogovorov o vzpostavitvi prometnih režimov tudi na drugih dostopih cestah na planine. Umirjanje prometa namreč omogoča nemoteno opravljanje kmetijske dejavnosti – planinskega pašništva, zaradi katerega so planine nastale, in nenazadnje tudi kakovostnejše doživljanje narave.

TNP

Če so razpoloženje in učinki pozitivni, ni težko delati

Župan Občine Bovec **Danijel Krivec** je človek, ki ne tarna. Morda je tako zaradi uspešnega dela, morda pa stokanje preprosto ni njegova značajska lastnost. Prav tako je Danijel Krivec človek, ki mora številne obveznosti, ki mu jih narekujejo njegove funkcije, znati razporediti in čim bolje izkoristiti čas – tako zase kot za druge. Pogovora pred bovškim občinskim praznikom zato že drugo leto zapored nismo opravili v njegovi pisarni v Bovcu, ampak kar v našem uredništvu, kjer se je župan ustavil med vračanjem z ene od svojih službenih poti.

Gospod Krivec, ste župan in poslanec, opravljate pa tudi druge funkcije in imate družino. Kako vam uspeva usklajevati vse obveznosti in ali ste po vseh teh letih že kaj iztrošeni?

Ali sem iztrošen ali ne, morate oceniti vi *(smeh)*. Zaenkrat mi nekako uspeva vse skupaj usklajevati, sicer bi se verjetno že odločil kaj opustiti. Se pa stvari kar nabirajo, ker občina igra aktivno vlogo tako pri pridobivanju denarja kot pri poganjanju novih investicij, idej ... Ne skrbimo le za kanalizacije in vodovode, ampak gledamo, da se nekateri projekti umestijo, razvijejo. Tako se brez naše aktivnosti sedaj ne bi gradili dva hotela, igrišče za golf ipd. Ko dobimo pobudo oziroma idejo, ne čakamo, da se odvije sama od sebe, ampak poskušamo biti proaktivni. Zaenkrat se tako ekipa zaposlenih na občinski upravi kot tisti, ki k nam prihajajo s pobudami, nekako uskladimo in je veselje delati. Če je sodelovanje dobro in so učinki pravi, se da tudi s poslanskimi obveznostmi skombinirati, nenazadnje pa je še vedno precej stvari, ki jih kot poslanec lažje opraviš, ker imaš kot župan neposredno informacijo iz okolja. Večino zakonodaje mora upoštevati tudi lokalna skupnost, zato je včasih lažje biti bolj aktiven pri pripravi kakšnega dela – šolstvo, sociala, gospodarstvo ... Pravzaprav kjerkoli je to vezano na izvajanje, ki se potem neposredno odrazi pri delu, ki ga imaš kot župan. Fama, da župani samo lobirajo za svojo občino, sploh ne drži in včasih je težje biti neodvisen. Kakšen minister te celo bolj neugodno sprejme, ker misli, da določene stvari zahtevaš v dobro svoje občine. Dokler se stvari premikajo na bolje, dokler je večina ljudi zadovoljnih (vsi gotovo nikoli ne bojo), dokler je klima pozitivna, ni težko delati. Če bi imel sama polena pod nogami, bi verjetno mislil, da se ne splača. Smo pa sedaj v razvojnem ciklusu, ki ga je treba pripeljati do konca, potem bo pa verjetno res treba malo izklopiti. Tudi turizem bo nenazadnje moral takrat sam od sebe, brez lokalne skupnosti v ozadju producirati kakšne dobre projekte.

Kaj pa podpora družine?

V družini seveda imam podporo, saj brez nje ni mogoče opravljati več funkcij. Če nimaš urejenih zadev doma, ne moreš z veseljem opravljati

Foto: arhiv občine

niti ene funkcije, tako da je podpora žene in otrok v takšnih situacijah izjemno pomembna. Je pa res, da za tiste stvari, ki sem jih včasih doma naredil sam, sedaj nimam več časa.

Kateri pa so tisti največji oziroma najpomembnejši projekti, ki bi jih v tem trenutku izpostavili?

Ureditev trga je sicer do neke mere čista infrastruktura, bo pa vsekakor pomembna za dodatne dejavnosti, prireditve. Potem sta tu Stergulčeva hiša kot kongresni center in bovški kulturni dom kot projekt z uspešno kandidaturo za evropska sredstva – po mojem smo ena redkih slovenskih občin, ki v tej situaciji vlaga v kulturo. Dela morajo biti zaključena konec septembra, ko bomo dobili zelo uporabno dvorano. V kratkem se bo zaključil velik dvoleten projekt, s katerim smo na Srpenici uredili kanalizacijo, vodovod in čistilno napravo, asfaltacija ceste do vasi Na Skali z nekaj stalnimi prebivalci in mlado družino pa bo vsekakor pomenila ohranjanje poseljenosti tudi na tistem delu občine. Za naprej pripravljamo projekt razvoja letališča, dom upokojencev ter zamenjavo športne dvorane v Bovcu – idejno zasnovo zanjo imamo pripravljeno in gremo v projektiranje. Eden večjih projektov, pri katerem sodelujemo z istimi partnerji kot pri revitalizaciji Kanina in ostalega turizma, so seveda Žarščе. Koncept z namestitvami in vsebinami bo sedaj treba prilagoditi novim razmeram tako na turističnem kot kapitalskem trgu.

Utrinki

NE ZGOLJ LJUBITELJI TROFEJ, TEMVEČ VARUHI NARAVE

Tolmin – Organizirano lovstvo na Slovenskem je pred dvema letoma praznovalo stoletnico. Takrat je ***Slovenski lovski muzej*** pripravil razstavo *Sto let v kraljestvu zlatoroga*, ki je bila letos od 21. maja do 17. junija ponovno na ogled tudi v ***Tolminskem muzeju***. Na razstavi so predstavili bogato tradicijo slovenskega lovstva, ki se nadaljuje iz roda v rod in predstavlja pomemben del slovenske kulturne dediščine, obiskovalci pa so si lahko ogledali tudi fotografije iz sveta narave, kar dokazuje, da lovci niso samo ljubitelji trofej. Kot pravijo organizatorji, je namreč *"osnovni namen in cilj postavitve podrobneje predstaviti pomen lovstva in hkrati opozoriti, da so v sodobnem svetu lovci vse bolj čuvaji in varuhi narave ter ogroženih in redkih živalskih vrst in ne več zgolj zbiralci trofej"*.

Razstavo so lovci iz Posočja dopolnili s krajšo predstavitvijo zgodovine in dejavnosti 14 lovskih družin (LD), ki so od leta 2006 združene v ***Lovsko zvezo Gornje Posočje*** (LZGP). Vseh članov LZGP je okoli 700, sicer pa LD štejejo od 30 do 100 članov – med največje sodijo ***LD Bovec***, ***LD Kobarid***, ***LD Ljubinj***, ***LD Podbrdo*** in ***LD Planota***. Kot je povedal **Franc Ličer**, predsednik LZGP in tudi član upravnega odbora ***Lovske zveze Slovenije***, uresničujejo svoj obsežen program z različnimi dejavnostmi, kot so odstrel v skladu z lovno-gospodarskimi načrti, krmljenje živali, urejanje poti, košnja, pa tudi izobraževanja na področju lovstva in prenos znanja na mlajše. Sodelujejo namreč z ***OŠ Dušana Muniha Most na Soči***, kjer opravljajo izobraževanja in želijo razširiti zanimanje tudi med mladimi. *"Mogoče se bo tako dolgoročno izboljšalo stanje, ki trenutno kaže, da med mladimi ni pretiranega zanimanja. Prav zato tudi lovske družine otroke večkrat povabijo v lovske kоče in lovišča. Zanimajo jih predvsem zveri, orožje, lovski psi in narava sama,"* je še pojasnil Ličer.

Lovstvo sicer deluje v okviru ***Ministrstva za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano***, ki je leta 2004 z novim *Zakonom o divjadi in lovstvu* LD uredilo upravljanje z lovišči. *"Letos so večinoma izdali lovske koncesije za vsa lovišča, kar je velik uspeh za lovstvo. Tako bodo lahko LD naslednjih 20 let pod nadzorom same gospodarile z lovišči,"* je zadovoljen Ličer. Kot pravi, tudi trofeje niso več tako pomembne, so le nek spomin na dogodek, na lov, vendar je prav tako lepo doživetje, če naravo samo opazujemo: *"Vsi, ne samo lovci, se moramo zavedati, kako se nam lahko narava maščuje zaradi napačnih posegov."* V javnosti pa se še vedno pojavljata pritisk in nezadovoljstvo: *"To se dogaja zaradi manjših napak, ki jih lovci zagrešimo s kakšnim neprimernim ponašanjem posameznikov, česar pa ne moremo povezati z lovstvom in celotno organizacijo. V preteklosti se je tako kot v lovstvu tudi v drugih gospodarskih panogah in industriji marsikje povzročala škoda. To je del zgodovine. Prav je, da se iz teh napak naučimo in jih ne ponavljamo več,"* je še zaključil Ličer.

Mariša Bizjak

GOZDARJI VELIKO POZORNOSTI POSVEČAJO IZOBRAŽEVANJU

Tolmin – *Teden gozdov*, ki ga ***Zavod za gozdove Slovenije*** tradicionalno organizira konec maja, je letos potekal pod sloganom *Gozd za trajnost bivanja*, gozdarji pa so poskušali informirati javnost o pomenu gozda kot obnovljivega vira energije. Prireditve so potekale po vsej Sloveniji, osrednja je bila v Ljubljani. *"**Območna enota** (OE) **Tolmin** je glavno prireditev organizirala v Bovcu s predstavitvijo možnosti za ogrevanje na* ▶

Na slavnostni podelitvi občinskih priznanj za leto 2009, ki bo ob prazniku ***Občine Bovec***, bodo podelili eno plaketo, tri priznanja in eno denarno nagrado. Plaketo Občine Bovec bo prejela **Erna Wojčicki Germovšek**, priznanja je bovški občinski svet dodelil **Silviji Dolenc** in **Milanu Dolencu**, **Borisu Brazu** in **Borisu Zorku**, denarna nagrada pa bo šla v roke **družini Vertelj** iz Soče. Več o nagrajencih boste lahko prebrali v prihodnji številki ***EPIcentra***.

Pred nami so poletni meseci. Ali za vas to pomeni čas počitka in oddiha?

Letos državni zbor zadnjič zaseda 16. julija, tako da bodo počitnice zelo kratke. Nekaj dopusta si bom vsekakor privoščil, že zaradi otrok – ne vem pa še, kam se bomo odpravili.

Občinski praznik boste kot vsako leto praznovali 4. julija, dan prej pa boste podelili tudi občinska priznanja in nagrade. Kaj menite o letošnjem izboru in ali je po vašem na Bovškem še veliko ljudi, ki bi si zaslužili tovrstno zahvalo občine?

Ja, lahko bi bil med nagrajenci še marsikdo, vendar se na občinskem svetu s tem ne obremenjujemo. Razpis objavimo vsako leto in predlogi so stvar predlagateljev. Letošnja izbira pa se mi zdi kar v redu.

V zadnjih letih se Bovška zelo razvija. Nekateri veliko zaslug za to pripisujejo prav vam, spet drugi vaše odločitve ter delo občinske uprave in njenih zavodov kritizirajo. Ali to ostaja predvsem na anonimni osnovi ali kdo pride tudi do vas in pove, kaj ga moti?

Kritike so seveda v glavnem anonimne, vendar se z njimi ne obremenjujem. Tudi če pride do kakšne dileme na občinskem svetu, je ta bolj načelne narave. Da bi do mene kdo prišel direktno in povedal, kje smo zgrešili in kako bi bilo po njegovem bolje narediti, tega žal ni. Pričakoval sem npr. naval kritik, ko je občina ustanovila helikoptersko podjetje, a je šlo to kar mimo. Včasih pa nekateri zaradi banalnosti skačejo v zrak, kot je bilo to v primeru *Metalcampa*, ko sem res želel samo preveriti, kakšno je mnenje občanov.

Kakšna je v teh kriznih časih gospodarska situacija na Bovškem in kako kaže za naprej?

Z direktorji največjih podjetij sem se srečal ob koncu lanskega leta in v začetku letošnjega, tudi po telefonu se večkrat slišimo. Sprva so bili vsi kar malo zaskrbljeni, sedaj pa se razmere počasi izboljšujejo. Pomembno je, da velikega odpuščanja pri nas ni bilo, kaže pa zaenkrat dobro tudi za naprej. Ne vemo sicer še, kaj bo v turizmu, kjer pa nam kadra pravzaprav primanjkuje, zato je še nekaj rezerve za kakšno delovno mesto.

Popotresna obnova še ni povsem končana. Bovška je z njo resda kar precej pridobila, obenem pa še veliko ljudi čaka na hiše brez razpok. Kako ste s potekom obnove zadovoljni vi?

Kot vedno pravim – lahko bi bilo bolje, lahko pa tudi slabše. V celoti ocenjujem, da gre kar po nekem pričakovanem scenariju, in sem s potekom obnove načeloma zadovoljen. Zaradi menjave vlade je sicer res prišlo do manjšega zamika, ampak dela sedaj spet tečejo. Še vedno težavo predstavljajo tisti, ki se ne odzivajo niti na projektiranje niti na izbiro izvajalca, in te bo treba spodbuditi. Po mojih podatkih se trenutno izvaja 30–40 projektov, kar ni malo. V načrtu je, da bi bila obnova do leta 2012 oziroma 2013 v celoti zaključena, in mislim, da je to realno. Vsekakor bomo morali vse tiste, ki še vedno ne vedo, kaj storiti, še enkrat pozvati. Kdor želi, naj popotresno obnovo izkoristi, da bomo potem lahko z njo zaključili. Sicer bomo imeli stalno odprta gradbišča.

Menite, da Bovška dovolj izkorišča vse svoje potenciale, ali ima na katerem področju še rezerve?

Mislim, da imamo še ogromno rezerve pri trženju turizma, saj nekatere turistične pakete, storitve, danosti ipd. premalo prodajamo. Z dodatnim trženjem bi namreč v Bovec lahko pripeljali še več gostov. S tem ne mislim, da je slabo, ampak rezerve je še dovolj. Poleg tega je še nekaj ponudbe, ki jo bomo morali dodelati – letališče, igrišče za golf, kaninsko smučišče in zimska sezona sploh. Mogoče pa obstaja še kakšna priložnost, ki je zaenkrat ne vidimo.

In še za konec: kakšne so vaše želje ob prihajajočem občinskem prazniku?

Tako letošnjim občinskim nagrajenkam in nagrajencem kot seveda vsem občankam in občanom čestitam ob prazniku Občine Bovec ter jih vabim, da se udeležijo slovesnosti 3. julija, ki bo tokrat v Stergulčevi hiši. Za naprej pa, kot rad rečem: Veselo na delo *(smeh)*.

Pogovor pripravila: Špela Kranjc

Utrinki

lesno biomaso in energetsko rabo lesa," je povedal njen predstavnik za odnose z javnostmi **Dani Oblak** in dodal, da so bili z udeležbo na vseh svojih letošnjih aktivnostih zadovoljni. Kot je povedal na predstavitvi dela tolminske OE v letu 2008, namenjajo velik poudarek informiranju javnosti skozi celo leto in na ta način poskušajo doseči popularizacijo gozdov.

Primarne naloge, ki jim jih kot javnemu zavodu za skrb gozdov nalaga država, opravljajo dokaj uspešno, težave pa se kažejo pri financiranju. *"Opažamo, da imamo vedno manj denarja in vedno manj ljudi, nalog pa vedno več,"* pojasnjuje vodja tolminske OE **Marko Janež**. Letos tako gozdarji nekaj časa niso izvajali ocenjevanja škode po zavarovanih vrstah, saj ***Ministrstvo za okolje in prostor*** za to ni zagotovilo potrebnih sredstev, kasneje pa so dogovor le uspeli skleniti.

Površina gozdov se povečuje, predvsem tistih v zasebni lasti. V lanskem letu bi lahko posekali 450.000 kubičnih metrov lesa, posek pa je bil za skoraj polovico manjši, le 230.000 kubičnih metrov. *"V državnih gozdovih je realizacija precej dobra, največji razkorak je v zasebnih gozdovih, kjer se opravi le tretjina možnega poseka,"* ugotavlja Janež in dodaja, da podoben trend opažajo na ravni celotne države.

Zaradi ujm, bolezni in škodljivcev so morali lani posekati dobrih 55.000 kubičnih metrov lesa, največ sicer zaradi vetroloma na Predmeji. Na drugem mestu so bili podlubniki, zaradi katerih so morali v letu 2007 posekati kar 26.000 kubičnih metrov lesa, lani pa 18.000 (največ na območju Črnega Vrha in Idrije), kar nakazuje na trend upadanja teh škodljivcev.

Gozdarji posvečajo veliko pozornosti zasebnim lastnikom gozdov, ki kljub nekaterim finančnim spodbudam še vedno premalo skrbijo za svoj gozd. V ta namen organizirajo številne izobraževane tečaje, na katerih med drugim predstavljajo tudi pravilno delo s stroji. Pri delu v gozdu se namreč v Sloveniji letno smrtno ponesreči od osem do deset ljudi.

Jerneja Kos

ČLANI LOKALNE AKCIJSKE SKUPINE SRCE SLOVENIJE *so v okviru svoje ekskurzije po Posočju obiskali tudi Tolminska korita.* ***Foto: Meta Medved***

LAS SRCE SLOVENIJE V POSOČJU

Posočje – ***Lokalna akcijska skupina LAS za razvoj*** je 29. maja gostila ekskurzijo članov ***LAS Srce Slovenije*** iz Litije. Najprej so si v Bovcu ogledali podeželsko hišo, za katero se je v okviru projekta *Več znanja na podeželju* nakupilo opremo in v njej uredilo učne prostore. Sledila je udeležba na odprtju tržnice v Kobaridu – v okviru projekta *Vzpostavljanje pogojev za predstavitve produktov podeželja* se je uredilo predstavitveni tržni prostor za promocijo lokalne ponudbe in produktov podeželja.

V prostorih ***Posoškega razvojnega centra*** (PRC) v Tolminu smo gostom na kratko predstavili delovanje PRC-

NAJAVA JAVNIH RAZPISOV ZA SPODBUJANJE KMETIJSTVA

Javne razpise za spodbujanje kmetijstva za leto 2009 bo ***Občina Bovec*** po *Pravilniku o finančnih intervencijah za ohranjanje in razvoj kmetijstva in podeželja v Občini Bovec* po *Uredbi za skupinske izjeme* (Uradni list RS, št. 52/2007) predvidoma objavila **v zadnjem tednu junija**. Sofinancerska sredstva bodo razpisana za ukrepe:

1: naložbe v kmetijska gospodarstva,
2: varstvo tradicionalne krajine in stavb ter
3: zagotavljanje tehnične podpore v kmetijskem sektorju.

Celotno besedilo razpisa in razpisna dokumentacija bosta na voljo na občinski spletni strani **www.obcina.bovec.si**.

NAJAVA JAVNIH RAZPISOV IN JAVNIH POZIVOV ZA SPODBUJANJE MALEGA GOSPODARSTVA IN TURIZMA

Javna razpisa ter javne pozive za spodbujanje malega gospodarstva in turizma za leto 2009 bo ***Občina Bovec*** po *Pravilniku o finančnih intervencijah za ohranjanje in razvoj malega gospodarstva in turizma ter vzpodbujanje projektov inovacij v občini Bovec*, vključno s spremembami in dopolnitvami (Uradno glasilo, št. 7/2004, Uradni list RS, št. 60/2007 in Uradni list RS, št. 42/2009), predvidoma objavila **v zadnjem tednu junija**. Sofinancerska sredstva bodo razpisana za ukrepe:

2.1: nakup, urejanje in opremljanje zemljišč za poslovne namene, vključno s pridobivanjem projektne dokumentacije za gradnjo poslovnih prostorov,
2.2: nakup, graditev, adaptacija poslovnih prostorov,
2.3: nakup opreme – osnovnih sredstev,
2.4: posodobitev obstoječih proizvodnih in storitvenih kapacitet,
2.5: uvajanje novih proizvodnih in storitvenih kapacitet,
2.6: stroški nematerialnih investicij,
2.7: svetovalne storitve, nujno potrebne za izvedbo zgoraj navedenih investicij,
2.8: sofinanciranje novih zaposlitev,
2.10: sofinanciranje strokovnega izobraževanja in usposabljanja,
2.12: sofinanciranje nastopov na sejmih in promocijskih prireditvah,
2.14: sofinanciranje izdelave promocijskih gradiv in internetnih strani,
3.2: izgradnja/izdelava in trženje turistične infrastrukture/programov ter s turizmom povezane proizvodnje in obrti.

Celotno besedilo razpisa in razpisna dokumentacija bosta na voljo na občinski spletni strani **www.obcina.bovec.si**.

NAJAVA JAVNEGA RAZPISA ZA SOFINANCIRANJE PROGRAMOV TURISTIČNIH DRUŠTEV

Javni razpis za sofinanciranje programov turističnih društev za leto 2009 bo ***Občina Bovec*** po *Pravilniku o finančnih intervencijah za ohranjanje in razvoj malega gospodarstva in turizma ter vzpodbujanje projektov inovacij v občini Bovec*, vključno s spremembami in dopolnitvami (Uradno glasilo, št. 7/2004, Uradni list RS, št. 60/2007 in Uradni list RS, št. 42/2009) – ukrep 3.3, predvidoma objavila **v zadnjem tednu junija**. Celotno besedilo razpisa in razpisna dokumentacija bosta na voljo na občinski spletni strani **www.obcina.bovec.si**.

V spomin na Napoleonove pohode

Ob 200. obletnici znamenite bitke na Predelu med enotami Napoleonove armade in avstrijskih branilcev sta ***Občina Bovec*** in ***Ministrstvo za obrambo*** sodelovala pri pripravi več prireditev, ki sodijo med osrednje dogodke letošnjega praznovanja 200-letnice ustanovitve Ilirskih provinc v Sloveniji. Z njimi so se na Bovškem spomnili treh pohodov Napoleonovih čet po Soški in Kanalski dolini iz let 1797 in 1805 ter zadnjega iz leta 1809, ko je šla francoska vojska mimo trdnjave Kluže in ko je padla trdnjava na Predelu.

Dogajanje se je 23. maja začelo s protokolarnim delom ob spomeniku padlim na Predelu, kjer so se poklonili spominu na vojake, ki so se na tem mestu borili v avstrijskih in hrvaških oziroma italijanskih in francoskih vrstah. Program so sooblikovali pripadniki ***Slovenske vojske*** in vojsk v bitki sodelujočih držav ter člani ***Orkestra Slovenske vojske***. Udeležence je nagovorila slovenska obrambna ministrica dr. **Ljubica Jelušič**, ki je ob tem poudarila, da je padec Predela pomenil iztočnico za ustanovitev Ilirskih provinc, s čimer se je začela prebujati tudi slovenska zavest. Naši predniki so takrat smeli svoj jezik

Utrinki

ja in LAS-a za razvoj, nato pa smo se odpravili v Tolminska korita, ki so najnižja in najbolj južna vstopna točka ***Triglavskega narodnega parka*** ter najpomembnejša naravna znamenitost tolminske občine. Po za Tolminsko značilnem dobrem kosilu smo se odpravili proti Lokovcu. Tam smo si ogledali zanimiv kulturno-etnološki program, v katerem so nastopili **Jasna Knez** s skupino plesalk izraznega plesa, **Marino Kranjec** in **Gabrijel Križman** s predstavitvijo ljudske pesmi iz istrske zakladnice ter ***donald TrumpeT*** in domači pevci iz Lokovca ***Vesel Garejnkančane***.

Pestremu programu je sledil slavnostni prižig oglarske kope. Ravno na ta dan so namreč po Sloveniji prižgali 16 oglarskih kop. V Lokovcu jo je postavila skupina kovačev, kopišče zanjo je bilo v vrtači pod staro kovačijo, prižgal pa jo je častni gost **Atle Ove Martinussen**, direktor Muzejskega centra v Hordalandu na Norveškem. Predsednik LAS-a za razvoj **Boris Kante** je postregel z različnimi siri, značilnimi za Banjško planoto.

Meta Medved in **Greta Pavšič**, LAS za razvoj

OVČEREJCI IZ WALESA *so ob povratku domov soglasno ugotovili, da je bil letošnji strokovni izlet po Posočju eden najlepših, odkar vsako leto obiskujejo drugo evropsko državo.*

OVČARJI IZ WALESA SO OBISKALI POSOČJE

Posočje – Na povabilo ***Društva rejcev drobnice Zgornjega Posočja*** je v drugi polovici maja Posočje obiskala skupina 30 rejcev ovac iz mesta Carno v Walesu, delu Velike Britanije. **James Edvards**, organizator strokovnega izleta, in predsednik zveze pašništva iz Walesa sta med drugim povedala, da podobne izlete organizirajo vsako leto v eni od evropskih držav. Letos so poleg Posočja obiskali še Bled, Slovensko obalo in Belo krajino.

V Kobaridu so goste sprejeli predsednik društva rejcev drobnice **Milan Kalčič**, predstavnik Triglavskega narodnega parka **Davorin Koren**, **Vitomir Bric** in **Klavdija Kancler** iz Kmetijsko gozdarskega zavoda Nova Gorica, **Peter Domevšek** s Posoškega razvojnega centra in **Jernej Kavčič** iz Kmetijske pospeševalne službe Tolmin. Na kmetiji pri Burkovih v Smasteh so gostitelji ovčarje iz Walesa seznanili z načinom reje in pogoji trženja v zemljiško razdrobljenem alp- ▶

prvič uporabljati v šolah in javni upravi, Napoleon pa ima po njenem tudi zasluge za nastavke demokratične ureditve države.

Dogajanje se je nato preselilo v spodnjo trdnjavo Kluže. Obiskovalci so si najprej ogledali scensko predstavitev v režiji **Marjana Bevka** z naslovom *Napoleon se predstavi*, v kateri je Napoleon pojasnil svoje videnje Ilirskih provinc. Bevk je izpostavil sanje tega izobraženega vojskovodje, da bi iz vseh narodov naredil enega samega, k čemur se nagibamo tudi danes. Po njegovem na Napoleona ne moremo gledati le kot na diktatorja, saj je njegova osebnost precej kompleksna. Niz dogodkov se je zaključil z odprtjem razstave ***Vojaškega muzeja Slovenske vojske*** in Občine Bovec, ki so jo poimenovali *Napoleonski orli nad Alpami, Slovenija - Italija - Avstrija*. Kot je razložil njen avtor in glavni organizator spominskih prireditev **Fedja Klavora**, so razstavljena skromna razpoložljiva gradiva o treh pohodih Napoleonove vojske po Soški in Kanalski dolini. *"Ti pohodi so pri-*

EDEN OD OSREDNJIH DOGODKOV LETOŠNJEGA PRAZNOVANJA 200. OBLETNICE USTANOVITVE ILIRSKIH PROVINC V SLOVENIJI *je bil ob spomeniku padlim na Predelu, kjer je zbrane nagovorila tudi slovenska obrambna ministrica dr.* **Ljubica Jelušič.** ***Foto: Igor Zlodej***

nesli gradnjo vrste obrambnih utrdb. Nastala je veriga koroških utrdb, ki je naša dediščina, in prav je, da se ji posvečamo in jo častimo," je še dodal. Pohodi teh vojaških enot na Koroško in naprej na Dunaj so po Klavorovih pojasnilih vedno potekali vzporedno, saj tako Soška kot Kanalska dolina vodita do Trbiža, ki je takrat pomenil vrata v Avstrijo. Poleg njega so gradivo za razstavo v štirih jezikih, ki bo v Kložah na ogled do 10. septembra, zbrali še mag. **Vasja Klavora**, mag. **Jože Podpečnik**, **Nikola Tominac** in dr. **Paolo Foramitti**.

Špela Kranjc

Utrinki

skem in predalpskem svetu. Kalčič je predstavil težnje posoških ovčerejcev, da bi prodaja ovčetine in njenih mesnih izdelkov postala vsakdanji artikel na policah slovenskih mesnic, enakovreden svinjini, govedini in perutnini. Seveda so se domačini pohvalili z uspešnim trženjem izdelkov iz ovčjega mleka, ki jih v Veliki Britaniji komajda poznajo. Ob diskusiji in bogati izmenjavi mnenj ter izkušenj so Burkovi pripravili pestro degustacijo ovčjih izdelkov (sirov, skute in salam), ki so jih prispevali člani društva. Predsednica Turističnega društva Smast-Ladra **Lara Kalčič** je poleg turističnega promocijskega gradiva gostom podarila lične volnene, doma izdelane figurice ovčic.

Valižani, sprva skoraj razočarani nad razdrobljenimi čredicami ovac, ki so ji opazovali med potjo, nato niso mogli skriti presenečenja nad okusnostjo izdelkov in iznajdljivostjo malih rejcev iz tega gorskega sveta. Brez besed pa so le ravnin vajeni gosti ostali, ko so jih gostitelji prepeljali na planino Kuhinja, kjer sta jih je pričakala **Milko Kutin** in **Gregor Kutin,** ki s planino upravljata. Navdušeni nad čudovito gorsko pokrajino ter skrbno ohranjeno in obnovljeno kulturno dediščino, so zvedavo prisluhnili razlagi o delu na planini nekoč in danes.

Po pokušini govejih planinskih sirov in skute so posoški ovčerejci velške goste pospremili k planinski koči, kjer so jih pričakali kuharja in mesopeka **Zoran Todorovič** in **Teodor Podgornik** s soprogo **Jožico Podgornik**, ki so pripravili pravo gurmansko pojedino ovčjih jedi na žaru in v loncu. Po domačem aperitivu in ob okusni hrani so Valižani izgubili zanje značilno hladnost ter našim ovčerejcem v čast pri zdravici zapeli velško himno.

Le nekaj dni po povratku domov so se posoškim ovčerjcem pisno zahvalili ter jih ne le povabili na obisk, ampak so predlagali tudi, naj se prihodnje leto usposobljeni tekmovalci udeležijo mednarodnega tekmovanja v striženju ovac, ki ga bodo organizirali v mestu Carno. So pa velški ovčerjeci soglasno ugotovili, da je bil prav letošnji izlet nedvomno eden najlepših, popoldan na planini Kuhinja pa najlepše in najprisrčnejše srečanje doslej.

Besedilo in foto: Pavel Četrtič

BELARJEVI NARAVOSLOVNI DNEVI SO ZDRUŽILI 800 OTROK

Trenta – *Belarjevi naravoslovni dnevi*, najmnožičnejša prireditev ***Triglavskega narodnega parka*** (TNP), so bili uvedeni leta 1999 v počastitev 24. maja, evropskega dneva parkov.

BELARJEVE NARAVOSLOVNE DNEVE *so v* ***Triglavskem narodnem parku*** *prvič pripravili pred desetletjem. Izobraževalna prireditev je namenjena petošolcem iz osnovnih šol v neposredni bližini parka, udeležba pa je v zadnjih letih mednarodna.* ***Foto: Jože Mihelič***

Namenjeni so učenkam in učencem petih razredov osnovnih šol iz neposredne okolice TNP-ja. Udeležba je mednarodna, saj že četrto leto k nam prihajajo tudi šole z Avstrijske Koroške, iz Furlanije - Julijske Krajine in Gorskega Kotarja – iz narodnih parkov, s katerimi sodelujemo v čezmejnem projektu *ERA*. Letos je tako na tej izobraževalni prireditvi, ki se je odvijala 20. in 21. maja v Trenti, sodelovalo približno 800 otrok iz 17 šol. Kako pomembno je izobraževanje mladih o pomenu varstva narave in ohranjanja kulturne dediščine zavarovanih območij, opozarja tudi evropska zveza naravnih in narodnih parkov ***Europarc***, ki je letošnji evropski dan parkov naslovila *Mladi – prihodnost v parkih*.

Naravoslovni in hkrati doživljajski dnevi se imenujejo po dr. **Albinu Belarju** (1864–1939), slovenskem znanstveniku in idejnem očetu TNP-ja. Leta 1999 smo v ***Informacijskem središču TNP Dom Trenta*** s podporo Belarjeve vnukinje dr. **Cynthie Dare Belar** iz ZDA o njem postavili stalno razstavo. Belarjevi dnevi so zanimiva in izvirna prireditev, pobudo zanje pa je dal **Jože Mihelič**, vodja službe za izobraževanje in naravovarstveno

Hotel Šola je naprodaj

Občina Bovec je 5. junija v *Uradnem listu* objavila javno zbiranje ponudb za prodajo ***hotela Šola*** v Logu pod Mangartom, rok za oddajo ponudb pa se izteče v prihodnjih dneh, in sicer 30. junija. Marca je objekt pridobil uporabno dovoljenje za opravljanje hotelske dejavnosti. Kot zagotavlja bovški župan **Danijel Krivec**, bo moral novi lastnik ponujati isti program, kot je bil predviden za hotel – torej športne in izobraževalne vsebine, primerne za skupine. Sprva so želeli hotel s 30 ležišči dati v najem, nato pa so se občina, ***Razvojna zadruga Mangrt***, ki je s hotelom upravljala do sedaj, in ***Krajevna skupnost Log pod Mangartom*** odločile poiskati kar novega lastnika.

Objekt sicer bremeni še nekaj hipotek, ki pa jih bo iz kupnine poplačala bovška občina. Najnižja cena, ki jo ponudnik lahko ponudi za objekt s pripadajočim funkcionalnim zemljiščem, je 1,22 milijona evrov, poleg stavbe s pripadajočim funkcionalnim zemljiščem pa vključuje tudi opremo in drobni inventar. Objekt ima klet, pritličje, dve nadstropji in mansardo, kar skupaj znese skoraj 855 kvadratnih metrov neto površin, obdaja pa ga še 776 kvadratnih metrov dvorišča.

Ponujena cena ni edini kriterij za izbiro ponudnika, saj je treba ponudbi priložiti tudi opis dejavnosti z vizijo penzionske in zunajpenzionske ponudbe v objektu ter število novih zaposlitev po profilih, ki so predvideni za poslovanje. Vsi ponudniki morajo plačati varščino v višini pet odstotkov ponujene cene, neizbranim pa bo seveda občina znesek v celoti vrnila, in sicer v 15 dneh po tistem, ko bo novega lastnika hotela Šola potrdil bovški občinski svet.

Špela Kranjc

RAZPIS ZA DRUŽBENE DEJAVNOSTI

Občina Bovec objavlja *Javni razpis za sofinanciranje programov in projektov na področju družbenih dejavnosti v občini Bovec v letu 2009*. Na razpisu lahko sodelujejo društva in druge institucije, ki delujejo na področjih mladinske, invalidske in humanitarne dejavnosti, sofinancirana pa bo tudi dejavnost drugih društev in posebnih skupin. Rok za prijavo na javni razpis je **15. julij**. Celotno besedilo razpisa je objavljeno na 34. strani tokratne številke ***EPIcentra***, razpisno dokumentacijo pa prijavitelji dobijo na Občini Bovec ali na spletni strani www.obcina.bovec.si. Za dodatne informacije je na voljo **Jožica Kavs** na tel. št. 05/38-41-909.

Cepivo za 17 devetošolk

Od skupno 18 učenk devetega razreda ***Osnovne šole Bovec*** jih je 17 sprejelo ponujeno možnost brezplačnega cepljenja proti humanemu papiloma virusu oziroma HPV, ki povzroča raka na maternicnem vratu. Cepljenje bo plačala ***Občina Bovec***, ki je sprejela predlog ***Zdravstvenega doma Tolmin***, da poravna stroške tega neobveznega, a precej dragega cepljenja, s katerim so morali soglašati starši devetošolk. Prvega od skupno treh odmerkov cepiva so deklice dobile maja, drugega v juniju, tretji odmerek pa jim bodo v bovškem dispanzerju zagotovili oktobra.

Bovška občina v letošnjem proračunu za omenjeno cepljenje namenja skoraj 6.000 evrov, približno toliko pa bodo morali zagotoviti še prihodnja tri leta. Le tako bodo lahko enake možnosti ponudili vsem generacijam deklic – tudi tistim, ki letos obiskujejo osmi, sedmi oziroma šesti razred in zato možnosti za cepljenje na stroške države sicer ne bi imele.

S prihodnjim letom bo namreč cepljenje proti HPV vključeno v nacionalni program cepljenja, kar pomeni, da bo stroške zanj prevzelo ***Ministrstvo za zdravje***. Za neobvezno cepljenje se bodo lahko ob sistematskem pregledu odločile deklice, ki bodo v tekočem šolskem letu obiskovale šesti razred. Rak maternicnega vratu je med najpogostejšimi oblikami raka v Sloveniji, zaradi katere zadnja leta umre od 30 do 40 žensk letno, obenem pa je to edini rak, ki ga lahko preprečimo, in sicer s cepljenjem proti povzročitelju (humanemu papiloma virusu) in z ustrezno spolno vzgojo.

Špela Kranjc

Utrinki

vzgojo v TNP-ju. Njegova ideja s skrbno pripravljenimi vsebinami je pripomogla k temu, da se posebnosti in vedenje o TNP-ju ter poslanstvo tega javnega zavoda sistematično predstavlja vsem osnovnošolcem iz okolice parka, zadnja leta pa tudi otrokom iz sosednjih zavarovanih območij. Številne osnovne šole so udeležbo na Belarjevih dnevih uvrstile v redni program dela in doslej še nobena od tistih, ki se jih udeležujejo 11 let, ni odpovedala sodelovanja.

Učenke in učenci najprej spoznajo zgornji, najzanimivejši del Soške poti TNP-ja od izvira Soče do Tonderja pod Berebico. Pot je organizirana kot orientacijski pohod po sistemu skritih pisem, ki so hkrati učni listi in vodijo skupine od ene do druge informacijske točke z naravoslovno in družboslovno tematiko. V okviru naravoslovnih tem s pomočjo strokovnjakov spoznavajo kamnine in vode TNP-ja, bogastvo zbranega rastlinstva v ***Alpskem botaničnem vrtu Juliana***, drobno živalstvo reke Soče ter dvoživke in kače Julijskih Alp, v okviru družboslovnih tem pa tradicionalno kmetijstvo, značilno arhitekturo ter nekdanje železarstvo v Trenti, cerkev sv. Matere Božje, Črne Marije iz Lavrenta, začetke gorskega vodništva v Trenti in osebnost dr. **Juliusa Kugyja**. Na dnevu odprtih vrat v Domu Trenta jih pričakajo lastna razstava, ki jo vsako leto izdelajo udeležene šole (tokrat na temo kamen), strokovno vodenje po drugih razstavah v informacijskem središču in lutkovna predstava *Krivopetnice in Zlatorog*, ki jo je pripravila dramska skupina iz Doma Trenta.

Belarjevi naravoslovni dnevi so široko zasnovana izobraževalna prireditev, katere kakovost zagotavljajo vrhunski strokovnjaki, ki svoje znanje posredujejo udeleženim skupinam na izbranih mestih. TNP pri tem sodeluje z vsemi svojimi službami ter dnevom odprtih vrat v Informacijskem središču Dom Trenta, k sodelovanju pa smo pritegnili še ***Prirodoslovni muzej Slovenije***, ***ZOO Ljubljana*** in ***Žito Gorenjka***.

TNP

PRED MATURO SO ŠE ZAPLESALI

Tolmin – V devetih letih se je množično plesanje četvorke za *Guinessov rekord* iz Ljubljane preneslo po vsej Sloveniji, med drugim tudi v Tolmin. Na Mestnem trgu so 15. maja tako že četrto leto zapored maturantje ***Gimnazije Tolmin*** pod mentorstvom plesne učiteljice **Suzane Brešan** iz Plesne šole Urška točno opoldne zaplesali maturantsko četvorko.

V zadnjih letih se je zbralo od 56 do 72 dijakov, letos pa kar 80, s čimer so podrli tolminski rekord. Rekord so podrli tudi v Ljubljani, kjer je zaplesala največja četvorka na eni lokaciji, skupno pa rekorda letos niso izboljšali. V 60 mestih Slovenije, Srbije, Hrvaške, Črne gore, Makedonije, Romunije, Bolgarije ter Bosne in Hercegovine je namreč skupno zaplesalo 26.772 plesalcev in plesalk, kar je več kot 250 manj kot lani. Preden so udeleženci *Maturantske parade* zaplesali na Straussovo skladbo *Quadrille*, so prek radijskega prenosa zaprisegli proti nasilju, na tolminskem Mestnem trgu pa je vse obiskovalce pozdravil tudi tolminski župan **Uroš Brežan**.

Z Maturantsko parado pa se je "zabava" za maturante šele začela. Spomladanski rok splošne mature se je sicer začel že 5. maja, ko so na slovenskih srednjih šolah pisali esej pri slovenščini, vendar so glavni del zrelostnega preizkusa opravljali junija. Na tolminski gimnaziji se je od letošnjih 65 dijakov četrtih letnikov na spomladanski rok splošne mature prijavilo 57 kandidatov. Z uspehom bodo ti seznanjeni na šolah 13. julija, na isti dan že ob peti uri zjutraj pa bodo svoje rezultate pri posameznih predmetih s pomočjo šifre lahko preverili tudi na spletu.

Mariša Bizjak

NA MATURANTSKI PARADI V TOLMINU *se je zbralo 80 plesalcev in plesalk, ki so točno opoldne pod mentorstvom svoje plesne učiteljice* **Suzane Brešan** *zaplesali maturantsko četvorko.* ***Foto: Špela Kranjc***

Občina Kobarid

Številne spremembe prometnih in drugih režimov

Kobariški občinski svetniki so 28. maja sprejeli več sklepov za urejanje prometa v ožjem mestnem jedru in z motornimi kolesi po pobočjih Stola, z novim odlokom pa so sprejeli tudi dodatno ureditev režima ob reki Nadiži v poletnih mesecih ter vzletanja in pristajanja jadralnih padalcev in zmajarjev na območju občine.

Nadiža je naravna znamenitost in predstavlja zelo občutljivo naravno okolje. Lani se je po podatkih in strokovni oceni izvajalca režima (***LTO Sotočje – TIC Kobarid***) v njej v dveh poletnih mesecih hladilo okoli 5.500 gostov, ki so za parkiranje svojih jeklenih konjičkov kupili 1.243 dnevnih in 166 letnih kart, 68 lastnikov parcel ob reki pa je bilo upravičenih do stalnih dovolilnic. Zaradi tolikšne obremenitve relativno majhnega prostora in s ciljem preprečiti degradacijo okolja je ***Občina Kobarid*** ob Nadiži že lani uvedla nekatere prepovedi in omejitve. Parkiranje je tako dovoljeno le na označenih mestih v krajih Robič, Podbela in Logje, s čimer je obiskovalcem omogočen prost, a urejen dostop do reke, ki predstavlja naravno dobrino s statusom javnega dobra.

OB NADIŽI JE OBČINA KOBARID ŽE LANI UVEDLA *nekatere prepovedi in omejitve. Med drugim tako na rečnem obrežju ni dovoljeno kampirati zunaj urejenih kampov.* ***Foto: Janko Volarič***

V juniju, juliju in avgustu se tako od uveljavitve odloka zaračunava prispevek za urejanje parkirnih mest, letos pa je občina na podlagi lanskih izkušenj uvedla tudi možnost plačila polovičnega prispevka za popoldanske obiskovalce. V Nadiži se je tako mogoče ohladiti za simbolično ceno, hkrati pa se s spoštovanjem sprejetega režima zagotavlja, da vozila ne uničujejo naravnega okolja. Na obrežju prav tako ni dovoljeno prati avtomobilov in posode, kopati psov, kampirati zunaj urejenih kampov, kuriti odprtega ognja, odlagati odpadkov na mestih, ki za to niso namenjena, ter kakor koli drugače onesnaževati reke in rečnega obrežja.

Sožitje med naravo, tistimi, ki zanjo skrbijo (lastniki zemljišč), ter obiskovalci je bilo nujno urediti tudi na področju padalstva in zmajarstva. Občina je z odlokom določila vzletna in pristajalna mesta ter odločila, da bo skrb za njihovo čiščenje in vzdrževanje prevzel za to usposobljen izvajalec. Izpostaviti je treba tudi, da so svetniki s sklepom prepovedali vožnjo po cestah na pobočjih Stola za motorna kolesa.

Obiskovalci naših naravnih lepot

Utrinki

OSVOJILI SO TUDI ZLATO

Tolmin – Tudi ob koncu letošnjega šolskega leta smo na ***Gimnaziji Tolmin*** ponosni na osvojena *Cankarjeva priznanja*.

Šolsko tekmovanje v znanju iz slovenščine za Cankarjevo priznanje je potekalo 16. decembra. Nižji letniki so se pomerili v interpretaciji kratkih zgodb **Nejca Gazvode** *Vevericam nič ne uide*, višji pa v interpretaciji romana *Muriša* **Ferija Lainščka**. Na Gimnaziji Tolmin se je tekmovanja na nižji stopnji udeležilo kar 13 dijakinj in dijakov (mentorica **Marta Rutar**), tekmovanja na višji stopnji pa osem (mentorica **Milica Rutar**). Bronasto priznanje so osvojili **Alja Mohorič**, **Jasmina Rosič**, **Anja Fon**, **Maja Dolenc** in **Amadea Berginc** na nižji stopnji, na višji pa **Alen Klarič**, **Aleksandra Sokolova** in **Ana Rutar**.

Prvi trije tekmovalci iz vsake skupine so bili izbrani za regijsko tekmovanje, ki je bilo 3. februarja v Ajdovščini. Srebrno odličje so prejeli Anja Fon, Jasmina Rosič in Alen Klarič. Anja Fon se je uvrstila še na državno tekmovanje 21. marca v Ljubljani in uspela dokazati, da je njeno poznavanje, doživljanje in čutenje besedila med najboljšimi. Komisija je njen esej ovrednotila z zlatim Cankarjevim priznanjem, sama pa je svoje veselje in skromnost ob tem uspehu strnila v Gazvodovo misel iz tekmovalne zbirke: *"Človek ne potrebuje veliko, da gre lahko naprej. Samo nekoga, ki ga očisti, in roko, da ga bo vodila."*

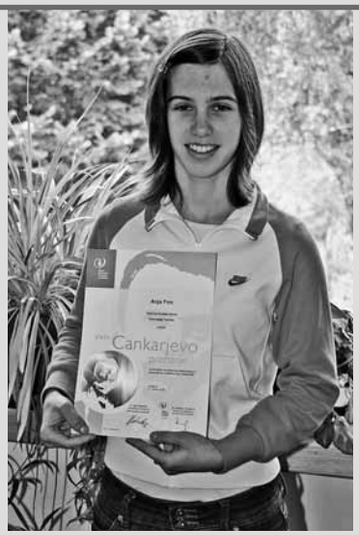

ANJA FON Z ZLATIM CANKARJEVIM PRIZNANJEM *– Na državnem tekmovanju v znanju iz slovenščine je komisija esej dijakinje iz* ***Gimnazije Tolmin*** *ovrednotila z zlatim Cankarjevim priznanjem.* ***Foto: Radovan Lipušček***

In kaj so tekmovanju ob bok povedale še druge tekmovalke? **Monika Manfreda**: *"Srednješolskega Cankarjevega tekmovanja sem se letos udeležila prvič. Gazvodova zbirka mi je bila všeč, saj je snov sodobna in pripovedna tehnika kratkih zgodb zanimiva."* Amadea Berginc: *"Cankarjevega tekmovanja se udeležujem, ker imam rada ustvarjalno pisanje. Ponujeno mi je več domišljije kot pri drugih tekmovanjih. Letošnji izbor Vevericam nič ne uide mi je bil všeč zaradi jezika, aktualnih tem kratkih zgodb in močnega sporočila. Primerjanje različnega mnenja in interpretacije pa doda obravnavi knjige še poseben čar. Branje, primerno za mlade."* **Staša Volarič**: *"Ker rada berem in se izpovedujem s pisanjem, o sodelovanju na tekmovanju z Vevericami ni bilo pomišljanja. Tekmovanje zahteva zelo dobro poznavanje besedila in prosto pot domišljiji. Razčlenjevanje in iskanje metaforičnosti besedila me navdušujeta, zato razmišljam tudi o študiju v tej smeri."*

Marta Rutar, Gimnazija Tolmin

POMAGATI ŽELIJO OTROKOM IN MLADIM DRUŽINAM

Drežnica – Medobčinsko ***Humanitarno društvo KID Otrok otroku*** je na ***Podružnični šoli Drežnica*** pripravilo strokovno predavanje o vzgoji otrok. Staršem je o tej temi spregovoril profesor razrednega pouka **Martin Plesničar**. Udeležba je bila odlična in vsi smo bili zadovoljni – tudi tamkajšnji otroci, ki smo jih ob tej priložnosti obdarili.

Medobčinsko Humanitarno društvo KID Otrok otroku smo ustanovili 14. oktobra lani v Novi Gorici, in sicer z namenom pomagati otrokom zaradi vse hujše revščine in vse večjih stisk mladih družin. V njem smo združeni občani vseh severnoprimorskih občin (Bovec, Kobarid, Tolmin, Kanal ob Soči, Brda, Nova Gorica, Ajdovščina, Vipava, Šempeter-Vrtojba, Renče-Vogrsko, Miren-Kostanjevica, Komen, Sežana).

V našem humanitarnem društvu se dnevno zglasi vedno več pomoči potrebnih. Pomoč otrokom in mladim družinam se "vrši" v prostorih nekdanje otroške trgovine Kid v Novi Gorici, kjer sprejemamo in posredujemo podarjene rabljene otroške oblekice, obutev, igrače in nosečniška oblačila ter odkupujemo in prodajamo rabljeno otroško opremo (vozički, avtosedeži, posteljice, nahrbtniki, košare, posteljnina). Obenem nudimo brezplačno učno pomoč otrokom nižjih razredov osnovne šole, organiziramo brezplačne jezikovne tečaje, svetujemo bodo-

pa se seveda ne zadržujejo le v naravi. Predvsem v poletnih mesecih, pa tudi ob prazničnih dneh in med vikendi zunaj poletne turistične sezone je Kobarid hudo obremenjen z motornimi vozili. Da bi olajšali življenje prebivalcem mestnega jedra ter ga naredili bolj prijaznega in dostopnega, so svetniki sprejeli več sklepov, s katerimi po segmentih rešujejo najhujše zagate. Uvajajo modre cone za časovno omejeno parkiranje, s čimer bo parkiranje za krajši čas omogočeno več voznikom, najbolj obremenjene in ozke ulice pa bodo v prihodnje z avtomobili dostopne le še stanovalcem. Predlog, da bi v nekaterih ulicah vzpostavili enosmerni promet, je naletel na neodobravanje, zato je bil z dnevnega reda umaknjen že pred odločanjem.

mag. **Simon Leban**, predstojnik medobčinske uprave

Kobariško tržnico so obnovili

Z otvoritvenim nagovorom župana **Roberta Kavčiča** so 29. maja uradno predali namenu obnovljeno tržnico v občinskem središču. Investicija je zajemala celostno obnovitev prostora, namenjenega tržnici, elektrifikacijo ter postavitev novih stojnic in živilske prikolice.

Odprtja tržnice so se udeležili tudi lokalni ponudniki, kar je pravzaprav osnovni namen. Obiskovalci so lahko okušali lokalne dobrote, ki se sicer v Kobaridu pojavijo le redko, navadno prebivalcem nudi možnost nakupa lokalne hrane neposredno od proizvajalca, kar je nekaj povsem drugega kot nakup v veleblagovnicah. Prav tako so tržnice že od nekdaj kraj druženja, kar si v prihodnje želimo tudi za kobariško. Lokalni kmetovalci so

OBNOVA KOBARIŠKE TRŽNICE *je zajemala celostno obnovitev prostora, namenjenega tržnici, elektrifikacijo ter postavitev novih stojnic in živilske prikolice.*

na kakšni večji prireditvi. Tržnico bo sedaj treba ohraniti "živo". Skozi zgodovino so se namreč prav tržnice pokazale kot tisto mesto, ki lokalnim že ob odprtju pokazali, da so pripravljeni ponujati svoje pridelke in izdelke, kar je za nadaljnje delovanje tržnice zelo spodbudno.

Da se približamo zastavljenim ciljem, smo se z lokalnimi kmetovalci za začetek odločili z organizirano prodajo lokalnih pridelkov in izdelkov poskusiti enkrat tedensko. V času poletne sezone od maja do oktobra (letos pa od 14. junija dalje) bodo ob nedeljah med 9. in 13. uro na tržnici svoje pridelke in izdelke ponujali lokalni kmetovalci. Glede na to, da tovrstne prodaje še niso vajeni, bi moralo biti to za začetek dovolj. Sprva bo ponudba omejena pretežno na sir s kobariških planin in čebelarske izdelke, postopoma pa se ji bodo pridružili še drugi ponudniki s sezonskim sadjem in zelenjavo.

Občina Kobarid se je lani uspešno prijavila na več razpisov, s katerimi je pridobila dodatna finančna sredstva za realizacijo celotne investicije. V okviru programa *LEADER*, ki ga na našem območju koordinira ***Lokalna akcijska skupina LAS za razvoj***, je občina celostno obnovo tržnice v skupni vrednosti 33.000 evrov. V Interregovem projektu *TIPI-NET*, ki ga je na slovenski strani izvajal ***Kmetijsko gozdarski zavod Nova Gorica***, pa je občina sodelovala z nabavo šestih stojnic. V Kobaridu se je že dolgo

Utrinki

čim mamicam (v društvu imamo babico s 30-letnimi izkušnjami), opozarjamo na brezposelnost in vse večje stiske mladih družin, pri nas pa je tudi varna točka za otroke, kamor se ti lahko zatečejo po pomoč v primeru nasilja v družini, v šoli, na ulici ipd.

Majda Smrekar, predsednica društva

GASILSKA MLADINA SE JE POMERILA V ORIENTACIJI

Tolmin – *Orientacijskega tekmovanja gasilske mladine* iz ***Gasilske zveze Tolmin***, ki je potekalo 9. maja ob sotočju Soče in Tolminke, se je udeležilo 20 ekip iz šestih prostovoljnih gasilskih društev (PGD): Tolmin, Most na Soči, Kneža, Podbrdo, Ponikve-Planota, Dolenja Trebuša).

Tekmovalci so se pomerili v teku po poteh v okolici Sotočja, pri čemer jim je bila v pomoč karta z zarisano potjo. Tek so prekinjale kontrolne točke, na katerih so se ekipe preizkušale v gasilskih veščinah (hitro zvijanje gasilske cevi, podiranje tarče z vedrovko, znanje vozlov …) in tudi teoretičnem znanju (prva pomoč, požari v naravi). Z navigacijo po progi udeleženci tekmovanja niso imeli težav, tudi v hitrosti so si bili blizu, zato so o zmagovalcih in poraženčih odločile podrobnosti na kontrolnih točkah, na katerih so sicer vsi pokazali veliko mero znanja in tudi hitrosti.

ORIENTACIJSKEGA TEKMOVANJA GASILSKE MLADINE *iz* ***Gasilske zveze Tolmin*** *se je udeležilo 20 ekip iz šestih društev. Tek so prekinjale kontrolne točke, na katerih so se ekipe preizkušale v gasilskih veščinah in teoretičnem znanju.*

V posameznih kategorijah so bili podeljeni pokali za prva tri mesta in priznanja za sodelovanje za ostale ekipe. V kategoriji mlajši pionirji se je najbolje odrezala ekipa ***PGD Most na Soči 3*** pred ***PGD Tolmin 1*** in ***PGD Ponikve-Planota***. Med mlajšimi pionirkami so zmagala dekleta ***PGD Ponikve-Planota 1*** pred dekleti ***PGD Ponikve-Planota 2***. Pri starejših pionirjih so slavili fantje iz ***PGD Podbrdo***, na drugo mesto se je uvrstila ekipa ***PGD Tolmin 1***, na tretje pa ekipa ***PGD Tolmin 2***. V kategoriji starejših pionirk je tekmovala samo ekipa ***PGD Dolenja Trebuša***. Med mladinci so bili tokrat najuspešnejši tisti iz ***PGD Most na Soči***, za njimi pa so se uvrstili njihovi vrstniki iz ***PGD Tolmin*** in ***PGD Dolenja Trebuša***.

Dve najbolje uvrščeni ekipi iz vsake kategorije sta se uvrstili na regijsko tekmovanje ekip iz cele severnoprimorske regije, ki se je 6. junija odvijalo na istem prizorišču v Tolminu. Med 39 sodelujočimi ekipami v šestih kategorijah so se dobro odrezale tudi ekipe iz Posočja. Mlajši pionirji iz PGD Most na Soči so se uvrstili na tretje mesto, mlajše pionirke iz ekipe PGD Ponikve-Planota pa so v svoji kategoriji zmagale. Starejši pionirji iz PGD Podbrdo so tekmovanje končali na drugem mestu, v kategoriji starejših pionirk so bila dekleta iz PGD Dolenja Trebuša tretja, med mladinci pa so prva tri mesta zasedle posoške ekipe. Zmagala je ekipa PGD Most na Soči, druga je bila ekipa ***PGD Breginj*** in tretja ekipa ***PGD Kobarid***. Na državnem tekmovanju v Kranju bodo nastopile ekipe, ki so osvojile prvo ali drugo mesto v posamezni kategoriji.

Besedilo in foto: Luka Makuc

PLANINSKA ŠOLA ZA OSNOVNOŠOLCE

Kobarid – Člani ***Mladinskega odseka Planinskega društva Kobarid*** smo v maju organizirali planinsko šolo za višje razrede osnovne šole. Izvedli smo jo v treh delih. V prvem delu smo v dveh popoldnevih pripra- ▶

NATEČAJ ZA PODELITEV OBČINSKIH PRIZNANJ IN NAGRAD ZA LETO 2009

Občina Kobarid razpisuje občinske nagrade in priznanja za leto 2009, in sicer praviloma za en naziv častnega občana, eno plaketo, tri priznanja in eno denarno nagrado. Gre za najvišja priznanja občine za dosežke, ki prispevajo k boljšemu, kvalitetnejšemu in polnejšemu življenju občanov, in dosežke, ki imajo pomen za razvoj in ugled občine, življenje v njej ter podobe krajev.

Priznanja in nagrade se podeljujejo občanom in drugim posameznikom, podjetjem, zavodom, društvom, skupinam, združenjem ter drugim organizacijam in skupnostim. Predlagatelji so lahko občani, politične stranke, krajevne skupnosti, podjetja, društva ter druge organizacije in skupnosti. Predloge z obrazložitvijo je treba poslati **do vključno 24. julija** na naslov: Občina Kobarid, Komisija za podeljevanje priznanj in nagrad Občine Kobarid, Trg svobode 2, 5222 Kobarid.

Podelitev nagrad in priznanj bo sredi oktobra na osrednji prireditvi ob praznovanju občinskega praznika.

KOBARIŠKI ŠPORTNI PARK JE ZAČASNO BREZ OBEH TRAMPOLINOV**, saj so jih objestneži poškodovali do te mere, da njuna uporaba ni več varna.* ***Foto: Jerneja Kos

iskalo primerne rešitve za tržnico, lani pa je padla dokončna odločitev, da ta ostane na obstoječem mestu, da se jo prenovi in usposobi za nemoteno delovanje.

Besedilo in foto: Peter Domevšček

Kdo ne mara trampolinov?

Člani ***Krajevne skupnosti Kobarid*** so predlani najprej uredili igrišče za najmlajše otroke na Stresovi ulici. Ker pa so igrala na tem igrišču poleg najmlajših, ki jih morajo vedno spremljati tudi odrasle osebe, uporabljali tudi nekoliko starejši otroci, se je KS Kobarid s predsednikom **Dejanom Luzarjem** odločila poskrbeti tudi zanje. Septembra lani so tako v kobariškem športnem parku postavili dva trampolina za nekoliko starejše otroke, ki pa sedaj, po dobrega pol leta nista več uporabna. V zadnjih treh mesecih sta bila namreč večkrat tarča objestnežev, ki so ju uničili do te mere, da njuna uporaba iz varnostnih razlogov zaenkrat ni mogoča.

Kobariška KS je za oba trampolina skupaj namenila 3.000 evrov, vendar se otroci na njiju niso prav dolgo zabavali. Nekaj objestnežev se je namreč nad oba športna rekvizita spravilo z vžigalniki in petardami, tako da so uničili obe ponjavi in mrežo ter populili stebričke. Po Luzarjevih ocenah je škode za kakšnih 800 do 1.000 evrov. Ponjavi so morali zato odstraniti z ogrodja, da se ne bi manjši poškodbi enega od otrok, ki so skakali po poškodovanih trampolinih, pridružila še kakšna. Kot je povedal Luzar, v KS razmišljajo o popravilu, obenem pa tudi o pobudah, da bi športni park ponoči zaklepali. Objestnežev, ki so se spravili nad novi pridobitvi športnega parka, še niso našli, neuradno pa naj bi šlo za nekatere otroke, zato Luzar naproša starše, da posredujejo pri svojih najmlajših, da bodo ti znali bolj ceniti takšne pridobitve, namesto da jih uničujejo.

Špela Kranjc

Utrinki

PLANINSKO ŠOLO**, ki so jo v **Mladinskem odseku Planinskega društva** Kobarid pripravili za učence višjih razredov, je uspešno zaključilo deset kobariških osnovnošolcev.* ***Foto: Bojana Pitamic

OB 30. OBLETNICI DELOVANJA PODRUŽNIČNE ŠOLE V VOLČAH** so v programu, prepletenem s plesom, petjem, skeči in deklamacijami, prikazali delovanje šole od začetkov do danes.* ***Foto: Sandi Švab

▶ vili teoretična predavanja na ***OŠ Simona Gregorčiča Kobarid***, v koči na planini Kuhinja pa je sledilo tridnevno izobraževanje, sestavljeno iz teoretičnih in praktičnih znanj. Drugi del so torej predstavljale teoretične vsebine, kot so vreme in nevarnosti v gorah, poznavanje gorstev, gorska narava ipd. V tretjem delu so se učenci soočili z vsebinami praktične narave, ko smo se urili na terenu. Opravili smo dve turi in na koncu preverjanje znanja.

Šolo je uspešno zaključilo deset planincev. S tem smo nadgradili znanje mladih obiskovalcev gora, predvsem pa smo vsi neizmerno uživali na planini Kuhinja. Seveda sledijo tudi priznanja in nagrade za ves vložen trud v celem šolskem letu ter zaključek s podelitvijo nagrad.

Bojana Pitamic in **Mateja Kragelj**

PODRUŽNIČNA ŠOLA VOLČE PRAZNUJE

Volče – ***Podružnična šola Antona Majnika Volče*** je ena od podružnic ***OŠ Franceta Bevka Tolmin***. Letos praznujemo 30. obletnico delovanja, osrednjo prireditev pa smo pripravili 15. maja.

Predstavili smo pester in zanimiv program, prepleten s plesom, petjem, skeči in deklamacijami. Tako smo prikazali delovanje šole od samih začetkov pa vse do danes. Ker je šola tesno povezana z vasjo, smo k sodelovanju povabili tudi nekatere krajane, nekdanje učence volčanske šole, ki so s svojimi spomini na šolske klopi program še dodatno začinili.

Šolo so do zadnjega kotička napolnili starši, krajani, nekdanje in sedanje učiteljice ter predstavniki podjetij, ki so nam pomagala pri lanski obnovi šole. Med obiskovalci so bili tudi župan Občine Tolmin **Uroš Brežan**, predsednik Krajevne skupnosti (KS) Volče **Metko Fon**, ravnatelj tolminske OŠ **Vladi Mavri** in predstavnica sveta staršev volčanske podružnice **Nevenka Mermolja**, ki so zbranim namenili kratek, a spodbuden pozdrav. Vse nastopajoče so gledalci po enournem programu nagradili z bučnim

Občina Tolmin

Občinska priznanja in nagrade pri svojih lastnikih

Na ***Občini Tolmin*** so do konca februarja zbirali predloge za letošnje občinske nagrajence, ki jih je najprej obravnavala ***Komisija za priznanja in nagrade Občine Tolmin***. ***Občinski svet Občine Tolmin*** je nato na svoji majski seji sprejel sklep, da občina letos podeli naziv častne občanke, dve plaketi, tri priznanja in dve polovici denarne nagrade v skupni vrednosti dobrih 4.700 evrov. *"Višino denarne nagrade določi Občinski svet Občine Tolmin v proračunu. V zadnjih nekaj letih se denarna nagrada revalorizira skladno s smernicami, ki nam jih poda ministrstvo za finance. Letos se je tako na primer povečala za 2,9 odstotka,"* je pojasnila direktorica občinske uprave **Verena Tuta**.

Za častno občanko so imenovali **Vero Clemente Kojić**, ki si je ta naziv prislužila z življenjskim delom pri širjenju glasbene kulture v občini in zunaj nje. V 55 letih strokovnega delovanja na zborovskem področju je namreč vzgojila veliko pevcev in delala z različnimi zborovskimi sestavi od dekliškega okteta do zbora upokojencev. Kot pravijo, je *"pri svojem delu vedno težila k čim večji strokovnosti, od pevcev pa je znala izvabiti največ, kar so zmogli"*. Kljub zavezanosti tradiciji in domačemu kraju je zvesto sledila sodobnim tokovom ustvarjanja, posebno pa so ji bila pri srcu dela primorskih skladateljev. Nekateri njeni zbori so uspehe dosegali tudi v širšem slovenskem prostoru, eden njenih zadnjih odmevnejših projektov pa je bil nastop z ženskim pevskim zborom leta 2006 v *Cankarjevem domu* v Ljubljani ob 100-letnici smrti **Simona Gregorčiča**. Je tudi stalna sodelavka ***Združenja pevskih zborov Primorske*** in ***Zveze kulturnih društev Tolmin*** ter strokovna spremljevalka odraslih, mladinskih in otroških pevskih revij. Za svoje delo je prejela vrsto priznanj in nagrad, med drugim tudi *Red zaslug za narod s srebrno zvezdo* leta 1989.

Komisija za podeljevanje nagrad se je strinjala s predlogom, da plaketo Občine Tolmin letos prejme ***Župnija Volče*** z župnikom **Milanom Sirkom** in odgovorno iniciativno skupino za postavitev novega križevega pota na Mengore. Predlagatelji namreč menijo, da *"so Sirk in skupina zavzetih krajanov križevemu potu na Mengore omogočili ponovno vstajenje za duhovno-turistične namene"*. Križev pot, ki so ga obnovili lani, je sicer nastal že konec 19. stoletja, vendar ga je najprej dodobra uničila vihra prve svetovne vojne, po obnovitvi v letih 1931–1932 pa so bile vse kapelice ponovno porušene leta 1954. Skupina zanesenjakov iz Volč z župnikom Sirkom se je tako pred nekaj leti odločila, da ga obnovijo in poustvarijo tudi na visoki umetniški ravni s poslikavami svetovno znanega slikarja patra **Marka Ivana Rupnika**. Uspelo jim je z zavzetim prostovoljnim delom, prispevki župljanov in dekanijskih nabirk ter sponzorjev.

Poleg njih je za življenjsko delo pri razvoju in širjenju športnih dejavnosti plaketo prejel tudi **Marjan Klavora**. Kot so poudarili, je *"profesor športne vzgoje s svojim delovnim opusom velikokrat presegel povprečje in se zapisal v spomin kot odgovoren in zavzet sooblikovalec družbenega živ-*

Utrinki

aplavzom, skoparili niso niti s pohvalami, šolo pa so zapustili z nasmehom na obrazu in s toplim spominom na svoje šolske dni.

Druženje smo nadaljevali na vaškem igrišču, kjer je ***KS Volče*** uradno odprla večnamenske prostore. Starši so ob tem pripravili tudi bogat srečelov in zbran denar namenili nakupu šolskih igral. Ta dan je bil za nas le še en dokaz, kako pomembno in prijetno je, da šola na vasi ostane in z njo živi.

Barbara Kretič in **Špela Rovšček**, učiteljici

LETOS JE POHODNIKE DOLETELA POSEBNA VRSTA SREČE

Dolenja Trebuša, Most na Soči, Tolmin – Za posebno vrsto sreče bi na devetem pohodu po *Kosmačevi učni poti* (KUP) lahko šteli marsikaj, izpostavimo pa naj le v nasprotju z napovedmi neverjetno vedro vreme, ravno prav toplo, ki je pohodnike 16. maja spremljalo na poti od Dolenje Trebuše do Tolmina.

Pohoda, ki ga je kot že osemkrat poprej izpeljala ***OŠ Dušana Muniha Most na Soči***, se je udeležilo okoli 140 pohodnikov, med katerimi je bilo poleg množice zvestih pohodnikov iz Posočja opaziti tudi večje in manjše

UDELEŽENCE 9. POHODA PO KOSMAČEVI UČNI POTI *sta spremljala čudovito vreme in posebna vrsta sreče.*

skupine iz vse Slovenije. Učna pot od Dolenje Trebuše do Mosta na Soči in naprej do Tolmina je dolga 18 km, pretežno ravninska in zunaj prometnih poti. Še toliko krajša pa se pohodnikom zdi zaradi pestrega kulturno-družabnega dogajanja že od starta pred šolo v Dolenji Trebuši, ko jih na pot pospremijo harmonikarji (učenci ***Glasbene šole PALbin***), vsako leto ob prazniku ***Občine Tolmin*** srečno pot pohodnikom zaželita tudi župan in predstavnik ***Krajevne skupnosti Dolenja Trebuša***. Že v Bukovici ob domačiji pisatelja **Cirila Kosmača**, ki mu je pot tudi posvečena, kratek kulturni program pripravijo učenci mostarske šole in ***Glasbene šole Tolmin***.

Na Slapu ob Idrijci so se pohodniki lahko udeležili vodenega ogleda muzejsko urejene domačije, kjer so prvi stik s preteklostjo in pisateljem vzpostavili najmlajši, cicibani planinci iz ***Planinskega društva Tolmin*** pod vodstvom **Majde Pagon**.

Na nadaljevanju poti so pogoste čajanke in pogostitve, ki jih pripravljajo lokalne skupnosti, pozdravimo lahko slikarje iz ***Društva slikarjev amaterjev Tolmin***, ki vsako leto slikajo majske motive v naravi, mostarski osnovnošolci pa pohodnikom delijo dele izbrane Kosmačeve novele – letos je bila to novela *Sreča*.

Deveti pohod je tudi sicer potekal pod pomenljivim naslovom *Posebna vrsta sreče v naših krajih* in ga je z močno simboliko zaključila misel na stojnici tolminske ***Podružnične šole za izobraževanje in usposabljanje otrok s posebnimi potrebami***, ki je bila postavljena v ***Knjižnici Cirila Kosmača Tolmin***. Glasila se je: *"Na svetu je kraj, kjer živijo srečni ljudje. Je, a ker nam je preblizu, ga največkrat spregledamo."* OŠ Most na Soči pa se kot organizator že ozira po prihodnjem, desetem pohodu, ki bo predvsem v znamenju Kosmačevega leta, saj bomo prihodnje leto obeleževali 100. obletnico pisateljevega rojstva. Po besedah ravnatelja **Branka Loncnerja** bo zato jubilejni pohod po KUP poseben izziv, ki se ga že veselijo. Pohod želijo še dodatno nadgraditi, predvsem pa ohranjati njegov pomen v spomin na enega naših najbolj priljubljenih slovenskih pisateljev.

Besedilo in foto: Špela Mrak

ljenja na Tolminskem". Kot športni pedagog je bil uspešen pri delu z učenci in dijaki – slabše je vedno spodbujal, boljšim pa je nudil dodatne možnosti za napredovanje. *"Lahko rečemo, da je odkril formulo dobrega učitelja, kar se je pokazalo tudi pri rezultatih na športnih tekmovanjih"*, še pravi obrazložitev. Poleg pedagoškega dela je bil Klavora krajše obdobje ravnatelj dijaškega doma, politik in družbeni delavec ter profesionalni trener za atletiko. V letih 1986–1990 je opravljal funkcijo predsednika ***Skupščine Občine Tolmin*** (danes bi mu rekli župan) ter poskrbel za hitro in učinkovito popotresno obnovo naših krajev.

Za življenjsko delo na področju vzgoje in izobraževanja predšolskih otrok ter na področju razvoja vrtcev v Sloveniji je priznanje Občine Tolmin prejela **Majda Maglica**. Kot pravijo, gre prav njej veliko zaslug za uspešnost tolminskega vrtca, ki ga je kot strokovna delavka vodila še v času, ko je bil enota osnovne šole, kasneje pa je do upokojitve opravljala funkcijo ravnateljice. Svoje znanje in izkušnje je objavila v razširjeni diplomski nalogi z naslovom *Razvoj vrtcev na Slovenskem v času od 1901 do 2001 na primeru tolminskega vrtca*. Poleg tega je aktivno sodelovala z najrazličnejšimi sorodnimi ustanovami, vrsto let pa je tudi predsednica ***Društva prijateljev mladine Tolmin***.

LETOŠNJI OBČINSKI NAGRAJENCI *v družbi župana* **Uroša Brežana** *in predsednika občinske komisije za priznanja in nagrade* **Franca Simčiča**. *Oder v tolminskem kinogledališču je bil skoraj premajhen za vse.* ***Foto: Špela Kranjc***

Za dolgoletno delo pri ohranjanju kulturne dediščine svojega kraja je občinsko priznanje prejela tudi **Rafaela Dolenc**. Rojena leta 1928 v Tolminskih Ravnah je leta 1985 ustanovila ***Folklorno skupino Razor***. Najprej je bil to le nekakšen poizkus rekonstrukcije že skoraj pozabljene ljudske zapuščine domačega kraja, vendar se je začetni načrt zaradi iznednega zanimanja domačinov in gledalcev, ki so v delu opazili skrb za ohranjanje kulturne dediščine in tradicije, hitro stopnjeval. Ker se je skupina hitro razširila in povečala, so dejavnost preselili v Tolmin, kjer razdeljena na "ta mlade" in "ta stare" deluje še danes. Kot pravijo, bi *"brez neumorne Rafaele Dolenc, ki je lani izdala tudi knjigo o Tolminskih Ravnah* Stoji v planini vas ..., *dediščina kraja postopoma zamrla in izginila"*.

Za prizadevno delo na področju planinstva pa je priznanje Občine Tolmin prejel **Jože Mežnar**, ki je že od leta 1982 aktiven član ***Planinske-***

Utrinki

GOSTILI SO OBISKOVALCE IZ TURJAKA

Tolmin – V šolskem letu 2005/06 se je tolminski vrtec vključil v projekt *Turizem in mladi – Z igro do prvih turističnih korakov*, ki poteka pod okriljem ***Turistične zveze Slovenije*** in ***Skupnosti vrtcev Slovenije***. Lani maja smo začeli sodelovati z vrtcem iz italijanskega Turjaka. Predstavniki vrtca in tamkajšnje turistične zveze so se udeležili naše prireditve *Naš kraj je zanimiv in lep*, skupina otrok iz tolminskega vrtca je obiskala svoje vrstnike v Turjaku in vzpostavljene so bile prve vezi.

Za ***VVZ Ilke Devetak - Bignami*** je bil 9. maj pomemben dan. Gostili smo otroke, starše, vzgojiteljice in predstavnike ***Pro Loco Turriaco***. V uvodnem nagovoru sva jim dobrodošlico izrekla ravnateljica vrtca **Alenka Velušček** in svetovalec za družbene dejavnosti na Občini Tolmin **Rafael Šuligoj**.

V vrtcu smo pripravili družabno srečanje, kjer so se otroci v pogovoru in ob veselem rajanju pozdravili in spoznali. Predstavili so se z ljudskimi pesmicami in rajalnimi igrami v slovenskem in italijanskem jeziku. Nato so si gosti ogledali ekološko tržnico ter v spremstvu strokovnih delavk še znamenitosti in lepote našega kraja. Na Hudičevem mostu nad Tolminskimi koriti jih je presenetil hudič in jim dovolil prehod, ko so mu zapeli pesmico. Pri Dantejevi/Zalaški jami jih je čakala duga baba iz tolminskih pripovedk, jih pospremila del poti in se z njimi pogovarjala. Ob slovesu smo otrokom podarili klobuček za srečo.

OTROCI IZ TOLMINSKEGA VRTCA IN NJIHOVI VRSTNIKI IZ TURJAKA *so se predstavili z ljudskimi pesmicami in rajalnimi igrami v slovenskem in italijanskem jeziku.* ***Foto: arhiv vrtca***

Turizem se v vrtcu uresničuje kot igra, ki prerašča v kakovost življenja. V tolminskem vrtcu imamo vedno polno novih zamisli, ki otrokom in vsem sodelujočim omogočajo spoznavanje in oblikovanje odgovornega in ljubečega odnosa do domačega kraja in svoje domovine. Naloga strokovnih delavcev vrtca pa je tudi, da zagotavljajo otrokom prijetna doživetja in izkušnje ob spoznavanju novih prijateljev, krajev, kultur ipd. Vključitev v projekt Turizem in mladi ter sodelovanje s ***Turistično zvezo Gornjega Posočja*** nam nudi veliko možnosti za izvedbo zastavljenih ciljev. Veseli smo, da nas pri tem v veliki meri podpirajo in z nami sodelujejo tudi starši.

Alenka Velušček, ravnateljica vrtca

POKLON MARIJI RUTAR IN NJENEMU OČETU IVANU RUTARJU

Tolmin – Pri hiši na naslovu Zalog 3 so 22. maja na pobudo svojcev ter ob pomoči ***Krajevne skupnosti Tolmin*** in ***Tolminskega muzeja*** slavnostno otvorili spominsko ploščo **Mariji Rutar** (1903–1979), ki velja za eno izmed ustanoviteljic Tolminskega muzeja, in njenemu očetu **Ivanu Rutarju** (1876–1965), zadnjemu tolminskemu izdelovalcu lesenih koles ali tako imenovanemu kolarju.

Ob letošnji 30. obletnici smrti Marije Rutar, ki je bila znana tolminska učiteljica, muzeologinja in etnografinja, so se nanjo spomnili njeni sorodniki, prijatelji in sodelavci ter tako počastili spomin nanjo in na njeno delo. Bila je ena tistih, ki so največ pripomogli k temu, da ima danes Tolminski muzej tako bogato zbirko etnografskega gradiva. Bila je človek, ki je z veliko mero vztrajnosti, zavzetosti in navdušenosti zbirala podatke in predmete po Zgornjem Posočju in s tem omogočila, da se je veliko najdragocenejših predmetov s tega območja ohranilo do danes v obliki zbirke ali zapisov v različnih publikacijah, časopisih in strokovnih revijah.

Spominsko ploščo je pred lepim šte-

ga društva Tolmin, kjer je zadolžen za gospodarsko dejavnost in uspešno poslovanje koče na planini Razor. Pod njegovim vodstvom so omenjeno kočo tudi obnovili in uredili električno energijo iz sončnih celic, kar je vsekakor vzorna ekološka rešitev. Mežnar vsa leta več kot stokrat letno sam prevaža vse potrebno za kuhinjo in oskrbo koče, prav zaradi njegovih prizadevanj pa je koča na planini Razor poznana v širšem slovenskem prostoru in zamejstvu kot priljubljena izhodiščna ali ciljna točka mnogih planincev.

Poleg priznanj in plaket je tolminska občina podelila tudi denarno nagrado, ki so jo razdelili med dve društvi. Za uspešno gojitev in predstavitev ljudskih plesov je polovico denarne nagrade prejelo ***Kulturno društvo Folklorna skupina Razor***, ki ga je torej pred 24 leti ustanovila Rafaela Dolenc. Osnovni program skupine sestavljajo folklorni plesi Soške doline od Trente do Gorice. Predvsem skušajo restavrirati in obnoviti plese naših krajev, ki so jih plesali pred sto in več leti, poleg tega pa se trudijo oživiti izvirna glasbila. V okviru društva deluje še pevska sekcija, raziskovali pa so tudi originalne tolminske ljudske noše. Nastopajo na več prireditvah, leta 2006 pa so sodelovali tudi na mednarodnem folklornem festivalu *Folkart* v Mariboru.

Plesalci so si denarno nagrado razdelili s ***Turističnim društvom Most na Soči***, ki si jo je prislužilo z dolgoletnim delovanjem pri razvoju turizma in uveljavljanju kraja. Društvo so ustanovili leta 1905, v tem času pa so svojo dejavnost razširili na številne aktivnosti, kot so urejanje okolice, organiziranje prireditev, okroglih miz in srečanj, spodbujanje turističnega razvoja, vzgoja turističnega podmladka in izobraževanje članov. Društvo ima okoli 280 članov, ki so se v zadnjih letih posvetili predvsem urejanju pešpoti. Tako so obnovili in zgradili več kot 30 km pešpoti, uredili pa so tudi parke, zelenice in razgledne točke, kar pripomore k boljši prepoznavnosti kraja kot zanimive turistične destinacije tudi v širšem slovenskem prostoru.

Po obrazložitvah nagrad zapisala: Mariša Bizjak

S skupnimi močmi do igrišča

Čeprav je prejšnji tolminski župan **Ernest Kemperle** pred nekaj leti rekel, da vasi blizu Tolmina ne potrebujejo igrišča, imajo otroci in mladina od maja letos v Doljah prostor, kjer se bodo lahko igrali in ukvarjali s športom. S pomočjo ***Občine Tolmin*** in ***Fundacije za šport***, ki sta vsaka prispevali po 28.100 evrov, je namreč ***Krajevna skupnost*** (KS) ***Dolje-Gabrje*** v dveh letih zgradila športno igrišče, vredno skoraj 67.000 evrov.

Prva ideja o igrišču se je porodila že pred petimi leti, kmalu za tem so zgradili tudi avtobusno postajo in parkirišče ter začeli iskati primerno zemljišče za športne površine. *"Pohvaliti moram vseh šest lastnikov zemljišč, ki so razumeli namen tega projekta in prodali parcelo krajevni skupnosti v dobro vseh,"* je povedal **Igor Leban**, predsednik KS Dolje-Gabrje. Spomladi leta 2007 so tako začeli s prvimi deli in skupno v dveh letih opravili skoraj 2.000 prostovoljnih ur. Pomagali so jim tudi sponzorji, večino dela pa so opravili krajani. *"Eni so delali veliko, eni malo, eni pa nič. Mladina bi se morala malo bolj izkazati. Jaz nisem delal igrišča zase, ampak za njih,"* je še kritično povedal Leban. Poleg igrišča so postavili otroška igrala, prostor pa krasijo tudi dve lipi in kamnito korito,

IGRIŠČE V DOLJAH *je zelo zasedeno, saj ga uporabljajo tudi mladi iz Gabrij in Volarij.*

Utrinki

LETOS MINEVA 30 LET OD SMRTI MARIJE RUTAR *– Ob tej priložnosti so se na znano tolminsko učiteljico, muzeologinjo in etnografinjo ter na njenega očeta* **Ivana Rutarja***, ki je bil zadnji tolminski kolar, spomnili z odkritjem spominske plošče na domači hiši.* ***Foto: arhiv muzeja***

vilom obiskovalcev odkril njen nečak iz Amerike **Anton Ravnik**, blagoslovil pa jo je tolminski kaplan **Primož Erjavec**. Dogodek pred hišo Marije Rutar je s slavnostnim govorom pospremil **Silvester Gaberšček** z Ministrstva za kulturo. Tudi direktorica Tolminskega muzeja mag. **Damjana Fortunat Černilogar** se zaveda vrednosti izkazane dobrote Rutarjeve in poudarja njen velik doprinos k današnji podobi muzeja, ki sloni na njenem predhodnem delu in tako predstavlja pomemben temelj zgodovine tolminske pokrajine in njene širše okolice.

Etnološke prispevke Rutarjeve je Tolminski muzej leta 2000 izdal v knjižni obliki z naslovom *Tolminska je pesem*, v kateri so predstavljeni običaji in slike življenja s konca 19. in začetka 20. stoletja. Knjigo je uredila kustosinja **Karla Kofol**, ki pri Rutarjevi med drugim poudarja izjemno sposobnost in preciznost pri opazovanju in zapisovanju dogodkov.

Varstvo in ohranjanje kulturne dediščine pomeni tudi ohranjanje človekove vrednosti, kulture in izvora ter s tem krepitev istovetnosti v času in prostoru. Tudi ta dogodek je veliko pripomogel k temu, da smo se zopet zavedli svoje navzočnosti v prostoru, v katerem bivamo in katerega del smo prevzeli nase, del pa ga bomo posredovali naprej.

Damjana Teodorović

TOLMINSKE RAVNE KRASI NOVA KAPELICA

Tolminske Ravne – Prva ravenska hiša je nekoč stala že na Salarjih, dobrih deset minut pred vasjo. Na Prikloništču vrh Salarjev pa je stal velik lesen poslovilni križ, ki ga je uničil zob časa, zato je med domačini dolgo tlela misel, da bi nekje postavili novo versko znamenje.

Marca leta 2007 smo na domače župnišče vložili prošnjo za postavitev kapelice in 17. maja letos že dočakali njeno blagoslovitev. Finančna sredstva smo prispevali rojaki, **Silvester Gabršček**, **Silvester Čibej**, ***Župnija Tolmin***, ***Krajevna skupnost Tolmin*** in ***Vaška skupnost Tolminske Ravne***. Lična kapelica stoji na začetku Skalarjeve *agrajnce* in njene zmerne barve se dobro ujemajo z okoljem. Notranjost kapelice krasijo tri freske: naša zavetnika sv. Silvester in sv. Janez Krstnik (po domače svet Jeuan) ter prizor križanja na Golgoti kot nadomestilo za prejšnje znamenje. Freske so delo priznane akademske slikarke **Maše Mašukove**, ki se je tudi udeležila slovesnosti.

Svečanost so naznanili mili zvoki citer **Ines Hvala Dolenc** v skladbi *Spet kliče nas venčani maj*, sledil pa je ▶

staro več kot 200 let, ki je pred potresom stalo sredi vasi.

Igrišče so s kratkim kulturnim in športnim programom odprli 16. maja, prisotne pa je pozdravil tudi tolminski župan **Uroš Brežan**, ki je poudaril, da bo *"občina še naprej pomagala vsem krajevnim skupnostim, ki bodo pripravljene delati in bodo tudi same pokazale interes"*. Naslednji projekt KS Dolje-Gabrje je avtobusna postaja v Gabrjah, za katero so na občinskem razpisu za krajevne skupnosti prejeli 11.700 evrov. Poleg tega so tudi v Gabrjah že odkupili zemljišče za travnato igrišče. *"Vsaka vas bi morala imeti svoje igrišče,"* še meni Leban.

Besedilo in foto: Mariša Bizjak

PO PODPISU SPORAZUMA O SODELOVANJU OPERATIVNIH GASILSKIH ENOT** bodo lahko podbrški gasilci brez predhodne odobritve tolminskega župana posredovali na območju, ki sicer leži v občini Železniki.* ***Foto: Alenka Zgaga

Sporazum povezal gasilce

Župana občin Železniki in Tolmin **Mihael Prevc** in **Uroš Brežan** sta 6. junija v Sorici podpisala *Sporazum o sodelovanju operativnih gasilskih enot iz prostovoljnih gasilskih društev sosednjih občin Tolmin in Železniki pri gašenju in reševanju ob naravnih in drugih nesrečah*. Pod sporazum so se podpisali še vodilni pri ***Gasilski zvezi*** (GZ) ***Tolmin***, ***GZ Škofja Loka*** in ***Občinskem gasilskem poveljstvu Železniki*** ter poveljnika Prostovoljnega gasilskega društva Sorica (PGD) in PGD Podbrdo **Janez Kejžar** in **Miha Hrast**. Društva obeh zvez so uspešno sodelovala že do sedaj. Sporazum predvideva učinkovito in čim hitrejšo pomoč gasilskih enot pri gašenju in reševanju ne glede na občinske meje, še posebej pa te naloge konkretizira za oddaljeni obmejni zaselek Podporezen.

Pred podpisom sporazuma je bil v Sorici zbor gasilcev, udeležencev medobčinske gasilske vaje *Podporezen 2009*. Na njej je z desetimi vozili sodelovalo kar 62 gasilcev iz šestih društev, in sicer iz ***PGD Podbrdo***, ***PGD Rut-Grant***, ***PGD Železniki***, ***PGD Davča***, ***PGD Zali Log*** in ***PGD Sorica***, ki so vajo tudi pripravila. Scenarij je predvideval gašenje požara zaradi udara strele na samotni kmetiji Pri Plašajtarju v zaselku Podporezen, kjer ni hidrantnega omrežja. Gasilci so zato najprej začeli gasiti z razpoložljivo vodo iz rezervoarjev gasilskih vozil, v 10 minutah pa jim je prek štirih motornih črpalk uspelo postaviti cevovod od 1,5 km oddaljenega potoka na Petrovem Brdu do pogorišča. V Sorici so poveljniki enot že podali prvo analizo vaje. Svoje vtise so dodali tudi oba župana in predstavniki GZ, ki so prisostvovali poteku vaje. Ugotovili so, da je bil kljub zelo slabemu vremenu namen vaje dosežen, podrobna analiza pa bo pokazala, kaj so operativne enote naredile dobro in kaj bodo morale še izpopolniti.

Olga Zgaga

Utrinki

▶ nagovor Silvestra Gaberščka. Novo vaško kapelico je blagoslovil župnik **Damijan Bajec** ob pomoči vikarja Silvestra Čibeja. Po litanijah vseh svetnikov je zadonela pesem *O, sveti križ*, nato pa smo rojaki uprizorili *Šmarnice v Tolminskih Ravnah pod Italijo* – spomin na čas, ko smo se na vse načine borili za slovensko besedo. Ideja se mi je porodila brž za tem, ko smo se začeli potegovati za kapelico. Napisala sem scenarij, z uprizoritvijo katerega smo izvirno popestrili kulturni program v čast nove pridobitve. Za boljše razumevanje pa kratka obrazložitev.

Ko so leta 1918 naše kraje zasedli Italijani, so Tolminske Ravne naenkrat postale obmejna vas. Meja med Italijo in Jugoslavijo, do katere je bilo komaj tri ure hoje, je 25 let potekala po grebenu Alp nad našo vasjo. Oblast je v vasi zgradila dve kasarni: eno za finančno stražo, drugo za fašistično milico. Po vasi in bližnji okolici sta nenehno ločeno patruljirali dve dvojici: dva fašista in dva *financarja*. Morali smo biti zelo previdni, ker so nas nenehno opazovali in nadzirali. Poleti se je del vsake posadke preselil na planino Razor oziroma na pobočje Globoke in nadzor se je še podvojil. Motilo jih je, ker smo vpričo njih med seboj vedno govorili slovensko. Pogosto so vprašali, kaj je kdo rekel. Če je bilo kočljivo, smo prilagodili odgovor.

BLAGOSLOVITEV NOVE KAPELICE V TOLMINSKIH RAVNAH**, ki so bile ena redkih vasi brez verskega znamenja – Program z uprizoritvijo šmarnic pod Italijo je v sončnem dnevu navdušil kakšnih 250 obiskovalcev.* ***Foto: Miran Klinkon

Izdajalcev ni bilo med nami. Tujega jezika smo se več ali manj vsi naučili, ker so stražniki po hišah kupovali mleko, jajca, kokoši in piščance. Ko smo v začetku leta 1937 dobili svojo šolo s celodnevnim poukom, so učitelji zahtevali od nas, da tudi med seboj govorimo italijansko – nekateri učitelji zgrda, drugi bolj diplomatsko in zlepa. Slovenskega jezika pa nismo opustili; oklepali smo se ga doma in v cerkvi. Starši in slovenski duhovniki so zaslužni, da smo mladi znali govoriti, brati, moliti in peti po slovensko. Tudi majske šmarnice, ki smo jih tedaj organizirali vsako leto v drugi hiši, so prispevale svoje. Dokler smo peli v zaprtem prostoru, so nas pustili pri miru, ko pa je slovenska pesem odmevala po vasi, nas je patrulja hotela razgnati. Čeprav so nas zmerjali in nam grozili, nam jih je vedno uspelo nekako zamotiti (včasih s kako italijansko pesmijo), da ni bilo sankcij.

Rafaela Dolenc

DRUGI PRAZNIK SV. TROJICE

Trnovo ob Soči – Že drugo leto zapored smo na Trnovem ob Soči praznovali praznik sv. Trojice, zavetnice vaške cerkve. Prireditev je organizirala krajevna skupnost ob pomoči domačega turističnega društva. Po maši so nas pričakali člani in članice ***Folklorne skupine "Ivan Laharnar - Planota"*** in nam zaplesali tradicionalne plese s Šentviške planote. Po pol ure programa smo se krajani ob plesu in hrani – vaške žene so namreč pripravile veliko sladkih dobrot – družili do večernih ur. Družabnega srečanja se je udeležilo veliko krajanov, obiskal pa nas je tudi kobariški župan **Robert Kavčič**.

VAŠKI PRAZNIK NA TRNOVEM OB SOČI** so popestrili člani in članice* ***Folklorne skupine "Ivan Laharnar - Planota".

Besedilo in foto: Sabina Fon C.

Poslovni uspeh in poznavanje bontona

Bonton ima že od nekdaj dvojno vlogo – gladi medsebojne odnose v družbi in je sredstvo pritiska. Z njim so se kultivirali medčloveški odnosi, nenazadnje tudi poslovni. Pravila, zapovedi in prepovedi so določali in ponekod še določajo, kdo je kdo in kje naj bo kdo. Eni čisto zgoraj ali kolikor se le da blizu vrha, drugi nekje v sredini, tretji na dnu.

Spoštovanje pravil lepega vedenja ni več predvsem oblika prilagajanja ali dobrikanja gospodarjem, marveč predvsem možnost, da se s kulturnim, uglajenim vedenjem in upoštevanjem splošnih pravil lažje uveljavimo in napredujemo v družbi. K poslovnemu bontonu vsekakor spada znanje jezikov – tako maternega kakor tujih.

V poslovni bonton sodi pravilno izražanje

Ne mehansko, ampak z veseljem se moramo izpopolnjevati v obvladovanju civilizacijskih "tehnik". To velja tako za ustno kot za pisno izražanje, pa tudi za tisti težko opredeljivi, a takoj opazni skupek lastnosti vedenja, ki mu pravimo šarm. Šarmanten je torej, kdor ni odljuden, marveč komunikativen, zmožen ne le pogumno tvegati, marveč pretehtati vse pluse in minuse (tudi svoje) in ki zna vse to izraziti tudi s svojo obleko.

Posel in lepo vedenje sta si v sorodu. Ali se medsebojno podpirata ali pa ob preziranju poslovnega bontona tudi kupčije ne cvetijo. Kot se pri poslu najbolje obnesejo pošteno ravnanje, spoštovanje dogovorjenega, popoln nadzor kakovosti in točnost pri dobavnih rokih, je podobno tudi pri poslovnem bontonu. Če je ta samo "zunanja pozlata – votla forma", na hitro naučena in amatersko zaigrana igra, potem koristi v smislu pridobivanja zaupanja, ugleda in vpliva ne bo.

Pravila vsakdanjega poslovanja

Med vsakdanjim poslovanjem se srečujemo z desetimi pravili, ki se jih največkrat ne zavedamo več. Najpomembnejša so naslednja načela: medsebojna pomoč, poklicna vestnost, smotrnost, spoštovanje dogovorov, vzajemna strpnost in spoštovanje osebnosti.

Umetnost kulturnega občevanja poslovneža obsega 11 zapovedi: • profesionalnost, • poštenost, • samoobvladovanje, • redoljubnost, • točnost, • potrpežljivost, • zmernost, • smisel za humor, • bolj ali manj enako razpoloženje, • zdravje, • zadovoljiva telesna pripravljenost.

Učinkovita in namenska uporaba informiranja je bistvo dobrega poslovanja. Primarni vir informiranja je komuniciranje. Da je izgovorjena ali napisana beseda lahko ključni način komuniciranja, je očitno, vendar ljudje premalo razmišljajo o kakovosti izvedbe kot o pomembnem dejavniku komuniciranja.

Oblike komuniciranja, kot so osebni pogovori, (elektronsko) dopisovanje, telefoniranje, in drugih sodobnih oblik obveščanja in sporočanja se moramo naučiti pravilno uporabljati. Vedno bo uspešnejše sporočilo, ki bo lično in spretno oblikovano ob upoštevanju, da sta pošiljatelj in prejemnik "na isti valovni dolžini".To velja predvsem, kadar se na nekoga obračamo prvič. Pomembno je da, sprejemnika ne precenjujemo ali podcenjujemo. Če se umetnosti komuniciranja z ljudmi naučimo že na začetku svoje poslovne kariere, nimamo težav z doseganjem poslovnih uspehov zaradi navidez nepomembnih malenkosti.

Visoka cena se plačuje tako za malomarnost in administrativne napake kakor tudi za napake v pogovorih, kot so nezainteresiranost, pretirana vsiljivost, uporaba neprimernega tona ali izrekanje praznih obljub.

Ključna je spretnost v poslovnem pogovoru

Ustno sporočanje je najpreprostejša in najstarejša oblika komuniciranja. Poslovno komuniciranje zahteva

Utrinki

MLADI TREBUŠKI OGLARJI

Dolenja Trebuša – Oglarstvo je bilo še v času pred prvo, predvsem pa med obema vojnama in še po drugi vojni v naših krajih donosen vir zaslužka. Z njim so skušali dodaten denar zaslužiti posebej mladi fantje na Idrijskem in Cerkljanskem, pa tudi v Posočju. Dejavnost je živela v Trebuši, kjer so bile naseljene oglarske družine iz Furlanije - Julijske Krajine. Te so se pred drugo svetovno vojno vrnile v Italijo, za njimi pa so ostale oglarske domačije, danes le še podrte priče nekdanjih časov.

Kdo ve, ali je prav ta tradicija botrovala odločitvi mladih fantov iz Dolenje Trebuše, da so že pred leti sodelovali na prireditvi na Idrijskih Krnicah in se preizkusili v oglarjenju. Mladi trebuški oglarji so kopo prižgali 29. maja ob *Tednu gozdov*, in sicer pri domačiji Peršič. V Dolenji Trebuši je bilo oglarstvo v preteklosti zelo razširjeno, pripoveduje predsednik tamkajšnje krajevne skupnosti **Aleš Manfreda**, ki sodi v mlado generacijo. Prav ta je dala pobudo za sodelovanje pri letošnji postavitvi oglarske kope in vseslovenskem prižigu.

Trebuški fantje so pridobili tudi izkušenega mentorja **Julija Carlija** s Koroškega, ki je v življenju postavil več kot 40 oglarskih kop, največ v Idrijskih Krnicah, na Tolminskem in na Hlevniku. Carli zatrjuje, da ti običaji ljudi danes ponovno zanimajo, saj je kope postavljal že na prireditvah, kot sta *Oglarski dnevi* na Idrijskih Krnicah in *Noč na Jezeru*, ter za oglede šolskih skupin. Sam se je oglarjenja priučil še kot deček, največ oglja so takrat prodali v idrijski rudnik živega srebra, ki ga je odkupoval v neomejenih količinah. Po dolini so ga tovorili na vozovih z voli. Z oglarstvom se je dalo dobro zaslužiti, po trije fantje so od kmetov sprejeli posek lesa in polovico denarja delili, kar je ostalo, pa je bilo zanje še vedno dober zaslužek. Izdelali so po tri do štiri kope letno. Carli še poudarja, da se je mogoče oglarjenja priučiti le z opazovanjem in sodelovanjem pri postavitvi kope. Pred tem je treba pripraviti teren in navadno so izbrali jaso v gozdu, da lesa ni bilo treba tovoriti daleč.

Ob letošnjem Tednu gozdov med 25. in 31. majem so kopo v Dolenji Trebuši postavili kar v bližini domačije ▶

***GOSPODAR GOSPODARSTVA ROBI PERŠIČ** pri pripravi kope. Zložen les je treba skrbno obložiti s travo ali smrečjem ter prekriti z najmanj 15 cm presejane zemlje.*

tehnične in osebne priprave. Od tega, kako spretni smo v poslovnem pogovoru, je odvisen končni izid pogajanj oziroma dogovora. Poslovni pogovor sestavlja osem glavnih točk, ki sicer tvorijo hrbtenico vsakega pogovora, in sicer: uvod, razgraditev teme, podajanje argumentov, odziv sogovornika, usklajevanje mnenj, pridobivanje sogovornika na svojo stran, sprejemanje odločitev, sklep.

Govorna in pogovorna kultura sta odvisni predvsem od jasnih misli govorca. Da bi se izognili improviziranju, se moramo na pogovor pripraviti. Svoje argumente navajamo jedrnato in razumljivo, sogovorniku pa dovolimo, da pove svoje mnenje. Umetnost poslušanja ni nič manj pomembna kot umetnost govorjenja.

Med poslovnim pogovorom gledamo sogovornika v oči, sem ter tja ga ogovorimo z imenom oziroma s priimkom. Pogovora ne začenjamo z negativnimi predznaki, kot je na primer: *"Oprostite, vzel vam bom malo časa."* Ves čas smo vljudni, sogovornika ne omalovažujemo, če pa on z nami govori z viška, ostanemo mirni in mu ne odvračamo enako. Pozorno poslušamo sogovornikove argumente in jih ne že vnaprej zavračamo. Razločevati moramo znati bistveno od nebistvenega. Ne dobrikamo se avtoritetam, vendar spoštujemo njihov družbeni ugled. Dobro voljo in olikanost ohranimo do konca. Ko je pogovor končan, se vljudno poslovimo.

MED NEPOSREDNE POSLOVNE POGOVORE *sodijo tudi seje, na katerih je običajno udeleženih 10–20 poslovnih delavcev. Fotografija je s seje* ***Predsedstva Skupnosti občin Slovenije****, ki jo je februarja lani gostila* ***Občina Tolmin. Foto: Špela Kranjc***

Bonton pogovarjanja zahteva, da ne govorimo o stvareh, ki jih ne razumemo, da ne silimo za vsako ceno v ospredje, da se ne šalimo na tuj račun, da ne govorimo o intimnih zadevah drugih, da se v družbi ne uveljavljamo z izobrazbo ali poreklom, da ne segamo drugim v besedo ter da pazimo, koga tikamo oziroma vikamo.

Neposredni poslovni pogovori so:

- *konzultacije* – krajši sestanki, brez razprave dveh ali treh ljudi;
- *sestanki* – najpogostejša oblika "interakcije" večjega števila ljudi;
- *seje* – občasna srečanja skupine poslovnih delavcev, največkrat 10–20 ljudi;
- *konference in shodi* – srečanja večjega števila strokovnjakov;
- *simpoziji* – množična srečanja poslovnežev;
- *kongresi* – najbolj množična srečanja s poudarjenim družbenim pomenom.

Pisno poslovno komuniciranje vključuje poslovna pisma, okrožnice, poročila, elektronsko pošto in memorandum.

Vse navedene oblike poslovnega komuniciranja imajo svoja pravila in določila za pravilno izvedbo.

Neverbalna komunikacija - govorica telesa

Kadar iz kakega razloga ne moremo govoriti, se z okolico sporazumevamo z gestami in mimiko. V vsakdanjem življenju, predvsem pa v poslovnem svetu pričajo kretnje rok in nog, položaj telesa, sedenje, način kajenja, pogledi ipd. o našem razpoloženju in namerah, včasih pa tudi o značaju. Ponavadi se svojih kretenj ne zavedamo, zato z njimi oddajamo "izdajalsko sporočilo" in naši sogovorniki lahko hitro zaslutijo naše namere. Že med seznanjanjem ali rokovanjem puščamo dobre ali slabe vtise.

Prekrižane roke ali noge, prepleteni prsti ali podobne kretnje, s katerimi se naš sogovornik nezavedno "ograjuje", pomenijo, da se z nečim ne strinja, zato moramo pogovor zastaviti drugače. Odprto osebo, ki nam je naklonjena, bomo spoznali po načinu sedenja (stopala ima pomaknjena predse, ne skriva jih pod stolom), vrhnja oblačila so odpeta, glavo drži normalno dvignjeno, roke niso prekrižane, dlani pa so na vidnem mestu.

Mirjam Sattler Perović

Viri:
OSREDEČKI, Eduard. (1994). *Nova kultura poslovnega komuniciranja: Poslovni bonton.* Lesce: Oziris.
MOŽINA, Stane, Mitja TAVČAR in Ana Kneževič. (1998). *Poslovno komuniciranje.* Maribor: Obzorja.

Utrinki

▶ Peršič, kjer jo je mlad gospodar **Robi Peršič** nadziral ali stražil, podobno kot nekoč v gozdu. Spodnji premer kope je bil pet metrov, drva so zložili tesno eno ob drugo v obliki stožca pod kotom 45 stopinj in zasuli s slojem trave in z zemljo v debelini 15 cm. Na vrhu so pustili 30-centimetrsko odprtino, ki je morala segati do dna. Na dno so nato spustili suha drva in žerjavico, sledilo je večdnevno dušenje, pri čemer ni smelo goreti ne preveč ne premalo. Za trebuško kopo so posekali 18 kubičnih metrov drv, tlela pa je deset dni. Največje kope se sicer lahko kuhajo tudi po tri tedne, dušenje pa mora ves čas nadzorovati oglar. Bel dim je znak, da se kopa lepo kuha, medtem ko modri nakazuje, da je že zoglenela. Na vprašanje, ali se da s kuhanjem oglja kaj zaslužiti tudi danes, je Carli z nasmeškom odgovoril, da je mogoče, vendar *"je pa treba delati, dobro delati – potem se tudi zasluži"*.

Besedilo in foto: Špela Mrak

PRAZNIK Z VEČSTOLETNO TRADICIJO

Obloke – Čaščenje sv. Florjana v vasici nad Hudajužno vsako prvo nedeljo v maju ima večstoletno tradicijo in je preraslo v praznik celotnega zgornjega dela Baške Grape. Zadnjih deset let pri organizaciji praznika pomaga tudi ***Turistično društvo Podbrdo – Odsek Hudajužna-Obloke***, in sicer v sodelovanju s ***Prostovoljnim gasilskim društvom*** (PGD) ***Podbrdo***.

Letošnja slovesnost 3. maja se je začela s sprevodom gasilcev in gasilk iz PGD Podbrdo, ***PGD Grahovo***, ***PGD Rut-Grant*** in ***PGD Kneža*** ter se nadaljevala s procesijo iz vasi Obloke do cerkve sv. Treh kraljev, kjer je mašo za vse pokojne gasilce daroval duhovnik **Danilo Kobal**. Poudaril je, da *"žrtvovati se za bližnjega vodi po vzoru sv. Florjana vse gasilce, da so ob vsaki nesreči vedno hitro in požrtvovalno pripravljeni priskočiti na pomoč sočloveku"*. Sledil je koncert družinskega ***Terceta Juhana***, ki po vzoru njihove mame oziroma babice ohranja pevsko tradicijo. Posebej slovesno noto je letošnjemu prazniku dodal tudi obnovljen glavni oltar sv. Treh kraljev.

NA LETOŠNJI SLOVESNOSTI OB PRAZNIKU SV. FLORJANA *so v Oblokah zapele tudi pevke iz družinskega* ***Terceta Juhana****. Foto: A. Č.*

Vsi, ki so se praznika udeležili, so lahko sredi vasi prisluhnili predstavitvi pred nedavnim nabavljenega gasilskega vozila PGD Podbrdo in si ogledali kratko gasilsko vajo. Praznovanje sv. Florjana v Oblokah je omenjeno tudi v Gasilskem zborniku, ki ga je leta 2007 izdal gasilski častnik **Viktor Kavčič** iz Tolmina.

M. M.

Toni, Dolfi in strahovi

Strahovi in nevsakdanji nepojasnjeni dogodki so bili še za naše dede poosebljeno zlo in so v naših krajih pustili svoj pečat. Starši, stare mame in strici so še nedolgo tega otroke nemalokrat prisilili k ubogljivosti s pripovedovanjem zgodb o srečanjih z nadnaravnimi bitji in pokojniki, ki ne najdejo svojega miru. V te zgodbe so pripovedovalci največkrat tudi sami verjeli, zato so v zrelih letih večkrat doživljali bližnja srečanja, ki jih niso znali ali pa hoteli pojasniti.

Nemirni duh na pokopališkem zidu

Mladi fantje iz vasi so se ob nedeljah odpravili v bližnje in bolj oddaljene vasi na štefan vina, vasovat ali pa na vaški sejem mrežit za ženitev godna dekleta. Tudi **Toni** ni zaostajal za vrstniki. Neke jesenske nedelje se zadržal v veseli družbi malo dlje kot prijatelji iz njegove vasi. Kasno ponoči se je po cesti ob Soči odpravil proti domu. Tesnobo in nelagodje si je preganjal z mislijo na lep večer, s tihim prepevanjem in požvižgavanjem. Ko so bile za njim zadnje kamenske hiše, mu je srce pričelo hitreje biti, saj je v zvoniku odbila kasna nočna ura, on pa se je v temni noči naglo približeval vaškemu pokopališču, kjer duhovi ne počivajo vedno v miru.

Toni je že upal, da je nevarnost mimo, ko je na zidu pokopališča nekaj zazvonilo. Zadelo se mu je, kot da bi slišal "navček zvonkljati". Nadvse hitro se je pokrižal, polglasno pomolil in kar se da pospešil korak. Takoj se je zvonkljanje ponovilo. Še enkrat mu je uspelo ustaviti korak in zopet je nastala grobna tišina. Komaj pa je storil naslednji korak, že se je zopet oglasil "navček". Naenkrat ga je zapustilo razsodno razmišljanje, v glavi so se mu zvrstile zgodbe in pripovedi o strahovih in nezemeljskih bitjih ter nemirnih duhovih pokojnikov. Pognal se je v beg proti Seliščem. Bolj kot je hitel, bolj se mu je zvonkljanje približevalo. Komaj je prečkal most čez Volarnik, ko je zvonenje utihnilo.

V eni izmed hiš je zagledal medlo svetlobo, saj je gospodar bedel – morda zaradi živine ali nekega drugega vzroka. Toni je brez sape planil v hišo in hitel pripovedovati, kaj se zunaj dogaja. Skupaj sta odšla pred hišo, vendar zvonkljanja ni bilo več slišati. S petrolejko v roki je stari mož mladega nočnega gosta pospremil do prvega ovinka za vasjo, kjer sta se razšla. Toni je urnih hog pohitel proti domu, stari mož pa rahlo zaskrbljen v hišo. Morda je minil dan ali pa sta minila dva, ko so na Kamnem ugotovili, da je nekomu iz hleva utekel mlad kozel, ki veselo teka in zvonklja za ljudmi po kamenskem polju.

Duša pokojnega vojaka je našla svoj mir

Po povratku iz begunstva, ujetništva in vojnih enot so vaščani Volarij pričeli na uničenih senožetih na Mrzlem vrhu iz ostalin barak in okopov graditi novo planino Lapoč. Prvo živino so odgnali na pašo takoj, ko je pognala trava, saj je na hramu zmanjkalo krme. Stari mož, ki je preživel begunstvo in je v svojem življenju doživel že marsikaj, je prevzel odgovornost za prvo pašo drobnice in nekaj glav nemolzne živine. V pomoč je za njim v goro odšel desetletni **Dolfi**, s katerim sta si varno zavetišče uredila v še ne dokončanem hlevu.

Komaj sta dočakala, da so pod planino dozorele prve divje češnje, ki so po čudežu preživele vojno, z njimi

Utrinki

JANEZ VOLF V DUHU PRI SVOJIH

Petrovo Brdo – Člani ***Društva Baška dediščina*** so 10. maja pripravili že tretji *Volfov pohod*, tokrat od Ruscovega slapa do znamenja na Robarjevem griču. Nato so povabili še k maši v spomin na duhovnika, kanonika, rodoljuba in ljubitelja naših gora **Janeza Volfa**, ki je bil rojen leta 1835 na domačiji pri Robarju na Petrovem Brdu. V sončnem nedeljskem popoldnevu so se mu poklonili številni obiskovalci in pohodniki iz Baške grape in Selške doline.

Volfovo bogato, vztrajno in neutrudno življenjsko pot, njegovo jekleno voljo za delo ter njegove presenetljive gospodarske in finančne sposobnosti je predstavil član društva **Cveto Zgaga**, mašo pa je daroval podbrški župnik **Danilo Kobal**. Najlepše majniške pesmi, ki jih je pod vodstvom zborovodkinje **Marte Volf Trojer** zapel cerkveni pevski zbor iz Podbrda, so česale sveže travne bilke pomladno zelene pokrajine, melodije sta na violini in harmoniki spremljala **Maja Triler** in **Janez Triler** iz Železnikov. Čarobnost akordov se je stapljala s šelestenjem vetra v bližnji brezi.

ROBARJEV GRIČ Z ZNAMENJEM *je čudovito razgledišče za občudovanje narave, obenem pa tudi cilj vsakoletnega Volfovega pohoda, ki ga pripravlja* ***Društvo Baška dediščina. Foto: Alenka Zgaga***

Robarjev grič z znamenjem je čudovito razgledišče za občudovanje narave. Ni čudno, da si je Janez Volf prav na tem mestu postavil skromno brunarico, od koder jo je opazoval ure in ure. Tu je nameraval preživeti zadnja leta svojega življenja, vendar se je zaradi grozot prve vojne moral umakniti v Ljubljano, kjer je 10. maja 1918 tudi umrl.

Olga Zgaga

IZOBRAŽEVANJE – POGOJ ZA VARNO POTAPLJANJE

Tolmin – S toplejšimi dnevi se razbohotijo aktivnosti ***Društva za podvodne dejavnosti Tolmin***, še posebej tiste, ki jih potapljači izvajamo na odprtih vodah. Društvo, ki danes deluje pod okriljem ***Slovenske potapljaške zveze***, je 12 navdušencev ustanovilo konec leta 1990, čeprav je že 30 let pred tem peščica zanesenjakov delovala pod okriljem piranskih kolegov.

Skrivnostni podvodni svet privlači vedno več občudovalcev, zato si je društvo za glavno nalogo zadalo izvajanje usposabljanja za varno potapljanje. V ta namen vsako leto organiziramo tečaje za pridobitev naziva potapljač prve, druge in tretje stopnje. Teoretični del poteka v klubskih prostorih, praktični pa v bazenu v Cerknem in na potapljaških taborih ob morju. Zadostno število opravljenih potopov je pogoj za ohranitev kategorije in za napredovanja. Do sedaj smo se pota- ▶

pa sta si popestrila skromen jedilnik. Posledice so nam najbrž znane. Sledilo je neprostovoljno tekanje na potrebo, ne glede na kraj in čas. Tako je stari pastir neke noči zapustil varno zavetje, da bi tik ob še ne zasutem strelskem jarku, v katerem je bilo nepokopano okostje italijanskega vojaka, opravil, kar je bilo nujno. Toda v jarku je nekaj zašumelo, in ko je prisluhnil, je razločno zaslišal šklepetanje kosti. Možak se je domislil, da se vojak odpravlja v noč iskat spokoj in mir. Urno si je navlekel hlače, vendar je pokojnik medtem že nekaj zakričal, zabevskal ... Kdo od njiju je bil v begu hitrejši, tudi mladi Dolfi, ki sta ga krik starega pastirja in nek drug, nečloveški glas prebudila, ni vedel. Komaj je mladenič starega pastirja prepričal, da mu je povedal, kaj se je dogodilo. V pričakovanju strašnega obiska sta dolgo v noč skupaj molila in šele proti jutru utrujeno zaspala.

Dolfi, drobni fantič, pa se ni dal in je hotel vedeti, kaj se je zgodilo, saj so umni ljudje pravili, da strahov ni. Ponoči, ko je stari pastir zaspal, se je v svitu lune – sicer trd od strahu, vendar srčan in preveč radoveden – odpravil do strelskega jarka z nepokopanim vojakom. Sreča mu je bila naklonjena, saj je na robu jarka zagledal znano postavo. Bila je lisica, ki je med okostji po jarkih lovila miši in občasno poskušala oglodati tudi druge ostaline. Tudi Dolfi se je prestrašil, ko ga je lisica zapazila in prestrašeno zabevskala. Vrnil se je k staremu in mu zgodaj zjutraj pripovedoval, da vojak še vedno čaka na krščanski pokop, saj mu lisice ne dajo miru. Čeprav nejevoljno, je stari pastir priznal svoje ne ravno modro dejanje. Še istega dne sta okostje v jarku po krščansko prekrila z zemljo in s kamenjem ter vojaku zagotovila miren počitek, dokler niso pri sv. Antonu v Kobaridu zgradili grobnice, kjer sedaj spokojno počiva in ne straši več po Mrzlem vrhu.

Dolfi in bela žena

Mali Dolfi je zrastel in po *štelengi* (naboru) prerasel v fanta s pravico vasovanja in obiskovanja veselic. Trdo je delal in hranil, da si je prislužil za novo kolo in nedeljska veseljačenja s prijatelji. Postal je moderen, saj je lahko odhajal na veselice v Sveto Lucijo, Tolmin in Kobarid. S prijatelji so se zabavali dolgo v noč, pa tudi pri dekletih je čas hitro tekel. Le nočni povratki proti domu niso bili vedno prijetni.

V glavah in pripovedih so še dolgo po končani prvi vojni živele bele žene in drugi zli duhovi. Po Kobaridu in okoliških vaseh se je začela širiti vest, da se pri Ladrah in na Guležu pojavlja bela žena. Največkrat naj bi jo videvali pod sv. Lovrencem. Dolfi ni verjel, česar sam ni videl, ni pa imel sreče, da bi to čudo srečal. Nekoč je pozno ponoči v Kobaridu sedel na kolo in se odpravil po vaseh proti Volarjem. Z veselim požvižgavanjem je odganjal slabe misli in pospešeno pritiskal na pedale skozi Ladra proti domu. Pozabil je že, da se mora bati neznanih srečanj, ko je v temi na cesti zapazil nekaj svelega, nekakšno svetlo senco. Čeprav se je v družbi delal junaka in tudi sebi ni priznal, da ga je strah, so se mu ob spominu na pripovedi o

STARŠI, STARE MAME IN STRICI *so še nedolgo tega otroke nemalokrat prisilil k ubogljivosti s pripovedovanjem zgodb o srečanjih z nadnaravnimi bitji in pokojniki, ki ne najdejo svojega miru.*

beli ženi naježili lasje. V črevesju ga je stiskalo, noge pa so mu otrdele. Pozabil je na požvižgavanje in ne da bi sam vedel kdaj, je skočil s kolesa. Bela senca je vse bolj dobivala podobo v belo oblečene ženske. Dolfi se ni prepustil paniki in v hipu se je spomnil matere, ki je otrokom pripovedovala, da morajo vedno, ko bi po nesreči srečali demonsko bitje, glasno pozdraviti z *"Bog daj"*. Ker na pozdrav ni dobil odgovora, je komaj še enkrat glasno izdahnil *"Bog daj, dober večer"*. Odgovora tudi tokrat ni dobil, postava v belem pa se že toliko približala, da je mladenič v beli ženi prepoznal v bel plašč oblečeno živo žensko, poleg nje pa je bila še ena, v črn plašč oblečena ženska. Morda sta po srečanju v odgovor nekaj zamrmljali in nadaljevali svoj neslaven pohod.

Še nekaj predrznežev je v naslednjih dneh spoznalo neznan nočni strah. Kasneje so pripovedovali, da sta se le iz sebi znanega razloga na nočne pohode podajali dve italijanski učiteljici iz Kobarida. Dolfi pa klub svojemu junaštvu ni vedel, kako je tiste noči prišel domov.

Pavel Četrtič

Slika: *Prešernov koledar*. (1958). Ljubljana: Prešernova družba.

Utrinki

pljali v Soči, Idrijci, nekaterih jezerih, slovenskem in hrvaškem morju, v Rdečem morju, na Maldivih, v Dominikanski Republiki, Avstraliji, Zanzibarju in še kje.

Z razvojem turizma žal prihaja tudi do vedno več nesreč udeležencev športnih aktivnosti v vodi. Osem najizkušenejših članov društva zato s svojim bogatim znanjem pomaga ***Reševalni postaji Tolmin za območje Severne Primorske***, ki deluje pod okriljem ***Podvodne reševalne službe Slovenije***. Člani društva opravljamo tudi podvodna dela za številne naročnike: fotografiramo in snemamo, izvajamo različna vzdrževalna dela, opravljamo meritve za raziskovalne naloge. Nepogrešljivi smo pri varovanju skakalcev v vodo, kajakašev, kanuistov in raftarjev na različnih domačih in mednarodnih tekmah, s potapljači drugih društev pa se srečujemo in si izmenjujemo izkušnje ob čiščenjih rek, jezer in morja.

Člani društva se zavedamo, da le izobraževanje pripomore k varnemu potapljanju. Samo z znanjem oborožen potapljač je sposoben prisluhniti drugačnemu svetu tišine vodnih globin in vzpostaviti spoštovanje do njegovih čudovitih oblik in nepričakovanih barv. In edino z znanjem se mu lahko oddolži za njegovo naklonjenost.

Mitja Rutar, predsednik društva

URESNIČILA SE JIM JE DOLGOLETNA ŽELJA

Drežnica – Slovesnost, kakršna je bila ne dolgo nazaj, bo ostala zapisana z zlatimi črkami v bogati zgodovini ***Prostovoljnega gasilskega društva*** (PGD) ***Drežnica***. Članom društva se je namreč uresničila dolgoletna želja, saj so razvili svoj prapor.

Slovesnost so pričeli s Florjanovo mašo in nadaljevali pred gasilskim domom s slovesnimi nagovori predsednika društva, kobariškega župana **Roberta Kavčiča**, predsednika Gasilske zveze Kobarid **Darka Gregorčiča** in domačega župnika, ki je prapor tudi blagoslovil. Nanj so donatorji pripeli številne trakove in zlate žebljičke, v oskrbo pa ga je kot praporščak prevzel eden najzaslužnejših članov PGD Drežnica **Jožef Kokošin**. Kulturni utrip je popestril Mešani pevski zbor Drežnica, slovesnost pa se je pred množico domačinov, članov PGD iz Kobarida, Breginja, Srpenice, Sela na Vipavskem in drugimi nadaljevala pozno v noč.

PRAPOR PGD DREŽNICA *je v oskrbo prevzel eden najzaslužnejših članov društva* **Jožef Kokošin**. ***Foto: Damjan Koren***

Marko Rakušček

Ko je cvetelo zlato

Ivan in Tone sta bila pastirja. Ivan je pasel na Čukli, Tone pa na Goričici. Bil je lep dan. Tone je poklical Ivana, naj pride k njemu, da se bosta igrala. Ivan je res prišel in igrala sta se, dokler ni sonce zašlo.

Takrat sta se šele spomnila, da morata odpeljati ovce domov. Odšla sta vsak na svojo stran, da poiščeta vsak svojo čredo. Naenkrat pade Ivanu pastirska palica v škrapljo, v kateri je cvetelo zlato. Komaj jo je dobil iz jame, saj je bila že noč. Trdno jo je zgrabil in odšel s svojo čredo domov. Doma je palico postavil v kot. Zdela se mu je nekam težka.

Ko jo je drugo jutro hotel kot navadno vzeti s seboj na pašo, je kar onemel, saj je bila palica iz čistega zlata. Takrat se je spomnil, da mu je palica padla v škrapljo, v kateri je cvetelo zlato.

Ko je mati videla zlato palico, je poslala Ivana iskat tisto škrapljo, v kateri je cvetelo zlato. Šel je, iskal jo je in iskal, vendar je ni našel. Zlato cvete namreč le vsakih tisoč let.

Kdo ve, kdo bo tisti srečnež čez tisoč let?

(Kal - Koritnica, 1982)

Vir: **DOLENC, Janez.** (1992). *Zlati Bogatin.* ČZP Kmečki glas. Ljubljana: ČZP Kmečki glas. Str. 116.

STANOVALCI VSEH ENOT DOMA UPOKOJENCEV PODBRDO *so junija obiskali Ljubljanski grad in Zbiljsko jezero.* ***Foto: arhiv doma***

UPOKOJENCI POHAJAJO

Tolmin – Z majem in junijem nas je razveselilo tudi toplo in sončno vreme. Ravno pravšnji čas za izlete v naravo. Tako so se stanovalci varovanega oddelka iz ***Doma upokojencev*** (DU) ***Tolmin*** odpravili na izlet v Podbelo in Robidišče. Od tam je doma nekaj stanovalcev in želeli so obiskati domače kraje. V spremstvu delavk doma so tako preživeli prijeten dopoldan. V začetku junija pa so se stanovalci iz vseh treh enot ***DU Podbrdo*** odpravili na izlet na Ljubljanski grad. Tu so si ogledali film o nastanku in razvoju glavnega mesta in si s stolpa ogledali slovensko prestolnico. Pot jih je vodila še k Zbiljskemu jezeru, kjer so si ob odličnem kosilu nabrali moči za povratek domov. Polni lepih vtisov so še naslednje dni pripovedovali, kaj so doživeli.

Ivica Podgornik

PRIPLESALI DO KONCA?

Tolmin – Plesalci ***Športnega društva plesalcev in plesalk Tolmin*** (ŠD PIP) so svojo plesno predstavo, s katero so 22. maja napolnili tolminsko kinogledališče, poimenovali *Življenje plesalca*.

Publiko so v skoraj dvourni predstavi navdušili s 24 plesnimi točkami, na začetku pa je **Urška Leban** ob klavirski spremljavi sestre **Jerneje Leban** odpela pesem *Ave Maria* in tako poskrbela za glasbeno presenečenje. Poleg domačih plesalcev so se predstavili številni gostje – že tretje leto zapored sta zaplesala **Ana Saksida** in **Primož Černigoj**, z orientalskim plesom je publiko ogrela domačinka **Naja Furlan**, iz Nove Gorice je prišla plesna skupina ***The Dolls***, poleg njih pa tudi plesalke ***Plesnega mesta*** iz Ljubljane, plesna skupina ***MiB Squad*** ter **Sašo Krasnov** in **Sara Zimic** iz Plesnega centra Jenko.

Mnogo obiskovalcev je zbodel napis *"poslovilna plesna predstava"*. *"To je bil sicer zadnji tako velik projekt, ki sva ga v treh letih pripravili z* **Martino Grmek** *(še do nedavnega Lalić), kar pa ne pomeni, da se v življenju poslavljamo od plesa. Še vedno bomo plesali in pripravili tudi kakšen skupen nastop, tako da nas boste lahko vsekakor še kdaj videli, čeprav verjetno v manjšem obsegu,"* pojasnjuje **Urška Rutar**, predsednica ŠD PIP. Med drugim so že nastopili tudi na zaključni predstavi, ki jo vsako leto organizira ***Plesna šola Urška*** pod vodstvom **Suzane Brešan**.

Ker se je v Tolminu razvilo že več plesnih skupin, so se na ***Območni izpostavi Javnega sklada za kulturne dejavnosti*** (JSKD) ***Tolmin*** odločili, da organizirajo tudi plesni vikend in v Tolmin povabijo priznane plesalce. Tako so se na plesni delavnici učili koreografij **Tine Dobaj Eder**, učiteljice sodobne plesne tehnike, ter **Marka Stamenkoviča** in **Nike Kljun**, ki zasedata najvišja mesta na evropskih in svetovnih prvenstvih v hip hopu. *"Medse smo skušali povabiti najboljše plesalce in upam, da bomo lahko to še kdaj ponovili,"* je povedala vodja tolminske izpostave JSKD-ja **Silva Seljak**.

Mariša Bizjak

ŠKRAT KUZMA JE DOBIL NAGRADO

Tolmin – Učenci in učenke od prvega do petega razreda ***OŠ Franceta Bevka Tolmin***, ki so vključeni v oddelka podaljšanega bivanja, so se 26. maja predstavili z glasbeno-plesno pravljico *Škrat Kuzma dobi nagrado*. Pravljica govori o škratu Kuzmi in drugih škratkih, ki si radi privoščijo škratovščine in pri tem neizmerno uživajo, obenem pa ima lepo sporočilo, ki smo ga želeli mentorji in učenci prenesti na širše občinstvo: *"Nikar ne počni škratovščin drugim, ker boš na koncu vedno ti del škratovščine."* In to nam je tudi uspelo.

V dopoldanskem času smo pravljico najprej zaigrali učencem matične OŠ, podružnic Volče in Kamno ter učencem iz osnovne šole s prilagojenim programom. Učenci so z navdušenjem spremljali dogajanje na odru, kjer so se vrstili elementi besede, izraznega giba in petja. V popoldanskem času pa smo predstavo zaigrali še vsem staršem, bratcem in sestricam, babicam in dedkom ter seveda vsem ostalim povabljenim.

GLASBENO-PLESNA PRAVLJICA ŠKRAT KUZMA DOBI NAGRADO *je že četrta predstava, ki so jo ob pomoči učiteljev pripravili učenci podaljšanega bivanja tolminske osnovne šole.* ***Foto: Petra Vitez***

Ideja se je mentorjem **Petri Šavli**, **Petru Simčiču**, **Dolores Fon - Bon**, **Mojci Miklavič Ivančič**, **Barbari Kovačič**, **Veri Klinkon** in **Bojani Pitamic** porodila že januarja, ko smo se srečevali skoraj vsak teden in obdelovali literaturo **Svetlane Makarovič**. K sodelovanju smo povabili tudi sodelavko **Blanko Rot**, ki je s svojimi idejami pomagala pri izraznem gibanju učencev druge triade. Veliko medsebojnega usklajevanja je pripomoglo k boljšemu timskemu delu in povezovanju vpletenih v nastajajoče delo. Tako je nastala že četrta predstava podaljšanega bivanja in bila med občinstvom sprejeta z velikim navdušenjem, saj smo bili nagrajeni z bučnim aplavzom in pohvalami. Učenci in mentorji smo bili z izvedbo zelo zadovoljni, saj smo dosegli svoj cilj – mnogim smo polepšali tisti dopoldan oziroma popoldan.

Bojana Pitamic, učiteljica

S Turudijevim bataljonom na soškem bojišču

Knjiga S Turudijevim bataljonom na soškem bojišču *je izšla v nizu* Gorenjski kraji in ljudje. *Delo je posvečeno družini Bregar, katere korespondenco hranijo v arhivu* ***Gorenjskega muzeja*** *v Kranju; knjiga je namreč v celoti nastala na osnovi pisem poročnika* **Vladimirja Bregarja**. *Zgodba o odkritju pisem je zelo zanimiva. Leta 1981 so v pletenih kovčkih, delu zapuščine zdravnika dr. Volbanka iz Kranjske Gore, našli množico pisem, za katera ostaja nepojasnjeno, kako so prišla do njega. Pisma opisujejo podrobnosti iz običajnega vojaškega življenja in življenja civilistov v zaledju. Nastala so v vojnem času in so svojevrstno okno v preteklost, skozi katero spoznavamo takratne razmere in sklepamo, kako so jih ljudje doživljali.*

V pričujoči knjigi so objavljena pisma najstarejšega brata Vladimirja, ki je bil vojak na soškem bojišču. Od-

ločitvi za objavo pisem je botrovalo pomanjkanje del v slovenski literaturi, ki bi opisovala življenje vojakov na soškem bojišču. **Tomaž Budkovič** *je iz pisem sestavil zgodbo, in sicer predvsem iz delov, ki opisujejo življenje vojakov pehote na bojišču – na frontni črti in v njenem zaledju. V pismih so tudi prošnje domačim, naj pošljejo dodatno perilo, knjige ipd. Pisem niso veliko spreminjali, saj so bila napisana dovolj razumljivo, knjigi pa je dodan slovarček izrazov, ki večinoma izvirajo iz nemščine oziroma pripadajo vojaški stroki:* bügel – streme, cug – vod, frajtar – poddesetnik, komis – kiselkast vojaški kruh, kota – višinska točka, označena na zemljevidu idr.

Zaradi vojaške cenzure, ki je začela delovati kmalu po začetku vojne, je bilo povezovanje pisem v zgodbo marsikdaj zelo zahtevno. Vojaki so se namreč znašli na različne načine, da so domačim vsaj "v grobem" sporočili, kje so in kako jim gre. Izogibali so se le imen krajev in "kočljivih" dogodkov, ki bi lahko vznemirili vojaške cenzorje. Tako je Bregar ob prihodu na soško bojišče v pismu napisal, da je pred njim bistra hči planin, in domači so takoj vedeli, kje se mudi.

Vojsko je služil v II. bataljonu 22. pešpolka, kjer so služili vojaki z območja Sinja na Hrvaškem, Hrvatje in Srbi. Častniki so bili različnih narodnosti iz avstrijskega dela monarhije. Bilo je precej Slovencev, verjetno zaradi znanja jezika. V miru je bil polk nameščen v Mostarju. Pripadal je 13. gorski brigadi, ki je skupaj s prvo gorsko brigado sestavljala 18. pehotno divizijo. Vladko Bregar je bil komandir 1. voda in večkrat začasni komandir 8. in enkrat 5. kompanije. Knjiga se zaključi z njegovo smrtjo 15. septembra 1916 vzhodno od Gorice. Pokopali so ga naslednji dan v Šempasu.

NASLOV: S Turudijevim bataljonom na soškem bojišču. AVTOR: **Tomaž Budkovič**. ZALOŽILA: Mohorjeva družba Celovec. KRAJ in LETO IZDAJE: Celovec, 2009. NAKLADA: 800 izvodov. FORMAT: 23,5 x 17 cm. VEZAVA: trda. ŠT. STRANI: 184.

Paskval Gujon, Očak z Matajurja

Knjiga je izšla ob stoletnici rojstva mons. **Paskvala Gujona**, *kar pojasnjuje podnaslov* Očak z Matajurja, Poklon pokončnemu Čedermacu ob 100-letnici njegovega rojstva. *Za izdajo sta poskrbeli zamejska in sloven-*

Utrinki

PRIMORCI BEREMO SKUPAJ ŽE TRETJIČ

Primorska – Ravno na rojstni dan **Primoža Trubarja** se je 9. junija začel največji projekt spodbujanja bralne kulture za odrasle *Primorci beremo*. V tolminski knjižnici se je primorsko branje uradno začelo s klepetom z **Manco Košir**, v devetih primorskih knjižnicah pa bo potekalo do 20. novembra.

Projekt Primorci beremo, s katerim želimo bralce spodbuditi k branju sodobnih slovenskih avtorjev, bo letos že tretje leto zapored potekal v devetih primorskih knjižnicah. Nastal je leta 2007 v ***Knjižnici Cirila Kosmača Tolmin*** z namenom dviga bralne kulture. V treh leti smo k sodelovanju uspeli pritegniti še vseh osem preostalih primorskih knjižnic: ***Kosovelovo knjižnico Sežana***, ***Mestno knjižnico Izola***, ***Mestno knjižnico Piran***, ***Osrednjo knjižnico Srečka Vilharja Koper***, ***Knjižnico Makse Samsa Ilirska Bistrica***, ***Mestno knjižnico in čitalnico Idrija***, ***Lavričevo knjižnico Ajdovščina*** in ***Goriško knjižnico Franceta Bevka Nova Gorica***. V letošnjem letu so se projektu na našo pobudo pridružile

LETOŠNJA AKCIJA PRIMORCI BEREMO*, ki je največji projekt spodbujanja bralne kulture za odrasle na Slovenskem, se je v tolminski knjižnici začela s klepetom z znano promotorko branja* **Manco Košir**. ***Foto: Špela Kranjc***

tudi številne založbe, knjigarne, knjigotržci in posamezniki, ki se zavedajo, da moramo za spremembo stanja bralne kulture in odnosa do slovenske sodobne literature skupaj nastopiti vsi, ki smo tesno povezani s knjigo.

Novost letošnjega projekta je ta, da bodo bralci, ki bodo prebrali vsaj eno delo s seznama, prejeli izkaznico *Sodelujem v projektu Primorci beremo*. Z njo bodo imeli v času trajanja projekta popust pri nakupu knjig v nekaterih knjigarnah in pri založbah, obenem pa si bodo lahko s to izkaznico gradivo izposojali v katerikoli izmed sodelujočih primorskih knjižnic.

Jožica Štendler, direktorica knjižnice

TRETJEŠOLCI SO PREBRALI VEČ KOT 2.000 KNJIG

Posočje – Akcija *Moja knjižnica* je letos v ***Knjižnici Cirila Kosmača Tolmin*** in njenih enotah potekala že tretje leto zapored. Vsako leto se začne 2. oktobra, na svetovni dan otrok, in zaključi konec aprila. Namenjena je učencem 3. razreda devetletke, ki z osvojitvijo bralnih tehnik prehajajo na samostojno branje. Z njo želimo otroke pritegniti k branju in obiskovanju knjižnice. Mlade bralce za vsakih pet prebranih knjig nagradimo s privlačnimi nagradami. Za vsako prebrano knjigo morajo izpolniti vprašalnik, ki ga vrnejo v knjižnico. Ko preberejo dvajset knjig in dobijo četrto nagrado, je akcija končana.

Od skupno 224 učencev, ki v tem šolskem letu obiskujejo 3. razred, na podružnicah pa tudi učenci v kombiniranih razredih, je v akciji sodelovalo 166 otrok oziroma 74 odstotkov vseh tretješolcev. Od tega je vseh 20 knjig uspelo prebrati 122 mladih bralcev ali 73 odstotkov sodelujočih. Zaradi akcije se je v knjižnico vpisalo 47 otrok, skupaj pa so prebrali kar 2.807 knjig.

S finančno pomočjo vseh treh posoških občin ter ***Založbe Učila Inter-***

ska ustanova, ki spremljata življenje Slovencev v Benečiji. Prvič sta bila knjiga in film na DVD-ju z izseki iz Gujonovega življenja javnosti predstavljena 17. aprila v Špetru ob obeležitvi 100-letnice monsinjorjevega rojstva.

Paskval Gujon se je rodil v Bijačah v občini Tarčet (danes Podbonesec) 1. aprila 1909, umrl pa je v Guminu 25. februarja 2002. Najprej je bil kaplan v Mažerolah, in sicer prav v času, ko je fašizem prepovedal rabo slovenščine na vseh področjih javnega življenja, leta 1937 pa je bil poslan na Matajur. Šele pred smrtjo se je vrnil v rodne Bijače.

V zborniku so zbrani spomini na srečanja z Gujonom. **Ezio Gosnach** *piše o njegovem službovanju na Matajurju od leta 1937 dalje. V tej fari je bil Gujon prvi, edini in zadnji župnik, ki je v času svojega tamkajšnjega službovanja postal pravi "Matajurac". Svojim ljudem je posvetil celo življenje in jim bil pravi pastir. Gujona je zelo dobro poznal tudi* **Božo Zuanella**, *ki zanj napiše, da se ukvarjal z za duhovnika naravnost*

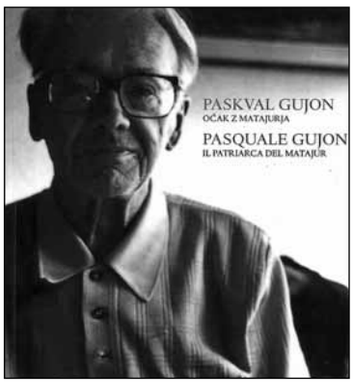

nenavadnimi dejavnostmi, npr. s športom. Naučil se je plavati, bil pa je tudi med prvimi, ki so se s smučmi spustili po matajurskih pobočjih. Nikoli ni bil v bolnišnici in zdravil se je z zelišči. Bil strasten kadilec, ki mu tobak ni povzročal težav. **Viljem Černo** *je o Gujonu zapisal:* "Živel je ožarjen od svojega duhovniškega poslanstva in bil še naprej most med različnimi narodi, zagovornik srečanj med kulturami, med rodovi ljudi iz dolin, ki so se trudili za osvoboditev iz vezi brezbrižnosti in bede." *Zanimivo je tudi pričanje prvega predsednika samostojne Slovenije* **Milana Kučana**, *ki je 88-letnemu Paskvalu Gujonu v Robidiščih izročil odlikovanje zlati častni znak Republike Slovenije. Pisatelj* **Boris Pahor** *dodaja pogled na Gujona kot avtorja.* **Zdravko Likar** *ga poimenuje matajurski viharnik in zapiše, da je pri njem vedno občudoval njegovo odločnost, trmo, vztrajnost, klen značaj in … skromnost.*

Sicer pa je gotovo najprepoznavnejša Gujonova lastnost njegova zavednost. Tako je materni jezik opisal na mnoge načine: "Če bi ga opustili, bi z avtonomijo hkrati izgubili tudi zavest, da so svobodni ljudje, in kmalu bi se našel kakšen don Rodrigo, ki bi razsodil: Do te poroke ne sme priti!" *Ali:* "Zato, da jezik znamo brati in zapisovati, je nujno, da nas tega nekdo uči."

Knjigi je dodan DVD z naslovom Mons. Paskval Gujon, matajurski gaspuod nunac, zadnji Čedermac, *ki ga je pripravil* **Ezio Gosgnach**. *Na posnetkih mons. Gujon govori o svojem življenju, o žalostnem jezikovnem in socialnem stanju Benečije, o potrebi, da se Cerkev obnaša dosledno glede slovenskega jezika. Filmske posnetke je prispeval* **Štefan Rutar**.

NASLOV: Paskval Gujon, očak z Matajurja. UREDNICA: **Lucia Trusgnach**. IZDAJATELJ: Kulturno društvo Čedad. ZALOŽILI: Zadruga Most, Novi Matajur in Fundacija "Poti miru v Posočju". FOTOGRAFIJE: Dom, Zdravko Likar, Novi Matajur. KRAJ in LETO IZDAJE: Čedad, 2009. FORMAT: 20 x 18,5 cm. VEZAVA: mehka. ŠT. STRANI: 273.

Javni zavod Triglavski narodni park v letih 2006 in 2007

Gre za dvojezično slovensko-angleško publikacijo, ki jo je lani jeseni izdal ***Javni zavod Triglavski narodni park*** *(JZ TNP) ob sofinanciranju* ***Urada Slovenske nacionalne komisije za Unesco****. V predgovoru nam dr.* **Marija Markeš**, *direktorica JZ TNP, podaja pregled vsebine publikacije in*

Utrinki

national in ***Miš založbe*** se tako generacije tretješolcev v Posočju vsako leto na prijeten način spoznavajo s knjižnico, knjigami in osvajajo bralne navade.

Jožica Štendler, direktorica

POVABILO V BLIŽNJO REZIJO

Kobarid – V ***Fundaciji "Poti miru v Posočju"*** so 20. maja pripravili večer, namenjen zamejstvu. Tokrat so želeli predstaviti Rezijo, skrivnostno dolino za Kaninom, ki nam je bližje, kot si mislimo. V goste so povabili najvidnejšo rezijansko pesnico **Silvano Paletti** ter predsednico Kulturnega društva (KD) Rozajanski dum in vneto borko za pravice Rezijanov **Luigio Negro**, ki je zaradi svojega delovanja že več let tarča napadov italijanskih nacionalistov. Znameniti Rezijanki, ki skrbita za prepoznavnost svoje doline, je poslušala množica ljudi, k prijetnemu vzdušju pa je s svojim poznavanjem vsega in vseh, kar je povezano z zamejstvom, veliko prispeval predsednik uprave fundacije **Zdravko Likar**.

V rezijanski dolini živi 1.200 ljudi, je povedala Negrova, veliko pa se jih je razselilo po Italiji, Avstraliji in drugod

V DRUŽBI ZNAMENITIH REZIJANK **Luigie Negro** *(levo) in* **Silvane Paletti** *(desno) se je predsednik uprave Fundacije "Poti miru v Posočju"* **Zdravko Likar** *počutil zelo dobro.*

po svetu. *"Naš največji cerkveni praznik je veliki šmaren 15. avgusta in takrat se vsi srečamo,"* je dodala. V dolini je zaposlenih približno 30 ljudi, ostali pa se vozijo v Furlanijo - Julijsko krajino (FJK). Kakšnih deset zaposlenih je delo našlo na sedežu ***Naravnega parka Julijske Predalpe*** v Solbici. Imajo dve manjši podjetji – eno izdeluje diamantne svedre za zobozdravstvo, drugo pa avtomobilske luči. Čeprav Luigia Negra obvlada slovenski jezik, ki se ga je naučila na jezikovnih tečajih in pri vodenju skupin slovenskih turistov, nimajo vsi te sreče. Na Ravenci, enem od petih glavnih naselij Rezije, sta vrtec in osnovna šola, kjer pa program poteka samo v italijanskem jeziku. *"Naše* ***KD Rozajanski dum*** *je dalo predlog, da bi govorili tudi o naši dolini in kulturi. Ena ura na teden je sicer premalo, a ker je leta 2007 od društva to prevzela šola, pozitivno vpliva na starše,"* je zadovoljna Negrova. Čeprav so nekateri Italijani prepričani, da so Rezijani ruskega porekla in zato zanje ne veljata slovenski zaščitni zakon in zakon za zaščito manjšin v Italiji, pa je rezijanščina po trditvah jezikoslovcev slovensko narečje, na katerega je seveda skozi leta močno vplival italijanski jezik. *"Leta 1994 je rezijanščina dobila svojo pisavo, leta 1998 slovnico in leta 2005 še slovar,"* je razložila Negrova in dodala, da pri slovenskem knjižnem jeziku z njimi še vedno sodeluje profesor **Matej Šekli** z Livka. Od leta 2005 izhaja tudi šestmesečnik *Naš glas*, katerega urednica je prav ona.

Skoraj vse vasi v Reziji so bile po potresu leta 1976 zidane na novo, vendar v večini (izjema je Solbica) žal niso ohranili tipične arhitekture. *"Po potresu so izginile vasi, izginili so ljudje. Bilo mi je težko, zato sem začela pisati. Teme v mojih pesmih so ljubezen, gore, lepa Rezija, kot sem jo videla z otroškimi očmi,"* poja- ▶

njen namen, ki je predstaviti delo in prednostne naloge JZ TNP v letih 2006 in 2007. Cilj JZ TNP je prispevati čim več koristnih informacij k boljšemu razumevanju in upravljanju prostora nacionalnega parka in njegovega bližnjega okolja – gre za ohranjanje naravnih in kulturnih vrednot ter možnosti nadaljnjega trajnostnega razvoja v širšem smislu (varovanje narave, ohranjanje kulturne krajine, skrb za ustrezen razvoj v parku, omogočanje doživljanja parka, vzgojno in izobraževalno delo ter primerno upravljanje za uresničevanje ciljev).

Pogled na vizijo in strategijo programa se začne z zgodovino TNP in utemeljitvijo, da je njegova ustanovitev predpogoj za njegovo obvarovanje. Treba je namreč vzpostaviti učinkovito in trajno sodelovanje med različnimi strokami, službami in organizacijami ter pri tem premagati mnoge težave, ki se pojavljajo pri vzpostavitvi enotne politike za nemoteno delovanje. Tako imamo že na začetku predstavljene službe JZ TNP, ki so zadolžene za načrtovanje, upravljanje in razvoj parka, urejanje prostora, nadzor, varstvo in analizo podatkov, založništvo …

*Sledi opis področja varovanja narave, ohranjanja kulturne krajine in razvoja, ki predstavlja strategijo raziskovalnega dela in zbiranja podatkov o naravi in človekovih vplivih, urejanja prostora in graditve objektov, ustreznega razvoja podeželja … Poglavje o urejanju parka za obisk, izobraževanje, ozaveščanje, informiranje in promocijo nas usmeri k informacijskim središčem (**Dom Trenta**, **Triglavska roža** na Bledu in **Pocarjeva domačija** v Zgornji Radovni), kjer lahko dobimo informacije o vodenih izletih, delavnicah in izobraževalnih programih, navedenih pa je še veliko informacijskih točk na terenu. V tem sklopu najdemo še podatke o promocijskem gradivu, prodajnih izdelkih in načinu propagiranja, ki se ga JZ TNP poslužuje.*

Ob tem izčrpnem pregledu delovanja JZ TNP (ki sega na številna področja, kjer različni naravovarstveni, gospodarski, ekološki in kulturni interesi znotraj slovenske politike trkajo drug ob drugega) so predstavljeni tudi pristopi k mednarodnim projektom in programom, katerih cilj je povezati kulture in narode s podobnimi razvojnimi težavami. Namen sodelovanja je zagotoviti možnosti za razvoj območja Julijskih Alp, kar brez povezovanja vseh na tem prostoru ne bo mogoče. Treba je stremeti k temu, da bomo v prihodnje vsi združili moči in tako prispevali k uspešnemu, zdravemu in razvijajočemu se svetu, kajti prav vsak posameznik bi moral nositi enako mero odgovornosti do okolja, v katerem živi. Prav ta izčrpna, pregledna in odlično pripravljena publikacija vabi k sodelovanju vsakogar, ki želi kakorkoli pripomoči k skupnemu interesu ohranjanja tega koščka sveta.

NASLOV: Javni zavod Triglavski narodni park v letih 2006 in 2007 (Public Institution of Triglav National Park in 2006–2007). IZDAL in ZALOŽIL: Javni zavod Triglavski narodni park. UREDNICA: **Tina Markun**. PREVOD V ANGLEŠČINO: **Darja Pretnar**. KRAJ in LETO IZDAJE: Bled, 2008. NAKLADA: 500 izvodov. FORMAT: 30 x 21cm. VEZAVA: mehka. ŠT. STRANI: 34.

Na obisku v Triglavskem narodnem parku

Kdor želi Triglavski narodni park (TNP) bolj natančno spoznati, se lahko informira na različne načine. Ena od možnosti je tudi informacijska brošura z naslovom Na obisku v Triglavskem narodnem parku, *ki je dvojezična in je pisana v slovenskem in angleškem jeziku. V njej najdemo informacije in koristne nasvete, s pomočjo katerih se lahko orientiramo, ko iščemo priložnostne destinacije in ko želimo odkrivati še neznani svet, v katerega se podajamo.*

Brošura je sestavljena iz treh tematskih sklopov. Prvi, informacijski sklop obsega predstavitev TNP-ja, opis zgodovine, lege, pokrajinskih značilnosti

Utrinki

▶ snjuje najbolj znana rezijanska pesnica Silvana Paletti, ki ustvarja v rezijanščini. *"Mi in vi smo velika družina,"* je še dejala in z iskreno izjavo sprožila močan aplavz prav vseh obiskovalcev.

Rezija je sicer zelo znana predvsem po svoji folklori, rezijanskih pravljicah in brusačih, ki so prihajali čez gore in tu našim prednikom prodajali galanterijo. Po besedah Negrove jih je danes še 20, ki ohranjajo to mojstrstvo, ustanovili so ***Društvo brusačev iz Solbice*** in v tej vasi uredili muzej, ki ga obiskujejo predvsem šolske skupine iz Slovenije in FJK. Turizem je tudi sicer tista panoga, na katero lahko Rezijani računajo. Lani je na primer samo prek Naravnega parka Julijske Predalpe po programu *Spoznajte Rezijo* dolino obiskalo več kot 6.000 Slovencev. Glede na to, da se turistični delavci zanimajo za učenje slovenskega jezika ter da ima Rezija svoj turistični urad, lahko rečemo, da pravi turistični razvoj to ozko dolino ob istoimenski rečici šele čaka.

Besedilo in foto: Špela Kranjc

POKRAJINA MARKA ČETRTIČA

Smast – ***Varstveno delovni center*** (VDC) ***Tolmin*** je v sodelovanju s ***Podružnično šolo Smast*** pripravil odprtje razstave likovnih del Smaščana **Marka Četrtiča**. Avtor likovnih del, sicer gojenec VDC Tolmin, je le nekaj dni prej dopolnil 24 let. Vrsto let je bil enak prijateljem, bolj tih in nevsiljiv, nato pa je njegov mentor **Damjan Cvek** v njem odkril talent za izpovedovanje skritih čustev in pogleda na zunanji svet – s svinčnikom in čopičem.

Pod Cvekovim vodstvom so tako začela nastajati nova likovna dela, o čemer je mentor, ki je ob odprtju razstave predstavil Markovo likovno pot, zapisal: *"Marko ustvarja tiho in umirjeno, a se ta umirjenost konča takoj, ko konica čopiča oplazi belo platno. Takrat se iz njega prikotali neverjetno bogat in poln, z barvami obdan svet, ki ga omejuje čarobno razvejan sistem močnih linij. Motivi naslikanih platen se kažejo kot predelava podob iz narave ... Novo nastala polja se po vsakem nanosu barve spremenijo v povezano in smiselno urejeno celoto ter zelo občuteno izrazijo Markov pogled na svet. Ta svet pa je jasen, preprost, umirjeno iskriv in pošten ...."* Direktorica VDC Tolmin **Danica Hrast** in zaposleni so Marku omogočili sodelovati na skupinskih razstavah v Tolminu, Kobaridu in Bovcu, pa tudi na likovnih delavnicah in ekstemporih. Ko pa se je opus njegovih del razširil, so ugotovili, da njegova likovna dejavnost presega meje zavoda in da je čas za njegovo prvo samostojno razstavo, ki nosi naslov *Moja pokrajina*.

LIKOVNI USTVARJALEC MARKO ČETRTIČ *je izkoristil priložnost in ob odprtju svoje prve samostojne razstave mami* **Jožici Četrtič** *za rojstni dan podaril eno od svojih slik.*

Ob odprtju razstave so zapeli **Sandra Živec** in gojenci zavoda pod vod-

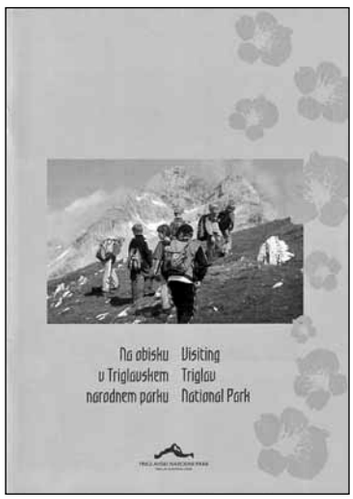

in načina življenja v parku, pravila ravnanja pri obisku naravnega rezervata in nasvete za varnejši obisk gora. Glavna informacijska središča, ki so namenjena promociji TNP-ja, so: ***Triglavska roža*** *na Bledu, katerega poslanstvo je spodbujati spoštovanje do narave in ohranjanje lepega,* ***Dom Trenta*** *v Trenti, katerega muzej spada med najstarejše etnološke zbirke na Slovenskem,* ***Pocarjeva domačija*** *v Zgornji Radovni, kjer obiskovalce pričaka vodnik, ki z zgodbo o Pocarjih oriše zgodovino časa več kot 100 let nazaj, in* ***Planinski muzej*** *v Mojstrani, ki je del* Triglavske muzejske zbirke *iz leta 1984 in predstavlja bogato zgodovino planinstva.*

Drugi, doživljajski sklop podaja predloge za družinsko doživljanje narave v TNP-ju, kjer ponujajo Petkove popoldneve v parku, ki so namenjeni predvsem druženju otrok in staršev. Organizirajo še delavnice, ki vedno potekajo v naravnem okolju. Opisane so tudi tri znamenite poti na Triglav – pot s Planike ali smer prvopristopnikov iz leta 1778, ki velja za najlažjo, druga je najbolj priljubljena pot od Triglavskega doma na Kredarici ali pot spomina na triglavskega župnika **Jakoba Aljaža**, *tretja pa je pot z Doliča po stopinjah dr.* **Juliusa Kugyja**. *Parkovne poti TNP-ja (Pot Triglavske Bistrice, Soška pot, Poklјuška pot, Tolminska korita in Kolesarska pot Radovna) nam poleg doživljanja narave ponujajo tudi informacije o okolju, po katerem potekajo. Razpoznavni parkovni stebrički nas popeljejo do informativnih tabel, na katerih so osnovni podatki o mestu, na katerem smo.*

Tretji, zadnji sklop vsebuje osnovno karto TNP-ja, na kateri so razvidni predvsem obseg parka, info točke, planinske koče, muzeji in parkirišča. Na koncu je podan še spisek parkovnih koč in ekoloških kmetij z njihovimi fotografijami ter s telefonskimi številkami in spletnimi stranmi, na katere se lahko obrnemo. Pri vsakem objektu je z ikonami označena ponudba.

Publikacijo so sprva natisnili septembra lani v 10.000 izvodih, aprila letos pa je bil ponatis z dodatnimi 5.000 izvodi. V sodelovanju s ***Slovensko turistično organizacijo*** *je v 10.000 izvodih izšla še italijanskonemška različica. Obe brošuri sta brezplačno na voljo na informacijskih mestih TNP-ja ter v nekaterih turističnih pisarnah v krajih znotraj narodnega parka in njegove okolice, tako kot druge publikacije TNP-ja pa sta dostopni tudi na spletni strani zavoda.*

NASLOV: Na obisku v Triglavskem narodnem parku. IZDAL in ZALOŽIL: Javni zavod Triglavski narodni park. KRAJ in LETO IZDAJE: Bled, 2008 in 2009. NAKLADA: 10.000 in 5.000 izvodov. FORMAT: 30 x 21 cm. VEZAVA: mehka. ŠT. STRANI: 24.

Knjižno polico napolnili: Špela Mrak in **Damjana Teodorović**

EPIcenter

Zakaj ne bi EPIcenter **vašega oglasa** ponesel **v vsa posoška gospodinjstva?**

Vse o oglaševanju v našem glasilu z naklado 7.300 izvodov najdete na spletni strani www.prc.si/epicenter, lahko pa se obrnete tudi na Jernejo Kos (05/38-41-502, jerneja.kos@prc.si).

Posoški razvojni center, Trg svobode 2, 5222 Kobarid

Utrinki

stvom **Mateja Kavčiča**, glasbeni del večera pa sta popestrila učenca smaške šole **Patrik Berginc** in **Tjaž Volarič** s harmoniko. Prisotne, med katerimi so bili tudi župan Občine Kobarid **Robert Kavčič**, kobariški občinski svetniki, številni pedagogi in šolniki, ljubitelji kulture ter vaščani Smasti in okoliških krajev, je vidno ganjena nagovorila tudi Markova mama **Jožica Četrtič**. Bogato izraznost in privlačnost Markovih slik dokazuje že dejstvo, da so obiskovalci odkupili skoraj vsa razstavljena dela.

Besedilo in foto: Pavel Četrtič

KOMBO NA MESTNEM TRGU

Tolmin – V organizaciji ***Zveze tolminskih mladinskih društev*** (ZTMD) ***– Multimedijskega centra MinK*** se je 22. maja na tolminskem Mestnem trgu odvijal koncert glasbene skupine **Kombo**. Njen umetniški vodja, tudi v svetu priznan tolkalist, ustvarjalec vokalnih in zvočnih improvizacij ter človek neizmerne kreativnosti, **Zlatko Kaučič** je v Tolminu igral že večkrat, med drugim tudi leta 2006 s svetovno znanim saksofonistom **Trevorjem Wattsem** na kreativnem taboru *Sajeta*. Tokrat je nastopil z 10-člansko zasedbo skupine, ki je v mešanici ritmov jazza, etno glasbe, rocka, fusiona, tradicionalnih muzik in improvizacije prinesla zanimivo osvežitev petkovega večera, kakršnih je v Tolminu vendarle še premalo.

V tej raznoliki glasbeni sceni so mladi ustvarjalci in avtorji iz vse Slovenije z dobršno mero entuziazma in veselja popeljali poslušalce v svet, v katerem se zvoki med seboj prepletajo na poseben ritmičen, bolj ali manj melodičen način. Gre za glasbo, ki presega tipične popularne in komercialne produkcije.

Kombo v žargonu pomeni orkester, ki je sestavljen iz različnih instrumentov: tolkal, kitare, bas kitare, bobnov, sintetizatorja, električnega klavirja … Glede na to, da je skupina nastala kot produkt glasbene delavnice pod Kaučičevim vodstvom, je njen namen združiti tehniko, avtorsko glasbo in improvizacijo ter tako doseči harmonijo, ki vodi v čistost glasbe oziroma v njeno prvobitnost. Koncert je bil prirejen za promocijo njihove zadnje plošče z naslovom *Biči*, na kateri sodeluje tudi argentinsko-italijanski pihalec **Javier Girotto**. Skladbe je večinoma napisal Kaučič sam, gradivo pa je bilo posneto na koncertu ob 30-letnici Kaučičevega ustvarjanja, ki je bil novembra lani v ***Kulturnem domu Nova Gorica***.

MLADI GLASBENIKI NISO LE INSTRUMENTALISTI, ENTUZIASTI, USTVARJALCI ALI TALENTI *– pri igranju pretežno Kaučičevih avtorskih skladb znajo tudi poslušati drug drugega.* **Zlatko Kaučič** *v zasedbi ne igra, marveč druščini le dirigira.* ***Foto: arhiv ZTMD – MMC MinK***

Nastop skupine Kombo je na Mestni trg privabil kar nekaj poslušalcev, ki so lahko občutili Kaučičeve pristne in usklajene prijeme. Svoje glasbenike je stalno spremljal in z njimi ni igral, ampak jim je dirigiral – seveda na svojstven način, ki ni niti malo podoben tipični dirigentski drži.

Damjana Teodorović

OCEAN LAVA SREDI JULIJCEV

Trenta – Video instalacija **Andreja Zdravič**a *Ocean Lava – Time Horizon*, ki je pred desetimi leti Slovenijo zastopala na *48. beneškem bienalu*, je od 13. junija prvič na ogled tudi v Sloveniji. Vse do konca oktobra jo bomo prikazovali v ***Informacijskem središču Triglavskega narodnega parka Dom Trenta***.

Obiskovalci Doma Trenta že poznajo Zdravičevo video instalacijo *Skrivnosti Soče – Časovno obzorje*, ki je pri nas na ogled od junija 1995 in je očarala že več kot 250.000 gostov. Zdaj se ji, čeprav začasno, pridružuje še druga instalacija koncepta Time Horizon, kar naše informacijsko središče uvršča med redke točke na svetu, kjer si je na istem mestu mogoče ogledati kar dve video umetnini tega avtorja. Zdravič svoje 30-minutno delo predstavlja z besedami: *"Doživljanje prvobitnega boja med ognjem in vodo ... To je vizija rojevanja sveta, meditacija o energijah, ki so oblikovale in še danes oblikujejo naš planet. Boj med lavo in oceanom traja dneve in noči – veličasten ognjemet, ki diha v skrivnostnem pulziranju in govori o neki drugi razsežnosti. Od zore do mraka in skozi noč se odtenki barv spreminjajo in elementi ustvarjajo hipnotično simfonijo davnih eonov. Time Horizon je izviren koncept orkestracije slik in zvoka. Ustvarja iluzijo gibanja fenomenov, v času in prostoru, čez obzorje ekranov."*

Filmsko gradivo za instalacijo je bilo posneto na otočju Havaji. Z režijo, s kamero, z montažo, s snemanjem in z oblikovanjem zvoka ter s programiranjem instalacije se je spopadel Zdravič, zvok vulkana je posnela asistentka ekspedicije **Naomi Sodetani**, ekipo pa je po območju vulkana popeljal vodič **John Kjargaard**.

Erika Oblak, Dom Trenta

V KALU PRIZNANJE SLOVENSKI POEZIJI

Kal (Italija) – Najboljše izmed 450 pesmi, ki so sodelovale na šestem mednarodnem natečaju *Kal v poeziji – umetnost brez meja*, so slovesno razglasili 31. maja v tej vasici v Nadiški dolini. Tema natečaja je bila *Glasba je ...* Med mlajšimi je bila po mnenju žirije najboljša pesem *Glasba je umetnost* avtorice **Anje Kobal** iz Renč, v kategoriji odraslih je zmagala pesem *Nočni nokturno* **Ane Balantič** iz Idrije, posebno nagrado ***Združenja don Evgen Blankin*** iz Čedada pa je za najboljšo liriko v slovenščini prejela pesem *Keko, ki pravi* avtorja **Zlatka Smrekarja** iz Kobarida.

Natečaj je že šesto leto zapored priredila ***Občina Podbonesec***, tokrat tudi pod pokroviteljstvom ***Dežele Furlanije - Julijske Krajine*** (FJK), Gorske ***skupnosti Ter-Nadiža-Brda*** ter ***Deželnega šolskega urada za FJK***. Letošnji natečaj je bil namenjen poeziji, napisani v slovenskem, italijanskem in furlanskem jeziku. Komisija, ki ji je predsedoval univerzitetni profesor slavistike **Roberto Dapit**, je podelila priznanja in nagrade najboljšim med 70 odraslimi avtorji in 25 prijavljenimi šolami iz Benečije in Slovenije. Pesnike in pesnice sta ob branju spremljala **Marta Vigna** s harfo in **Sandro Carta** s trobento, za domače in živahno vzdušje pa je poskrbela še ***Glasbena Matica Špeter*** s tercetom treh harmonik in z venčkom slovenskih ljudskih pesmi. In kot je dejal župan Podbonesca **Piergiorgio Domenis**: *"Začelo se je pred šestimi leti in želimo si, da bi šlo še naprej. Isti ljudje smo, ki živimo v Benečiji in živite na Kobariškem, Tolminskem, Bovškem ..."*

Marjeta M. Vakar

UJELI SO ŽE TRETJO ZLATO RIBICO

Prapetno – ***Mavrična hiša*** je med 25. in 29. majem na ***Turistični kmetiji Pri Kafolu*** pripravila *3. mednarodno likovno kolonijo Zlata ribica*. Kot pravijo organizatorji, *"Zlata ribica združuje priznane umetnike različnih generacij in narodnosti z namenom promocije okolja in sodobnega likovnega izraza v širšem med-*

MEDNARODNA LIKOVNA KOLONIJA ZLATA RIBICA *– Ustvarjalen dan na Turistični kmetiji Pri Kafolu.* ***Foto: Jadranka Ferjančič***

narodnem prostoru". Letos so namreč na likovni koloniji nastopili številni priznani umetniki, kot so **France Slana**, **Valentin Oman**, **Klavdij Tutta**, **Nikolaj Mašukov**, **Gianni Borta**, **Janez Suhadolc**, **Marta Jakopič Kunaver**, **Azad Karim**, **Silva Karim**, **Adel Seyoun**, **David Ličen** in mnogi drugi, s svojim programom pa so sodelovali tudi člani ***Društva keramikov Kanal***.

Na dnevu odprtih vrat so se v dopoldanskem času posvetili ustvarjanju otrok iz ***Osnovne šole Dušana Muniha Most na Soči***, obiskovalci pa so lahko spoznali proces nastajanja likovnih del. Teme likovnega ustvarjanja sicer niso določili, zato so udeleženci kolonije lahko ustvarjali svoje motive v svoji tehniki. *"Nastale so večinoma bolj abstrahirane podobe, v katerih je mogoče razpoznati naravo ter figure in motive, ki zaznamujejo vsakega posameznika in po katerem so tudi prepoznavni,"* sta povedala **Jadranka Ferjančič** in **Gregor Maver**, organizatorja Zlate ribice. Slike, ki so nastale na mednarodni likovni koloniji, so od 29. maja pa vse do 26. junija na ogled v ***Knjižnici Cirila Kosmača Tolmin***.

Mariša Bizjak

Z MUZEJA NA PROSTEM NA ODRSKE DESKE

Mengore, Tolmin – ***Društvo Mengore*** s Kozaršč si skupaj s ***Fundacijo "Poti miru v Posočju"*** prizadeva ohraniti ostaline soške fronte, ki so posejane po celotni vzpetini Mengore in jih predstaviti širši množici. V ta namen so 30. maja organizirali voden pohod po muzeju na prostem na Mengorah ter s pomočjo ***Zveze kulturnih društev Tolmin*** še koncert skupine ***Terrafolk***.

Mengore so sestavni del *Poti Miru*, ki poteka od Loga pod Mangartom do Mosta na Soči. Želja organizatorjev je pokazati na zgodovinska dejstva, ki so močno vplivala na življenje v Soški dolini do danes. Del teh spominov je mogoče videti na vzpetini Mengore, in sicer na krožni poti, ki poteka po dobro ohranjenih in obnovljenih točkah prve avstro-ogrske obrambne črte mimo jarkov, kavern, spominskih obeležij, ostankov barak, vodohrana in tudi mimo spomenika na nekdanjem avstro-ogrskem vojaškem pokopališču. Na najvišji točki Mengor je cerkev Device Marije, ki se prvič omenja v listinah iz leta 1493. Izhodišče pohoda je bilo na prevalu Poljance pod Mengorami, vodil pa ga je **Mi-**

GLASBENA SKUPINA TERRAFOLK *je v tolminskem kinogledališču navdušila publiko. Iz dvorane so odhajali zadovoljni popolnoma vsi.*

tja Uršič. Kljub slabemu vremenu se je na pot podalo okoli 30 ljudi, ki so si v približno dveh urah ogledali kulturno dediščino soške fronte.

Zvečer je program zaključil koncert skupine Terrafolk, ki so ga zaradi dežja prestavili s Poljanc v tolminsko kinogledališče. To pa ni vplivalo na obisk prireditve, saj je bila dvorana nabito polna, vzdušje pa odlično. Skupina je prišla na oder v sedemčlanski zasedbi in požela navdušujoče ovacije, saj je občinstvu znova pokazala, da je njihov pravi svet oder. Iz folk glasbe so kot vedno potegnili njeno pozitivno plat in z energičnim nastopom omrežili poslušalce ter jim namenili mešanico slovenske, balkanske, romske, ruske in druge folk glasbe, ki so jo precizno izvajali v kombinaciji s svojo izvirnostjo in improvizacijo. Uživali so vsi, vključno z glasbeniki, ki so po koncertu pred kinogledališčem za najbolj vnete poslušalce odigrali še nekaj skladb.

Z dogajanjem je bila zadovoljna tudi predsednica društva **Maša Klavora**, ki upa na čim več takšnih in podobnih dogodkov, ki so plod skupnega dela vseh članov društva ter drugih skupin, ki so pomagali tudi tokrat.

Besedilo in foto: Damjana Teodorović

10 let
Posoški razvojni center

OBČINA TOLMIN

NARAVNA SREDSTVA ZA ZAŠČITO – 1. DEL

Tla so kot naravni vir, naravna vrednota in nosilec prostora za obstoj in razvoj človeka nenadomestljiva. Dobra praksa pridelovanja vrtnin oziroma pridelkov omogoča ohranjanje naravne rodovitnosti prsti in preprečuje obremenjevanje okolja s pretirano uporabo mineralnih in organskih gnojil ter fitofarmacevtskih sredstev.

Na ***Posoškem razvojnem centru*** smo aprila zaključili z izvajanjem 120-urnega brezplačnega programa *Izzivi podeželja*. Zainteresiranost lokalnega prebivalstva za vključitev v program je presegla vsa pričakovanja, kar kaže, da osveščenost o zdravi, doma pridelani hrani narašča. Prav zato smo program v sodelovanju z ***Občino Tolmin*** nadgradili z vsebinami za širšo javnost in tako zajeli optimalno kombinacijo koristnih informacij in akcij za domačo pridelavo zdrave hrane. K zmanjševanju uporabe gnojil na vrtovih in večji količini ločeno zbranih odpadkov bo pomembno prispevalo zbiranje bioloških odpadkov. Te je škoda pomešati med ostale, saj vemo, da lahko večino koristno uporabimo kot kompost ter z njegovo redno uporabo zmanjšujemo vložek ostalih gnojil. Prav z vključevanjem širše javnosti bomo lahko uresničevali zastavljene cilje (razvojne smernice EU) na področju okoljske problematike. Več o projektu si lahko preberete na naši spletni strani ***www.prc.si***.

Zemlja je polna življenja, saj v njej živijo in se prehranjujejo tako mikroskopsko majhni organizmi kot tudi večja bitja. Bogata, rodovitna humusna zemlja je odvisna prav od teh živih bitij in je pogoj, da bomo pridelali polnovredne pridelke. Rastline, ki rastejo v zemlji s premalo humusa, namreč nimajo dovolj naravne odpornosti, zato tudi prej zbolijo za raznimi boleznimi.

Mnogi biologi označujejo umetno gnojeno zemljo kot mrtvo snov, ki rastlini služi samo za oporo. Umetna gnojila in ostala kemična sredstva namreč v njej povzročajo velike spremembe, predvsem pa uničujejo koristne organizme. Veliko vrtnarjev meni, da morajo svoje rastline pred škodljivci in za boljšo odpornost zaščititi z insekticidi, pesticidi in fungicidi ... V tem primeru je nujno upoštevati navodila na etiketah, kjer običajno piše da:

- s tovrstnimi sredstvi škropljeni zelenjava, sadje itd. vsebujejo za človeka škodljive snovi in jih smemo zato zaužiti šele po določenem številu dni,
- je pri tretiranju treba preprečiti onesnaženje vodotokov, jezer in vodnih izvirov tako, da se upošteva predpise s področja varstva voda.

Prav tako je treba odpadno embalažo odnesti v ***Zbirni center za ločeno zbiranje odpadkov*** v Volčah. Nevarne odpadke iz gospodinjstev po naseljih zbira tudi ***Komunala Tolmin***, in sicer po v naprej objavljenem urniku.

Če ste do sedaj uporabljali pretežno umetna gnojila in druga kemična sredstva, boste za prehod na biološko vrtnarjenje potrebovali več truda in časa, da se bodo v vašo zemljo nazaj naselila živa bitja. Zanesljiv znak, da je prišlo do izboljšanja kakovosti prsti, je prav gotovo naselitev deževnikov. Seveda ne moremo pričakovati, da je biološki vrt obvarovan vseh bolezni in nadlog, zato vam bomo v naslednjih številkah ***EPIcentra*** predstavili nekaj preizkušenih receptov bio vrtnarjev, ki so miroljubnejše narave.

Utrinki

LJUBITELJI TEŽKIH ZVOKOV ODŠTEVAJO

Tolmin – Že čez nekaj dni se na tradicionalni lokaciji ob sotočju Soče in Tolminke začenjajo druge metalske počitnice, kot so festival *Metalcamp* (MC) organizatorji poimenovali lani, ko so dogajanje z nekaj dni raztegnili na cel teden. Med 2. in 8. julijem bo tako večtisočglavo množico zabavalo približno 40 večjih imen metal scene na prvem in še več manj uveljavljenih skupin na pomožnem odru, obenem pa bo festival v baru na Sotočju gostil nekatere najboljše metalske didžeje.

Večina udeležencev MC-ja prihaja iz tujine, pa tudi iz drugih delov Slovenije, tako da mnogi v Tolmin prispejo že kak dan pred uradnim začetkom festivala, saj si le tako lahko zagotovijo najboljše mesto za svoj šotor. *"Nekako od februarja je kraj Tolmin že popolnoma zaseden, sobo se dobi le še ob kakšni odpovedi. Okolica Tolmina (kakšnih 5–10 km) je zasedena od konca maja, za goste sredi junija že delamo rezervacije v Kobaridu z okolico. Lahko bi rekli, da je tako kot vsako leto,"* pojasnjuje **Klavdija Lešnik** iz Lokalne turistične organizacije Sotočje. Prav tako bodo tolminski turistični delavci kot vsako leto pripravili uporabno informativno gradivo za MC-jevo info točko in se kadrovsko okrepili v svoji turistični pisarni. *"Vsekakor pa metalce z veseljem pričakujemo, saj so zelo fajn gostje,"* še zagotavlja Lešnikova.

Vodja promocije MC-ja **Ana Lipec** je zadovoljna, da trenutna kriza ni vplivala na prodajo vstopnic, saj se predprodaja giba v okvirih iz prejšnjih let. *"Malo se je poznalo, da so se nekateri za nakup vstopnice odločili nekoliko pozneje kot minula leta, glede na številke pa smo na podobnem kot lani,"* je še dodala. V Tolminu gre tako pričakovati kakšnih 10.000 obiskovalcev dnevno, nekoliko večji naval pa bi po njenem mnenju znal biti 3. julija, ko bo nastopila za slovensko občinstvo po vsej verjetnosti glavna atrakcija festivala, finska zasedba ***Nightwish***. Nenazadnje pa Metalcamp nikoli ni želel postati masovni festival s prekomernim obiskom.

Ureditev prireditvenega prostora (odri, začasni kamp za obiskovalce) bo podobna tisti iz zadnjih let, le hotel Paradiso je tokrat zaradi težav, o katerih smo že poročali tudi v ***EPIcentru***, nemogoče uporabiti. Lipčeva je sicer prepričana, da bi se dalo popolnemu propadu Paradisa izogniti. *"Hotel je poln plesni, ker so pozimi počile cevi z vodo, saj ni bil ogrevan, čeprav smo mu se od lanskega MC-ja zapustili za nekaj tisoč evrov goriva. Zadevo smo rešili z dijaškim domom, zabojniki in šotori za bende in delavce, tako da bodo zadeve potekale nemoteno. Bomo pa hotel vseeno pogrešali, saj smo se v zadnjih letih prav navezali na tiste barvne tapete,"* je še v smehu povedala Lipčeva.

***TOLMINSKO SOTOČJE BO MED 2. IN 8. JULIJEM GOSTILO 6. METALCAMP**, tako da se zopet obeta mešanica težkih zvokov, črne barve, piva, različnih jezikov, iztegnjenih kazalcev in sredincev pa še česa.*

Med nastopajočimi na šesti izvedbi v zadnjih letih največjega glasbenega festivala na Slovenskem je kar nekaj izvajalcev, ki bodo v Sloveniji nastopili prvič, nekateri pa so v minulih letih že igrali tudi v Tolminu in so se želeli na MC čim prej vrniti. Med njimi so švedski ***Amon Amarth***, norveški ***Dimmu Borgir*** in ***Satyricon***, nemški ***Blind Guardian*** in ameriški ***Testament***.

Besedilo in foto: Špela Kranjc

ŠKROPIVO IN TEKOČE GNOJILO IZ KOPRIV

Koprive lahko naberemo skoraj povsod in jih uporabljamo tudi kot škropivo za povečanje odpornosti rastlin, uničevanje listnih uši ali kot tekoče gnojilo. Toda pozor – fižol, grah in čebula gnojevke iz kopriv ne prenesejo.

Priprava škropiva

Potrebujemo: • en kilogram svežih, narezanih kopriv in • deset litrov vode. Koprive za 24 ur namočimo v vodi, nato tekočino precedimo in z njo rastline dobro poškropimo. Postopek lahko ponovimo po nekaj dneh. Rastlinske ostanke kompostiramo.

Priprava gnojila

Koprive namočimo (kot za pripravo škropiva), vendar jih pustimo v vodi, dokler se tekočina ne preneha peniti. Vsak dan jo premešamo s palico. Gnojilo precedimo in ga pred uporabo razredčimo v 10-kratni količini vode. Z njim zalivamo okolico rastlin; v času intenzivne rasti lahko tudi po enkrat tedensko. In še opozorilo: gnojila ne pripravljajte v bližini stanovanjske hiše, saj prične po nekaj dneh močno zaudarjati.

KORISTNE CVETLICE

Bolj kot bo vrt pisan in bogat, bolj zdrave vrtnine boste imeli. Poleg vključite še koristne cvetlice, saj imajo pomembno vlogo pri privabljanju koristnih žuželk in odganjanju škodljivcev.

- *Ognjič* zdravilno učinkuje na tla, saj preprečuje razvoj parazitov. Vsadimo ga kar med zelenjavo. Koristno ga bomo lahko uporabili tudi za pripravo čaja ali v mazilu, saj učinkovito zdravi kožo.
- *Žametnice* s svojimi koreninicami izločajo v vodi topljive snovi, strupene za zajedavce, ki uničujejo korenine krompirja, paradižnika in vrtnic. Kjer rastejo žametnice, ličinke zajedavcev poginejo.
- *Kapucinke* lahko kot vabo za uši zasadimo ob robu vrta (njive), pod sadnim drevjem itd. Listne uši se raje naselijo na njih, s čimer so druge rastline obvarovane te nadloge.

BIOLOŠKA OSKRBA TAL

Da bo prst rodovitna in bogata s humusom, uporabljajmo kompost (o kompostiranju smo pisali v prejšnji številki), golo zemljo pokrivajmo z zastirko, poslužujmo se zelenega gnojenja, sadimo mešane kulture in kolobarimo (tudi o kolobarjenju smo že pisali).

Zastirka ima številne pozitivne lastnosti: • preprečuje zbijanje tal, • stabilizira njihovo vlažnost (ni velikih nihanj), • zavira rast plevelov, • zmanjšuje nihanje temperature tal, • preprečuje erozijo tal. Za zastirko lahko uporabljate tudi pokošeno travo, pozorni bodite le na to, da ta ne bo imela semen, sicer se vam bo zasadila v vrt, in da ne boste zastirali sveže posejane zemlje.

Rubriko pripravljata:
Peter Domevšček in **Patricija Rejec**

Vir: OMAHEN, Marija. (1984). *Moj bio-vrt: Vrtnarjenje brez kemije.* Posebna izdaja revije Zdravje. Ljubljana: Delo.

Utrinki

POPESTRILI SO JIM OBČINSKI PRAZNIK *– pevke* ***Ženskega pevskega zbora Okarina*** *in pevci* ***Noneta Bača Podbrdo*** *so nastopili v Selnici ob Dravi, kjer so bili do njih zelo gostoljubni.* ***Foto: Alenka Zgaga***

ZAPELI SO V OSREDNJI DRAVSKI DOLINI

Selnica ob Dravi – Sončno nedeljsko jutro je pevke ***Ženskega pevskega zbora Okarina*** in pevce ***Noneta Bača Podbrdo*** iz Baške grape zvabilo iz toplih gnezdec ter popeljalo na drug konec Slovenije, v Selnico ob Dravi.

Njihov občinski praznik smo jim želeli popestriti s petjem, ki je bilo naš spremljevalec že zgodaj zjutraj na avtobusu. Poleg tega smo si za malce oddiha med koncertom omislili kratek kulturni program, s katerim smo Selničane z branimi vrsticami popeljali po Baški grapi. Vzdušje v dvorani je bilo zelo sproščeno, kot so ljudje iz teh krajev prijetni in vedno nasmejani. V zahvalo so nam predstavili njihovo občino in njene znamenitosti ter poskrbeli, da nismo ostali lačnih in žejnih ust. Izkazali so se kot zelo gostoljubni prebivalci naše lepe Slovenije.

Ni lepšega kot to, da lahko prav glasba poveže ljudi iz različnih pokrajin, zato upamo, da nam bodo obljubljeni obisk resnično vrnili, da se bomo lahko zopet družili in skupaj zapeli kaj novega.

Danjela Torkar

KINOLOŠKI DAN KOT ZAKLJUČEK PASJE ŠOLE

Tolmin – S *Kinološkim dnevom*, ki so ga 6. junija pripravili na pasjem poligonu Na Logu, so v ***Športnem kinološkem društvu Tolmin*** obeležili zaključek letošnje pasje šole. Kljub deževni soboti jim je prireditev uspelo izpeljati, udeležilo pa se je je okoli 30 psov in njihovih lastnikov.

Program se je začel z izpiti male pasje šole po programu A (za psa spremljevalca), kjer se je zvrstilo 12 kandidatov s psi različnih pasem. Sledili so izpiti programa B-BH (za psa spremljevalca s preizkusom obnašanja v urbanem okolju in strokovnim izpitom za vodnika), kjer so ocenjevali šest psov, ki se šolajo že vsaj eno leto.

KINOLOŠKEGA DNEVA V TOLMINU *se je kljub nenehnemu dežju udeležilo 30 lastnikov psov s svojimi štirinožci. Program so sestavljali izpiti male pasje šole, "agility", "dogfrizbi" in predstavitev enot reševalnih psov.*

Drugi del programa je bil bolj sproščen. Šlo je za predstavitev tako imenovanega "agilityja", kjer pes premaguje različne ovire v določenem zaporedju, poleg njega pa teče tudi

Ob stari cesti med Podbrdom in Petrovim Brdom je nekoč ležalo smetišče. Spomin nanj je za nekatere očitno še precej živ, saj sprehajalce, ki jih na tej poti ni malo, na istem mestu vedno znova pozdravi kakšno odslužено, pokvarjeno ali karambolirano vozilo.

Ste tudi vi opazili kaj takega, kar vas je zmotilo? Pošljite nam fotografijo in poleg pripišite stavek ali dva (kaj je na njej, kje ste jo posneli ipd.). Bodite pozorni le, da bo fotografija zadostovala merilom za tisk – posneta naj bo v visoki ločljivosti.

Besedilo in foto: Jerneja Kos

Utrinki

njegov lastnik in mu daje navodila. Tak način preizkušanja je lahko zabavna rekreacija za vodnika in psa ali pa tekmovanje, vedno pa je prijetno druženje. Primeren je za pasemske pse in mešance, ki imajo veselje do gibanja. Nato je prišel na vrsto "dog-frizbi". Gre za novo, vedno bolj priljubljeno pasjo disciplino, pri kateri si vodnik in pes podajata frizbi, pobudnik zanjo pa je bil predsednik tolminskega društva **Sandi Hvala**. Nazadnje so se predstavile enote reševalnih psov, in sicer so člani prikazali iskanje pogrešanih ljudi v naravi, premagovanje različnih ovir (od hoje po strmi lestvi na višinsko oviro do hoje po betonski mreži) ter spuščanje psa po vrvi.

Ni pomembno, ali imate velikega ali majhnega psa in ali je rodovniški ali mešanec. Važno je, da se razumeta in da si želite z njim preživeti večino svojega prostega časa v sproščenem in igrivem vzdušju. Na tej osnovi je zgrajen tudi koncept delovanja športnega kinološkega društva, katerega primarni cilj je pridobitev osnovnih znanj za lastnike psov in za mlade pse ter dvig splošne kinološke kulture. In če ne spregledamo dejstva, da se število članov društva ponovno veča, lahko z veseljem ugotovimo, da njihovo izobraževanje ter posvetovanje o spremembah in obveznostih, ki jih v hišo prinese nov hišni ljubljenec, lahko veliko pripomore k boljšemu razumevanju tako lastnika kot psa.

Prav tako je tolminsko športno kinološko društvo 21. junija v Tolminu pripravilo preventivno akcijo, na kateri smo si lahko ogledali, kako poteka reševanje s psi.

Besedilo in foto: Damjana Teodorović

DRUŠTVO PRIJATELJEV MLADINE TOLMIN *je prvo- in drugošolce iz Tolmina, Podbrda in z Mosta na Soči popeljalo v ljubljanski živalski vrt.*
Foto: arhiv društva

NAJMLAJŠI UČENCI V ŽIVALSKEM VRTU

Ljubljana – Prostovoljci ***Društva prijateljev mladine Tolmin*** smo 30. maja organizirali izlet v Ljubljano, na katerega smo povabili učence prvega in drugega razreda ***OŠ Simona Kosa Podbrdo***, ***OŠ Dušana Muniha Most na Soči*** in ***OŠ Franceta Bevka Tolmin***. V prestolnici smo si ogledali živalski vrt, njegovo pedagoško vodstvo pa nam je omogočilo spoznati in pobožati nekatere živali, kot so kače in pajki, ter tako premagati strah. Preživeli smo prijeten sobotni dan.

Majda Maglica, predsednica društva

SPEKTAKEL ŠPORTOV V NARAVI

Kobarid – Pisalo se je leto 2008, ko se je trojica **Peter Janušič**, **Blaž Lužnik** in **Klavdij Rakušček** v Kobaridu odločila organizirati nekaj novega, atraktivnega, kar bi pritegnilo pozornost slehernega posameznika in kar bi z leti preraslo v največji spektakel športov v naravi na Slovenskem. Ko sedaj ocenjujemo drugi *Outdoor show*, ki se je odvijal 22. in 23. maja, lahko z gotovostjo trdimo, da se stvari odvijajo v pravo smer.

Na letošnjem Outdoor showu so se tekmovalci pomerili v štirih disciplinah. Poudariti velja, da so povsod nastopili tekmovalci, ki sodijo v sam svetovni vrh. Že 20. maja so začeli tekmovati jadralni padalci slovenske lige v hitrostnih preletih s startom na Stolu, preizkušnja pa je potekala štiri dni in se zaključila s hitrostno krožno dirko nad Kobaridom. Zmagal je **Marko Novak** pred **Aljažem Valičem** in **Jurijem Vidicem**. Gorski kolesarji so 22. maja dirkali v spustu po cesti s sv. Antona do osrednjega kobariškega trga. Kvalifikacije so potekale popoldne, finale na izpadanje pa zvečer pod žarometi in pred zbrano množico gledalcev. Najbolje se je odrezal **Nejc Rutar**, drugi je bil **Alen Kralj**, tretji pa **Nik Prijatelj**. Kakor se spodobi, se je prvi večer spektakla za- ▶

Na podlagi 7. člena Statuta Občine Bovec (Ur. list RS, št. 72/06), Pravilnika o postopkih za izvrševanje proračuna (Ur. list RS, št. 50/07 in 61/08) in Odloka o proračunu Občine Bovec za leto 2009 **Občina Bovec** objavlja

JAVNI RAZPIS ZA SOFINANCIRANJE PROGRAMOV IN PROJEKTOV NA PODROČJU DRUŽBENIH DEJAVNOSTI V OBČINI BOVEC V LETU 2009

1. **Predmet javnega razpisa** je sofinanciranje naslednjih vsebin:
- *mladinska dejavnost*: letni programi in projekti, ki spodbujajo kreativnost in zadovoljujejo potrebe otrok in mladih, zmanjšujejo učinke in posledice tveganih vedenj, krajše oblike izobraževanja in usposabljanja mladih za delo v mladinskih projektih, programi, ki se ukvarjajo z mladinsko problematiko, programi organiziranih dijaških in študentskih prevozov, prireditve za mlade, projekti aktivnega preživljanja prostega časa v času šolskih počitnic;
- *humanitarna dejavnost in dejavnost invalidskih organizacij*: letni programi in projekti, katerih cilji delovanja so humanitarni, dobrodelni nameni, delujejo preventivno na področju zdravstva in so namenjeni ljudem, potrebnim materialne in nematerialne pomoči zaradi materialne in duševne stiske, invalidnosti, bolezni, zasvojenosti in podobno;
- *dejavnosti drugih društev in posebnih skupin*: programi veteranskih organizacij, borcev, vojnih invalidov in drugih posebnih skupin, pomembnih za občino.

2. **Višina sredstev**, namenjenih za posamezne vsebine, znaša:
- mladinski programi in projekti: **4.450,00 EUR**;
- programi in projekti invalidskih in humanitarnih društev ter organizacij za pomoč posebno ranljivim skupinam: **3.150,00 EUR**;
- programi drugih društev in posebnih skupin: **2.540,00 EUR**.

5 % sredstev programov je namenjenih za rezervo. O razdelitvi teh sredstev odloča župan.

3. Dodeljena sredstva morajo izvajalci programov porabiti **do 31. 12. 2009**.

4. **Na razpisu lahko sodelujejo**:
- društva in druge institucije, ki imajo sedež v občini Bovec;
- društva in druge institucije medobčinskega, regijskega ali državnega značaja s sedežem izven občine Bovec, če programe, ki jih prijavljajo na razpis, izvajajo na območju občine Bovec ali so v programe vključeni občani občine Bovec oz. se ocenjuje, da so za občino pomembni;
- društva in druge institucije, ki so registrirani najmanj eno leto;
- društva in druge institucije, ki imajo materialne, kadrovske in organizacijske pogoje za uresničitev programa in so registrirani za opravljanje dejavnosti, za katero se prijavljajo;
- društva in druge institucije, ki imajo urejeno evidenco o članstvu, v kolikor so organizirani v skladu z Zakonom o društvih;
- društva in druge institucije, ki imajo do občine poravnane vse obveznosti iz preteklega leta.

5. Posamezen prijavljen program bo občina sofinancirala v skladu z razpisnimi pogoji in v skladu z merili, ki so sestavni del razpisne dokumentacije.

6. **Razpisna dokumentacija** je na voljo na spletni strani občine Bovec www.obcina.bovec.si oz. jo interesenti lahko dvignejo na Občini Bovec (Mala vas 121, 5230 Bovec) v času uradnih ur.

7. **Rok za prijavo** na javni razpis za družbene dejavnosti za leto 2009 je **15. 7. 2009**.

8. Prijave z zahtevano dokumentacijo pošljite v zaprti kuverti na naslov Občina Bovec, Trg golobarskih žrtev 8, 5230 Bovec, kot je določeno z razpisno dokumentacijo.

9. **Odpiranje prijav** bo **17. 7. 2009** in ne bo javno.

10. Sklep o delitvi sredstev bodo prijavljeni izvajalci prejeli v roku 30 dni po poteku razpisnega roka.

11. Dodatne informacije lahko dobite na Občini Bovec, Trg golobarskih žrtev 8, Bovec pri **Jožici Kavs**, tel. 05/38-41-909.

župan Občine Bovec
Danijel Krivec, u. d. i. e.

Utrinki

NA LETOŠNJEM OUTDOOR SHOWU *so se tekmovalci pomerili v štirih disciplinah. Med njimi so bili tudi gorski kolesarji.* ***Foto: Klemen Razinger***

TURNIRJA DAN MLADOSTI V TENISU *se večinoma udeležujejo prijatelji iz otroštva in s tem vsako leto znova dokažejo, da pravo prijateljstvo traja vse življenje.* ***Foto: Alenka Zgaga***

▶ ključil z zabavo in koncertom skupine ***Zmelkoow***.

Drugi dan je bil najprej na vrsti kros kajakašev na Soči. Tekmovalci so spust začeli s skokom z rampe, nato so veslali okoli boje proti 150 metrov oddaljenemu cilju. Tekmovalo se je na izpadanje vse do finala. Na najvišjo stopničko se je tokrat povzpel **Mike Dawson**, sledila pa sta mu **Janez Čižman** in **Gregor Borowinsky**. Popoldan se je dogajanje preselilo na osrednji trg, kjer so potekale kvalifikacije v balvanskem plezanju. Plezalci so morali preplezati deset problemov in najboljšim osmim se je uspelo uvrstiti v finale, ki je pod žarometi potekalo ob bučnem navijanju gledalcev. Zmago si je nazadnje priplezal **Klemen Bečan**, za njim pa sta se uvrstila **Cody Roth** in **Miha Britovšek**. Za adrenalin so skrbeli padalci s skoki iz letala nad Kobaridom in enemu je skoraj uspelo pristati v središču dogajanja na trgu. Akro jadralni padalci so s svojimi vložki dvigali utrip. Dogajanja ni zmanjkalo vse do večera, ki se je zaključil s podelitvijo nagrad in koncertom skupine ***Mi2***.

Organizatorji iz podjetja ***Sportin*** smo tako s pomočjo nekaterih društev in posameznikov ob lepem vremenu uspeli izpeljati lep in zelo odmeven dogodek, ki je v Kobarid pripeljal kakšnih 3.000 obiskovalcev in skoraj sto tekmovalcev. Potrudili se bomo, da bo prihodnje leto prireditev še boljša in še atraktivnejša.

Klavdij Rakušček

DAN MLADOSTI V TENISU

Podbrdo – ***Športno društvo Bača Podbrdo*** je na svojem športnem igrišču 23. maja že četrtič gostilo turnir, ki so ga organizatorji simbolično poimenovali *Dan mladosti v tenisu*. Udeležujejo se ga namreč večinoma prijatelji iz otroštva, ki jih je življenje razkropilo širom po naši domovini. Tako dokazujejo, da pravo prijateljstvo drži leta in leta.

V prevroči soboti je merilo svoje moči osem tekmovalcev. Teniški lopar je najbolj vztrajno vihtel **Nace Štenkler** in si prislužil pokal. **Renato Štenkler**, **Roman Drole** in **Slavko Kos** so si priigrali medalje, prizadevni član društva Renato Štenkler pa je poskrbel, da so vsi odnesli domov tudi spominske diplome in praktične nagrade. Večer je napolnil prijeten hlad z okoliških vrhov in pregnal utrujenost napornega dne, tako da se nismo mogli upreti sproščenemu in zabavnemu nadaljevanju druženja.

Olga Zgaga

MUFLONI V ELITNI LIGI

Tolmin – Inline hokej klub ***Kovinoplast-Kavs.si Mufloni Tolmin*** bo prihodnje leto igral v elitni državni ligi. Gre za najmočnejše tekmovanje, v katerem na rolerjih nastopajo tudi mnogi odlični igralci z ledu, saj zaenkrat še ni omejitev.

Redni del letošnjega prvenstva prve državne lige smo Mufloni zaključili na prvem mestu pred ekipama ***Piščanci Postojna*** in ***Grizliji*** iz Ljubljane, četrto pa je bilo ***Vrhpolje***. V polfinalu sta se pomerili prvo- in četrtouvrščena ekipa ter drugo- in tretjeuvrščena. Igrali so na dve dobljeni tekmi in Mufloni smo Vrhpolje premagali z izidom 2 : 0 v zmagah.

Prav tako se je na dve osvojeni zmagi igral finale med tolminskimi Mufloni in postojnskimi Piščanci. Na prvi tekmi smo Mufloni gladko zmagali z 10 : 4, na drugi pa so nam Piščanci vrnili s 7 : 11, tako da je o končnem zmagovalcu odločala tretja tekma. Pred polnimi tribunami predvsem naših, pa tudi postojnskih navijačev smo jo dobili s 6 : 4, potem ko smo sredi tretje četrtine že zaostajali z 1 : 4. Na tekmi je blestel naš kapetan **Blaž Dakskobler**, ki je poleg štirih zadetkov prispeval tudi podajo in tako odločilno pripomogel k naši zmagi. Konec tekme je začinil pretep vseh udeležencev, vendar so se strasti kmalu umirile in sledil je športen stisk rok. Vrstni red ekip je ostal enak kot po rednem delu, vse štiri ekipe pa smo dokazale, da smo se zasluženo uvrstile v končnico tekmovanja. Dakskobler je sezono končal sam na vrhu lestvice podajalcev s 45 podajami in daleč pred vsemi na skupni lestvici (gol in podaja) s 66 doseženimi točkami.

EKIPA KOVINOPLAST-KAVS.SI MUFLONI *iz Tolmina si je z zmago v finalu državnega prvenstva prve lige zagotovila napredovanje v elitno ligo, kjer bodo Tolminci prihodnje leto tekmovali med najboljšimi slovenskimi ekipami.* ***Foto: arhiv kluba***

V elitni ligi bo prihodnje leto po vsej verjetnosti tekmovalo osem ekip, čeprav ni izključeno, da se bo že jeseni razširila na deset ekip. V svoje vrste nameravamo pripeljati nekaj okrepitev, ki pa bodo morale odgovarjati značaju ekipe, saj je prav homogenost naš velik adut. Z nami ostajajo dosedanji sponzorji, po vsej verjetnosti pa bomo dobili novega generalnega pokrovitelja. Klub poskušamo krepiti na vseh ravneh, veliko pozornosti pa posvečamo delu z mladimi, saj je naš dolgoročni cilj ustvarjati lasten kader tudi za najmočnejšo ekipo.

Spomladi nam je uspelo preplastiti podlago na matičnem igrišču, kar je pomenilo velik napredek v kakovosti treningov, za še večji preskok pa nujno potrebujemo igrišče s streho, saj nam vreme nemalokrat pokvari načrte in moramo treninge prestavljati ali celo odpovedati. Osnovni cilj kluba je tako povezan predvsem z izboljšanjem pogojev za vadbo, kar bo gotovo vplivalo tudi na kakovost igre naše ekipe v najmočnejšem tekmovanju.

Uroš Kavs, športni direktor

Utrinki

DAN'S SE NE SPI, PUNTAR SLAVI!

Nova Gorica, Tolmin – Na peti, odločilni finalni tekmi v boju za naslov državnega futsal prvaka, so igralci ekipe ***Puntar Casino Safir*** v Novi Gorici ugnali domačo vrsto s 3 : 1. V prvem polčasu je edini zadetek dosegel **Siniša Brkič**, v nadaljevanju pa sta usodo Vrtnic zapečatila brata **Rajko Uršič** in **Boštjan Uršič**. Po zadnjem pisku sirene v novogoriškem Športnem parku Balon se je nepopisno slavje tolminskih igralcev in njihovih navijačev tako lahko začelo.

Številni navijači Upornikov – v Novo Gorico se jih je napotilo skoraj 300 – so še enkrat dokazali svojo neverjetno pripadnost klubu, ki prav letos obeležuje 35. obletnico svojega delovanja. S fanatičnim navijanjem so igralce nosili skozi tekmo, zato imajo nemalo zaslug za osvojeno drugo državno zvezdico. Po slavju v dvorani se je dogajanje preselilo v Tolmin. Junake je že pri fontani kljub močnemu nalivu pričakalo veliko navijačev. Boštjan Uršič se je tradicionalno povzpel na vrh tolminske fontane in visoko v zrak dvignil pokala. Sledila sta kopanje in ples v dežju, vrhunec slavja pa je do jutra potekal na Siberjevem ranču, kjer so se ekipi pridružili še številni simpatizerji. Dodajmo še, da se je vratarju **Marku Kurinčiču** ob osvojenem državnemu naslovu v življenju pridružil še prvorojenec **Jaka**.

Besedilo in foto: Julijan Drago

PUNTARJI SO OSVOJILI DRUGO DRŽAVNO ZVEZDICO *– Za osvojen naslov letošnjih državnih futsal prvakov imajo veliko zaslug tudi zvesti navijači Upornikov.*

NA TURNIRJU TROJK V RUTU *sta se med prve štiri uvrstili dve ekipi iz Podbrda,* ***Fantički*** *in* ***Perspektivčki****. Foto: Alenka Zgaga*

KO NOGE ZAPOJEJO

Rut – Od srede aprila do srede junija potekajo v vaseh severne Primorske turnirji trojk v malem nogometu. Tekmovalcev ne manjka, saj domačini povabijo k sodelovanju tudi svoje prijatelje od vsepovsod. V deževnem in neprijaznem vremenu se je 6. in 7. junija v vasici Rut v Baški Grapi odvijal 6. turnir, na katerem je sodelovalo 14 ekip iz Baške grape in celega Posočja.

Kakor so povedali udeleženci, so "trojke" igre za dušo in srce. Predajo se jim z vso vnemo in borbenostjo, kar se je odražalo tudi v "razcvetelih" kolenih in copatih. *"Ko brcnemo žogo, nam noge kar zapojejo,"* so se navduševali. Uvrščeni od prvega do četrtega mesta so prejeli denarno nagrado in pokal. Najdlje je zdržala trojka ***Bača bar*** iz Bače pri Modreju in se zasluženo veselila prvega mesta. Sledile so ekipe ***Perspektivčki*** iz Podbrda, ***Planina*** iz Kranja in ***Fantički*** iz Podbrda.

Z organizacijo turnirja se je spopadel domačin **Roman Štendler - Puc**. Po zaključni pogostitvi se je "strokovna analiza" zavlekla dolgo v noč. Vsi so se strinjali, da se življenje ne meri s številom vdihov, temveč s številom trenutkov, ki nam vdih vzamejo.

Olga Zgaga

Datum	Kraj	Prireditev	Informacije
27. 6. (14.00–19.00)	**KORITNICA–PODBRDO**	**Dan odprtih vrat Društva Baška dediščina po objektih tehnične dediščine** – ogled prenovljenega prostora za upravljanje prezračevalne naprave pri predoru Bukovo (Koritnica)	Društvo Baška dediščina, Alenka Zgaga: 041-601-248
28. 6. (13.00)	**PERATI**	**Tradicionalno praznovanje praznika svetega Petra**	Klaudia Uršič: 041-426-762
1. 7. (18.00)	**LOG POD MANGARTOM**, kulturni dom	**Prireditev ob 20-letnici TD Log pod Mangrtom** – odprtje razstave starih razglednic in fotografij Loga pod Mangartom	Peter Mlekuž: 041-748-585;
2.–8. 7.	**TOLMIN**, Sotočje	**Metalcamp 2009**	www.metalcamp.com
3. 7. (19.00)	**BOVEC**, Stergulčeva hiša	**Podelitev občinskih priznanj**	Občina Bovec: 05/38-41-900
4. 7. (9.00)	**SOČA**, zbor pri cerkvi	**Pohod k Mariji Snežni Na Skali** – povratek po krožni poti, v primeru dežja odpade	Božidar Kavčič: 031-568-142
4. 7.	**BOVEC**	**Buški dan** – etnološko-kulturna prireditev	TD Bovec: 040-348-160
4. 7.	**ŠENTVIŠKA GORA**	**Ajns** – folklorna prireditev	FD "Ivan Laharnar – Planota", Tomaž Ozebek: 031-226-711
4. 7. (11.00)	**BOVEC**, osrednji trg	**Festival Kluže: Električne invazije** – gledališka intervencija v javnem prostoru	Kulturno društvo B51: 041-200-390
5. 7. (11.00)	**BOVEC**, osrednji trg	**Festival Kluže: Krava Rozmari** – otroška igrana predstava	Kulturno društvo B51: 041-200-390
5. 7. (21.00)	**KLUŽE**, spodnja trdnjava	**Festival Kluže: Partizan** – gledališka predstava	Kulturno društvo B51: 041-200-390
6. 7. (21.00)	**BOVEC**, kulturni dom	**Festival Kluže: Dežele-sanje** – odprtje fotografske razstave	Kulturno društvo B51: 041-200-390
7. 7. (21.00)	**KLUŽE**, spodnja trdnjava	**Festival Kluže: Sostanovalka** – gledališko-plesna predstava	Kulturno društvo B51: 041-200-390
8. 7. (21.00)	**TRENTA**, Dom Trenta	**Festival Kluže: Za znoret** – monokomedija	Kulturno društvo B51: 041-200-390
9. 7. (21.00)	**BOVEC**, osrednji trg	**Festival Kluže in Bovški četrtkovi večeri: Jararaja** – koncert	Kulturno društvo B51: 041-200-390
10.–11. 7.	**PEČINE**	**Turnir trojk**	ŠD Pečine, Dušan Kuštrin: 041-291-615
10. 7. (20.00)	**LOG POD MANGARTOM**	**Prireditev ob 20-letnici TD Log pod Mangrtom –** nastopi pevskih zborov, zabava s skupino Globina	Peter Mlekuž: 041-748-585
11. 7. (po 15.00)	**LOG POD MANGARTOM**	**Osrednji dogodek ob praznovanju 20-letnice TD Log pod Mangrtom** – etnološki prikazi in delavnice, ponudba domačih jedi, promocija rokodelskih izdelkov, nastopi harmonikarjev, kulturni program, ob 21.00 uri zabava z Ansamblom Lojzeta Slaka	Peter Mlekuž 041-748-585
15.–19.7.	**TOLMIN**, Sotočje	**Riversplash 09**	Fat Dance Promotions: info@riversplash.si
25.–26. 7.	**LIVEK**	**Livek 2009 –** tradicionalni mednarodni turnir v malem nogometu	TD Livek, Sebastjan Zabreščak: 051-451-053, sebastjan.zabrescak@gmail.com
28. 7.–2. 8.	**TOLMIN**, Sotočje	**10. Kreativni tabor Sajeta**	Zveza tolminskih mladinskih društev, Miha Kozorog: 051-339-369
31. 7.–2. 8.	**ČEZSOČA, BOVEC**	**1. moto zbor MK Fogriders Bovec**	Mario: 051-716-280,Vanja: 041-646-502

Informacije za *Koledar prireditev* za naslednjo številko ***EPIcentra*** lahko **do 20. julija** posredujete Jerneji Kos na telefon **05/38-41-502** ali e-naslov **jerneja.kos@prc.si**. Objavili bomo prireditve oziroma dogodke, ki se bodo zgodili **med 31. julijem in 28. avgustom 2009**.

Objava v Koledarju prireditev je **brezplačna** in je namenjena informiranju prebivalcev Zgornjega Posočja, ne pa oglaševanju prireditev ali organizatorjev oziroma podjetij. Objavljamo naslednje podatke: datum in uro, ime prireditve, kontakt organizatorja ter telefonsko številko, e-naslov ali spletno stran. Če želite v EPIcentru objaviti članek o vaši prireditvi, oglas ali oglasno sporočilo, pa so vam informacije na voljo na naši spletni strani **www.prc.si**.

POSTANITE NAROČNIK e-EPIcentra

Vse, ki želite postati naročniki ***e-EPIcentra***, vabimo, da nam na **jerneja.kos@prc.si** sporočite svoj e-naslov, na katerega vam bomo pošiljali povezavo na naše spletno glasilo.

IZID NASLEDNJE ŠTEVILKE EPIcentra

Bralke in bralce obveščamo, da bo naslednja številka ***EPIcentra*** predvidoma izšla **31. julija**. Vsi, ki boste v našem glasilu želeli objaviti kak prispevek, nam ga **najkasneje do 12. julija** pošljite na e-naslov **epicenter@prc.si**. Neaktualnih vsebin in vsebin, ki jih bomo prejeli po tem datumu, žal ne bomo mogli upoštevati. Besedila naj ne bodo daljša od **2.000 znakov** (s presledki), saj le na tak način lahko zagotovimo objavo večjega števila vaših člankov. Več informacij glede objav najdete tudi na naši spletni strani **www.prc.si/epicenter**.

Uredništvo

Utrinki

MLADI HOKEJISTI SO DOMA V ZGORNJI BAŠKI GRAPI

Podbrdo – Pred dvema letoma je **Uroš Kavs**, trener inline hokej kluba ***Kovinoplast-Kavs.si Mufloni Tolmin***, iskal mlade hokejiste in jih kar 13 dobil v krajih zgornje Baške grape, trije pa prihajajo iz okolice Tolmina. Pod njegovim vodstvom že drugo sezono ob koncih tedna trenirajo v Tolminu in Podbrdu na igrišču, v zimskih mesecih pa v telovadnici. Od hokejistov na ledu se razlikujejo samo v tem, da igrajo hokej z rolerji namesto z drsalkami, vsa ostala zaščitna oprema pa je enaka.

V tej sezoni so odigrali prijateljsko tekmo z mladimi iz skupine ***Fiamma*** iz italijanske Gorice in s skupino ***Dinamitki*** iz Horjula. V marcu so s skupino mladih hokejistov odigrali tekmo na drsalkah v dvorani na Jesenicah, v maju pa je sledila še povratna tekma na rolerjih. V začetku junija jih je na igrišču na Grahovem ob Bači z obiskom počastil **Tomaž Razinger**, igralec Hokejskega kluba Acroni z Jesenic in kapetan slovenske reprezentance, ter z njimi odigral tekmo. Ob zaključku sezone se mladi hokejisti veselijo še *Dneva hokeja* na Grahovem ob Bači, dober zgled pa so jim prav starejši klubski kolegi, ki so se nedavno uvrstili v elitno državno ligo. Starši bomo svoje otroke vsekakor še naprej spodbujali, za njih navijali na tekmah ter se skupaj z njimi veselili napredkov in uspehov.

MLADE HOKEJISTE *je na Grahovem ob Bači obiskal hokejist* **Tomaž Razinger.** *Najmlajši so ga s trenerjem* **Urošem Kavsom** *pozdravili na hokejski način.*

Besedilo in foto: Urška K. Mavrar